

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

CÜMBÜŞÇÜ KARINÇALAR

PINAR SELEK

iletişim

PINAR SELEK
Cümbüşçü Karıncalar

PINAR SELEK 8 Ekim 1971'de İstanbul'da doğdu. Notre Dame de Sion Fransız Kız Lisesi'ni ve Mimar Sinan Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. Aynı üniversitede sosyoloji yüksek lisansını, Strasbourg Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde doktorasını tamamladı. Halen Nice Sophia Antipolis Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışıyor. Tahakküm mekanizmaları, toplumsal cinsiyet, göç ve toplumsal hareketlerle ilgili araştırmalarını URMIS laboratuvarında sürdürüyor. Sokak çocuklarıyla ve dışlanmış gruplarla birlikte yaptığı çalışmalarla da biliniyor. Özellikle savaş karşıtı ve feminist hareket içinde faaldir. Yayımlanmış kitapları: *Ya Basta - Artık Yeter* (1996, Belge Yayınları) (çeviri-derleme), *Maskeler Süvariler Gacılar - Ülker Sokak: Bir Dışlanma Mekanı* (1. baskı, 2001, Aykırı Yayınları; 2. baskı, 2007, Ayizi Yayınları), *Barışmadık* (2004, İthaki Yayınları), *Su Damlası* (2008, Özyürek Yayınları), *Yeşil Kız* (2009, Özyürek Yayınları), *Sürüne Sürüne Erkek Olmak* (2008, İletişim Yayınları), *Yolgeçen Hanı* (2011, İletişim Yayınları). *Yeşil Kız* Fransızcaya, *Sürüne Sürüne Erkek Olmak* Almanca ve Fransızcaya, *Yolgeçen Hanı* Almanca, Fransızca ve İtalyancaya, yazarın *Parce qu'ils sont Armeniens* (Liana Levi, 2015) kitabı ise İtalyanca, Almanca ve Ermeniceye çevrildi.

Ayrıntılı bilgi için www.pinarselek.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

İletişim Yayınları 2627 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 451

ISBN-13: 978-975-05-2427-1

© 2018 İletişim Yayıncılık A. Ş. (1. Basım)

1. BASKI 2018, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Funda Şenol Cantek

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Onat Özlü

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırım Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Birbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

PINAR SELEK

Cümbüşçü Karıncalar

BİRİNCİ BÖLÜM

YOLLAR, DEHLİZLER, MASALLAR

Katy'nin günlüğü
14 Mart, 20..

Tren sesi beni hep eski zaman filmlerine götürür. Ayrılıklı, kavuşmalı, ağır temposuyla insanı hafifleten melodramlara. Rayların üzerinde akarken, kendimi açık hava sinemasındaki dev perdenin içinde gibi hissederim. Mavi'yle karşılaşınca bu hissim gerçek oldu. Mavi Tren'de. Şimdi, filmin içinden yazıyorum. Nice'le Paris arasında gidip gelen gece treni, beni senaryosunu okumadığım, müziğini tanımadığım, oynarken keşfedeceğim bir kurgunun içine götürüyor, çuf çuf. Sanki buradan hiç çıkamayacak gibiyim. Eski zaman aşkları gibi. Kalbim bu yüzden güp güp atıyor. Güp güp, çuf çuf.

Başkahramanın tahta bilezikleri var. Kalın. İncecik bileğinden kemikli dirseğine doğru uzanan. Kıvrım kıvrım her biri. Çılgılık çılgılık. Tuhaf. Geçmiş bir dehşetin izi gibi dudagina yapışan eğreti kıvrımla aynı. Ağzının ve bileziklerinin kıvrımları dağınık. Bu tuhaf güzelliği nereden geliyor? Dağınık tatlılığı. Dağıtan... Eğreti kıvrımlarına, kalemle çizilmiş gibi düzgün

kaşlarına, kara saçlarını ha bire avuçlamaya çalışan minicik ellerine baktım. Belki de gözleri... Yok ama, bakamadım gözlerine. Nedense. Diyorum ya, dağıldım. Kocaman trenin küçük vagonunda yalnızız ikimiz. Biraz evvel, yataklara geçmeden, elime günlüğümü almadan önce, karşılıklı oturuyorduk pence-re kenarında.

“İyi ki çok kimse yok... Birinci mevki tabii,” deyiverdim.

“Gece trenleri, az kişi olunca lüks otel gibi.”

Kadife sesli. Altın nefesli. Şarkı söylüyor mu acaba? Gizli bir Billy Holiday? Artık bu tuhaf kadını alacak sahici caz kâfeler yok ki.

Gözlerim karşımdaki güzel çekirgenin siyah pantolonunu, siyah gömleğini, incecik boynundan sarkan kırmızı eşarbi, minik ayaklarını saran kırmızı ayakkabıları hızla taradı. Düzgün kaşlı, dağınık dudaklı bu kadının tatlılığı karşısında gülümseyiverdim birden.

“Birkaç durak daha var. Belki binen olur,” dedim kendi kırık sesime şaşırarak. Kırık ses güldürdü kara kaşlı kadını. Tuhaf kıvrımları yukarı doğru aktı. Eğri yapraklar gibi.

“Bundan sonra pek kimse birinci mevki yataklı vagona binmez.”

Sessizlik. Trenin gümbürtüsü. Sadece o. Beraber dinledik. Dayanamadım:

“Nice’te büyüdüm ben. Şimdi Paris’te yaşıyorum. Gazeteciyim. Sık sık huzurevindeki babamı ziyaret için Nice’e gidiyorum.”

Cevap vermedi yol arkadaşım. Takur tukur.

“Her geldiğimde, çalıştığım Devasa Haber dergisi için bir röportaj yapıyorum. Büyük sanatçılarla, ünlü artistlerle, politikacılarla. Ünlü olmayı hak edenlerle bir de.”

Derginin adını duyunca bile yüzünde bir esinti olmadı. Keşke konuşsaydı. “Hak edenler kimler? Kim veriyor o hakkı? Kim ünlü olmak istiyor? Niye istiyor?” En azından bu soruları sor- saydı, o zaman filmin senaryosu değişirdi belki. Ama sustu.

Tak tuk...

İçlerine dalamadığım, kıyısına bile yaklaşamadığım gözlerin üzerime dikildiğini hissettim. Bakamadım. Bekledi inadına. Niye peki? Ne diye? Amaan, yat aşağı. Ne konuşuyorsun tanımadığın insanlarla. Dinlenmen lazım.

“Nice’e inerken gökyüzü şekil değiştiriyor. Renkleniyor. Mavi-yeşil bir hafiflik salınıyor atmosfere. Gevşiyor insan. Hangi mevsim olursa olsun.”

Ne güzel dedi. Dedi ama ben gevşemiyordum. Nice’e her dönüşümde, içimi kof bir zafer duygusu kaplıyordu. Kof değil belki ama nedenini, neye işaret ettiğini anlamadığım, içini dolduramadığım bir galibiyet hissi. Babama karşıydı muhtemelen. Gerçi o sıralarda, kazanan da kaybeden de yoktu. Sadece güç dengesinde ağırlığım artıyordu yavaş yavaş. Yok yok, hızla.

“Güneyde doğup büyüyenler, uzaklara göçseler bile geri dönüyorlar hep. Deniz mi, güneş mi, mavi mi...”

“Mavi bence. En son geçen ay, yani şubatda geldim. Hava biraz soğuktu ama güneşliydi gökyüzü. Şimdi bahar geliyor, içim kıpır kıpır.”

Yaptığım son iki röportajı anlattım nedensizce. Biri Amerikalı ünlü bir piyanistle, diğeri Nice’te okula devam etmeye çalışan ama bir türlü ünlenemeyen genç bir ressamla.

Derken kırmızı eşarplı, kırmızı ayakkabılı kadın başladı hafif hafif konuşmaya. “Nice sürgünlerin, sanatçıların sığınağı,” dedi. Rosa Bonheur’dan girdi, Elsa Triolet’den çıktı. Aragon’dan bahsedecek mi derken Niki de Saint Phale’in birkaç anısını anlattı. Charlotte Salomon’a geçince sesi dalgalandı. Cesaret aldım bu dalgadan. Sanki kapı açıldı, sur yıkıldı. “Pek kültürlü. Öğretim üyesi mi acaba? Daha çok yazar tipi var. Yok yok, caz şarkıcısı. Küçük, salaş bir barda.”

“Nice’i iyi biliyorsunuz. Niceli misiniz? Orada mı yaşıyorsunuz?”

Cevap vermedi. Meslek hastalığım nüksetti, ısrar ettim. Kendimden bahsederek onu konuşturmaya çalıştım:

“Yoksa Paris’te mi? Ben on beş yıldır oradayım. Liseyi bitirince gittim. Uzun hikâye. Üniversite, sonra iş... Adım Katy. Çocukken beni Catherine diye çağırırlardı. Kısaltmak yasaktı. Babam...”

“Babanız yalnız mı burada?”

Benim soruma cevap yoktu ama sorular banaydı. Biliyordum, onu konuşturmak için önce benim anlatmam lazımdı. Mümkün müydü bu? Nasıl anlatılırdı bu gri hayat?

“Evet yalnız. Ama benim... dediğim gibi, maviye ihtiyacım var.”

Ne saçmalıyordum? Filmin tam ortasıdaydım gerçekten. Yönetmenin istediği replikler ağzımdan dökülüyordu:

“Nice’e yaklaştığımda atmosfer Paris’in tozlarını emiyor. Griyi, beyazı, siyahı...”

Tık tuk tık... Trenin anlayışlı şarkısı. Karşımdakinin bana baktığını hissettim. Emin olamadım. Nasıl olacaktım? Hâlâ kaçırıyordum kara kaşların altındaki gözlerden.

“Gri, beyaz, siyah güzeldir ama.”

Ayakkabılarını gözlerimle işaret ederek “Bir de kırmızı... Kırmızı şarap ısmarlayayım mı size? Canım istedi birden. Kafeteryaya gidip geleyim,” dedim.

Dudakları açıldı yukarı doğru. Gözleri maviydi, kesin! “Hadi bak.” Bakamadım.

Beş dakika sonra küçük şişeler elimizde, yan yana oturup birbirimize gülümsüyorduk.

Tık tık... taka taku.

“Biliyor musun...” Senli benli konuşmaya başladı. “Nice’in rengi sadece mavi değil. Deniz ve gökyüzü dışında da hayat var. Kırılan renkler, buruşan umutlar, aksayan yürüyüşler, uçuşlar...”

“Şair misin yoksa sen?”

“Yok canım.”

“Adın ne?”

“Mavi”

Gözlerine baktım sonunda Mavi’nin. Siyahtı. Simsiyah.

Acayip şehirde garip hikâyeler

Paris'ten gece yarısı çıkıp Akdeniz'e giden Mavi Tren, Marsilya'yı geçtikten sonra, rotasını Mavi Kıyı'ya¹ çevirdi. Günün ilk şavkı pencereden akan resimlere vurunca, uykusu kaçmış olan yolcular yumuşak bir rüyaya bıraktılar kendilerini. Kırmızı taşlar, vahşi kayalar, karanlıkta bile lacivert bir ışık saçan deniz, gökyüzünün tanrı ya da tanrıçalar var dedirten mavisi, kalemle çizilmiş gibi sahil kasabaları. Rüya iki saat sürdü ve tren İtalya sınırına varmadan durdu. Alp Dağlarından denize uzanan, palmyeli ve martılı şehirde. Mavilikler içindeki pembe hayata. Belki de, Mavi'nin dediği gibi kapkara, kıpkırmızı hayatlara.

Turizm ve sürgün kentinin çizile bozula yalama olan sınırları; İtalyanların, Rusların, İngilizlerin açtığı, ardından Ermenilerin, Arapların, Yahudilerin, Balkan halklarının, Afrikalıların geçtiği yollar ilk bakışta görünmüyordu. Nice, tüm şehirler gibi, göğsüne yaslanıp, en azından bir kere, hüngür hüngür ağlamadan, sonra da koynunda yatmadan sesini duyurmuyordu. Sesini duyanlar çoktu neyse ki. Koy-

1 Cote d'Azur.

nu kalabalıktı çünkü. Kırmızı ayakkabılı minik Azucena, Sokakların Şarkıcısı Gouel, Çöplüklerin Prensi Aleks, Paranoyaklar grubunun kurucusu Manu...

Azucena, Mavi Tren'de kendini dışarıya hazır ederken, Sokakların Şarkıcısı Gouel, tren istasyonundan yürüyerek yarım saatte inilen, şehrin doğu sahilini minik bir körfez gibi iki yakaya bölen eski limanda miskin miskin oturuyordu. Liman dediğin biraz salaş olmaz mıydı? Küçük bir balıkçı barı mesela... "Balıkçı mı kaldı? On tane bile yok Nice'te," diye mırıldandı. Yine de seviyordu şehrin büyüklüğüne rağmen sevimli kalabilen Lympia Limanı'nı. Zenginlerin işgali altındayken bile kaybetmediği inatçı yumuşaklığını. Limana ismini veren pınarı hayal etti her sabah yaptığı gibi. Bir süredir güne bu ritüelle başlıyordu. Nice'in adının Nikaia olduğu Antik Grek döneminde, Şato Tepesi'nin ayağından kıvrılıp şen şakrak denize akan Lympia Pınarı'nı dinleme oyunu. Oyun bitince ayaklanıyor, kendini yollara bırakıyor, elinde gitarı, betonların altındaki ses olmaya çalışıyordu.

Çöplüklerin Prensi Aleks de düşünüyordu. Limanı çevreleyen Alban Tepesi'nin eteklerinde. Sabah, güneş ışıklarını görür görmez Gouel'in teknesinden çıkmış, kendini tepelere vurmuş, tatlı bir ağacın altına konana kadar yürümüş, yürümüştü. Şiir yazmak istiyordu. Nerdee... Anılar rahat bırakmıyordu genç adamı.

"Beni kendi ülkemde yabancı ettiniz..."

Nice'e demir atar atmaz defterine aldığı nottu bu. Çöpten bulduğu eski bir kitap söylemişti. Sayfaları yırtık, başı sonu olmayan bir tarihçe. Çöplüklerin sunduğu "hoş geldin" hediyesi. Belki de bu yüzden pis kokulu yığınları hiç bırakmamış, bu acayip şehri attıklarından okumayı sürdürmüştü. Şiir çıkarıyordu şimdi bu süprüntülerden.

On yıl önceyse, çöplüğün ilk hediyesiyle deliye dönmüştü, çünkü Bulgaristan'dan, çocukluğunun limanı Bour-

gas'tan biraz da bu söz yüzünden ayrılmıştı. Ölüm döşeğindeki annesi tekrarlamıştı son günlerinde. “Beni kendi ül-kemde yabancı ettiniz...” Gözlerini kapayana kadar da başka bir şey söylememişti, esmerliğini ve geniş omuzlarını oğlu-na miras bırakan kadın. Annesinin sözleriyle yeniden karşı-laşınca durmuştu Aleks ve henüz tanımadığı bu şehre, çöp-lükte bulduğu, kırık dökük Fransızcasıyla okumaya çalıştığı bir kitabın rehberliğinde girmişti. Ülkesine yabancılaşan di-ğer kişi Garibaldi'ymiş demek. Nice doğumluymuş. Sözleri çöplükte dolaşsa da, adına meydan kurulmuş... Heykeli bi-le varmış... Kitap elinde, sorup soruşturmuş, bulmuştu Ga-ribaldi Meydanı'nı. Sonra azametli heykelin karşısına geçip öylece durmuştu.

“Heykelin 1891'de dikilmiş ama kitapta İtalyan birliği için mücadele verdiğin, 1860'taki referandumda Fransa'ya bağ-lanmak için evet oyu veren Nicelilere çok kızdığın ve bura-yı terk ettiğin yazıyor. Peki neye hizmet heykelini dikmişler şehrin orta yerine?”

İtalyan nakışlı şirin meydandaki banklardan birine otur-muş, önce yürümekten lime lime olan ayakkabılarını çıkar-mış, şiş ayaklarını uzatmış, kitabın sayfalarını uzun uzun çevirdikten sonra, minik not defterine çiziktirmişti: “Gari-baldi'yi sahipleneler ilerici Fransızlar. Ama 1860'ta dinci ve kralcı Fransa zafer kazanıyor. Üçüncü Napoleon ve sağ ko-lu Thiers. Sana nişan veren 1871 Paris Komünü'nü kanla bas-tıran kasaplar. Yani iki Fransa var. Belki de üç. Kaç Nice var peki? Of, Fransızcam yetse daha iyi anlardım ya... Dur baka-lım, belki zamanla... Evet, zamanım olacak. Kalıyorum. Çöple-ri bereketli olmalı bu şehrin. Karnım aç. Önce yiyecek bir şey-ler bulayım.”

İyi ki tutmuştu bu notları şehre gelir gelmez. Şimdi ken-di kendini okuyordu böylece. Hem de Bulgarca. On yıl son-ra. Alban Tepesi'nde. Yutkundu. Defterini cebine koydu. Ar-

tık herkes kendi ülkesine yabancıydı. Kimsenin ülkesi yoktu aslında. Tek fark alışkın olmak, yön bulmak. Niye Nice’e gelmişti peki? Daha doğrusu niye Nice’te kalmıştı? Otostop çekerken aklında yoktu Nice. İtalya’dan çıkmak istemişti sadece. Sınırı geçmek. Saçmalığın daniskası... Sanki o heriflere sınır işlermiş gibi! Kendisini döküntüler içindeki haliyle arabasına alan yaşlı adam “Nice’e gidiyorum,” deyince, sevinmişti nedense. Araba onu limanda bırakınca da tuhaf bir kahkaha patlatmıştı. Liman çocuğuydu Aleks. Ama Bourgas’ın salaş güzelliğinden farklıydı bu liman.

Geldikten, çöplüklerin “hoş geldin” hediyesini aldıktan kısa bir süre sonra, sokakların şarkıcısı Gouel’le tanışmış, onunla birlikte, liseden kalan Fransızcasını geliştirmek için şehir kütüphanesine dadanmıştı. Kimse kimlik sormuyordu, akşama kadar istediğin kitaba gömül.... Bu işi dikkat çekmeden yaparak tabii. Yani kokmamak için, sabah erkenden, halk plajlarından birinin duşunda temizlenerek. Her neyse! Gouel’le birlikte Fransızca çalışırken kurmuştu bağlantıyı. *Traverser*² fiiliyle karşılaşınca. *Traverser. Traverser.* Birden önündeki müsveddeye “travesti” yazıvermişti. “Aralarında direkt bir bağ yok,” demişti Gouel ama Aleks tekrar tekrar “travesti” yazmıştı kâğıda. “Nice travesti bir şehir. İçinden geçile geçile, sınırları aşla aşla travestiye dönmüş. Bu yüzden güzel.” Arkadaşı kâğıda karalanan kelimenin ardındaki sessiz çılgılığı duyduğu için olacak, başını sallamıştı. Böyle kök salmıştı Aleks bu travesti şehirde. Bu şehir, bir baltaya sap olmak için yola çıkan genç adama, baltayı da sapı da unutturmuştu. Tabii en çok, burada karşılaştığı insanlar sayesinde. Gouel, Manu, Azucena... Azucena, Paris’ten dönecekti bu sabah. Gouel akşama hazırlanıyordu. “Ebegümeci yapar mısın Azucena için?” diye sormuştu uyanır uyanmaz. Aleks de erkenden tırmanmıştı tepeye. Şi-

2 Fransızca “kat etmek, ortasından geçmek”.

ir için vakit kalsın diye. Yoğunlaşamıyordu fakat. Martı yüzünden.

“Denizde bir şey bulamayınca aya çıkacaklar yakında.”

Bembeyaz kuş bağırıp çağırmadan yanaştı Aleks’in oturduğu ağaç dibine. Birlikte diğer martıları, gelip giden gemileri, havadaki hafifliği, maviliği ve berraklığı, bunların hepsini yırtan şirret yapıları izlediler. Çöplüklerin Prensi, çıkınındaki ekmeğin yarısını koparıp attı martıya, kalanını da yavaş yavaş, midesini ısıta ısıta yedi. Temmuz sıcağına rağmen, rüzgâr serindi. Güneş ağaçların arkasına gizlenmişti. Gizlenemeyen tek şey martıların aralıksız attığı çığlıktı. Konuşu sessizdi, dinliyordu o da.

“Martıcık. Ağlıyorlar mı yoksa gülüyorlar mı arkadaşların, sen söyle bana...”

Martı yemeğini bitirip yavaşça denize doğru kaymaya başlayınca aklına saate bakmak geldi. Ebegümeciler! Sırt çantasından torbasını ve çakısını çıkarıp kalenin etrafındaki çimenliğe yöneldi. Birkaç adım atmıştı ki yerine çakıldı, gözleri büyüdü. Bir ağacın arkasına saklanıp olan biteni seyretmeye başladı: “*Ne işi var tek başına bu tepede? Bir işler karıştırıyor mutlaka.*”

Nefes nefeseydi Manu. Çilli yüzü, kısa saçları ıslak. Yokuşu koşarak çıkmıştı besbelli. “*Sırt çantası küçük ama dopdolu. Ne var içinde?*” Genç kadın birden iki elini cebine sokunca Aleks kaygıyla gülümsedi: “*Rahat olmaya çalışıyor. Yönetmen olsam, rol vermezdim...*”

Sabahın bu saatinde, kalenin etrafındaki geniş çimenlikte kimseler yoktu. Geceden kalma iki genç ve çimenlere uzanmış yaşlıca bir adam. Derken Manu, o adamın yanına oturdu. Beş dakika bile geçmeden kalktılar, denizi seyretmeye başladılar. Sonra kalenin diğer tarafına doğru yürüdüler. Aleks de arkalarından. Hem görülmeyecek kadar uzaktan, hem de çanta değiş tokuşunu fark edecek kadar yakın-

dan. Geniş basamaklı merdivenlerin önüne gelince, adam Manu'nün elini sıktı ve hızla aşağı doğru kaydı. Genç kadın biraz bekledi, sonra geri döndü ve sıçradı. Küçük bir sincap gibi...

“Aleks! Sen... Burada ne arıyorsun?”

“Ebegümeci tarlası burası, baksana... Bu akşam için tek-nede ebegümeci yemeği yapacağım. Gouel'e sözüm var. Ya siz hanımefendi? Saklambaç oynama yaşınız geçmedi mi?”

“Bizi takip ettin, değil mi?”

“Zatıalinizi takip etmek o kadar zor değil küçük sincap. Çantaları nasıl değiştirdiğinizi gördüm mesela.”

Manu ağzını buruşturdu. Kaygıyla çevresine baktı. Aleks omuzlarını silkip “Merak etme, sizi o vaziyette görünce ortalığı kolaçan ettim. Tek sinek görmedim. Ama kalenin bahçesi kameralarla izleniyor! Buluşacak yer kalmamış sanki koca Nice'te. Aklınıza şaşayım,” dedikten sonra, dayanamadı, onu kollarına aldı. Önce kızıl saçlarını, sonra çilli yanaklarını okşadı.

“Biraz zamanın var mı? Seni Alban Tepesi'nin en güzel köşesine götürüleceğim.”

“Tezgâh için biraz daha vakit var ama fazla oyalanmamalıyım burada.”

“Ben de meşgulüm güzel sincap! Gouel bekliyor tek-nede. Gitmeden ebegümeci toplamama yardım edeceksin. Zaman kazanmak için.”

Kalenin arkasından aşağıya doğru indiler, soldaki ağaçların arasından geçerek deniz manzaralı küçük köşeye çıktılar.

“Buralarda buluşsaydınız ya!”

“Karışma işimize. Hem bizi terk ediyorsun hem de uzak-tan ahkâm kesiyorsun...”

Elleri buluşunca sustu Manu. Küçük rüzgârlar, minik pırıltılar, sessizlik.

“Hâlâ kamyonette mi yatıyorsun Aleks?”

“Evet. Haftada bir Madam Beautruche’ün evinde kalıyorum. Yıkanmak, üstümü başımı düzeltmek için. Azucena Paris’e gidince de Gouel’in teknesinde. Ama oraya da çok seyrek gidiyorum. Biliyorsun, Gouel’in de kimlik sorunu var... Zarar vermek istemiyorum. Bence tezgâha da gidip gelmesin. Sizin başınıza bir şey gelirse en çok o yanar çünkü.”

“Kimliği yoksa Amerika’ya sınır dışı mı ederler?”

“Niye Amerika’ya?”

“Gouel Amerikalı değil mi? Yoksa İngiliz mi?”

“Boş ver nereli olduğunu. Buralı o. Kimliği yok ama buralı.”

“Tamam.”

“Tezgâha gitme’, diyorum ama Azucena’nın gölgesi sanıyor kendini. Elinde gitarı, açılışı yapıyor, görev gibi. Nasıl çözülür bu iş bilmiyorum. İlk aklıma gelen Azucena’yı Paranojak grubundan ayırmak.”

“Bırakmayız onu. O da bizi bırakmaz.”

“O zaman niye Azu’ya kalacak doğru düzgün bir yer bulmuyorsunuz? Hem bir yandan devekuşu gibi kafanızı kuma gömüyorsunuz hem de sizin için bu kadar önemli işler yapan bir kadının trenlerde ya da Gouel’in teknesinde uyumasından rahatsız olmuyorsunuz. Bir sürü ilişkiniz var Nice’te. İyi biliyorum, rahat rahat bulabilirsiniz.”

“Kendi istemiyor. Kaç kez teklif ettik. ‘Çiftlikte kal, seni her gün getirip götürelim,’ dedik. Nice’te yaşayan dostlar evini açtı. Hatta Riquier Mahallesi’nde... Ama bizimki ne gemiden ne trenden vazgeçiyor.”

“Tamam, ben de konuşacağım.”

Manu yanındaki esmer adamın dalgın yüzüne şefkatle baktı. On iki yıl önce Bulgaristan’ı nasıl terk ettiğini biliyordu. Annesinin ölümünü, babasının dağılışını, bir kardeşinin hapse düşüşünü, diğerinin bir hesaplaşmada vuruluşunu gördük-

ten sonra yola koyuluşunu. Bourgas ve çevresinde, insan ticareti şebekesine eleman devşiren çam yarması herif çelmiş aklını: “Senin gibi elektrikten, mekanikten anlayan, eli iş tutan adam zengin olur Fransa’da.” Kâğıtlarını şebeke ayarlamış. Önce otobüs, sonra tren, sonra yine otobüs. Margarinli ekmekler. Kokan sular. Uykusuz geceler. Kavgalar. Üst aramaları. Polis değil, şebeke. Trieste’ye geldiklerinde kâğıt işlerini halletmişler. “Çalışıp borcunu ödeyeceksin. Sonra özgürsün.” Özgürlük orada dursun, Aleks köle ticaretinin kapanına girdiğini Milano’ya gelince anlamış. “Yakalanırsanız hapse girersiniz. İki yıl çalışmanız lazım ki özgür olasınız.” Çalıştıkları, boyadıkları, sıvadıkları inşaattan çıkmak yasak. Dayanamamış Aleks. Bir gece çıkmış inşaattan. Koşmuş koşmuş... İlk uzandığı banka yelken gibi bir şey çiziktirmiş cebinde kalan paslı çiviyle. Hizadan çıkışının izi kalsın diye.

Gölümsedi Manu. Sevdığı adamın dümeni elinden hâlâ bırakmadığını düşündü. Milano’dan Cenova’ya inmiş liman çocuğu. Orada başlamış şiir yazmaya. Yazdıklarını kapı aralarına bırakmaya. Yoluna anarşistlerin işgal evlerinden biri çıkınca, soluklanmış. Gençlerle söyleşerek. Sonra polis boşaltmış orayı. Derken bir başkası. Derken yine... Sevdalı çocukların bir kısmı tutuklanıp diğerleri ortadan kaybolunca, Aleks, Cenova duvarlarına yelkenler çizip yola koyulmuş. Nice’e gelir gelmez, önce Gouel’le, sonra Paranoyaklarla karşılaşmış ve kalmış. İyi ki kalmış. Dudaklarını ısırıyor genç kadın:

“Bir haftadır yoktun.”

“Marsilya’daydım...”

“Kararını verdin mi?”

“Hayır. Hızlı verilen kararlar insanlığı çok bir yere götürmedi.”

“Aleks... Tüm Paranoyaklar... Herkes seni çok özledi.”

İkisi de kocaman bir ağacın gövdesine sırtlarını sıdırmış,

oturuyorlardı. Birinin sol, öbürünün sağ ayağı ha bire kapışıyor. Sonra kapışmaya elleri de katıldı. Küçük afacanlar gibiydiler. Ne zaman yan yana gelseler, saçma oyunlar oynuyorlar, sonra da sarılıp oturuyorlardı. Zaman böylece duruyordu.

Aleks, Paranoyakları terk etmişti ama aşk kaya gibi yerindeydi. Ayrılan yollar kayanın etrafında kesişiyordu. Ha bire karşılaşıyorlardı. “Böyle tesadüf de olur mu?” dedirte dedirte. Manu omuz silkti: “Evren bizim ayrılmamızı kabul etmiyor. Dengesi bozuluyor.” Öyle ama zorunluydu bu ayrılık. Aralarındaki basit bir yöntem farkı değildi çünkü. Birinin varoluş biçimi diğerini tehlikeye atıyordu. Aleks her yere açık kovanlar kuran, kimseyi sokmayan bir arıydı. Ağustosböceği kılığında, yapıp ettiklerini anlatıyordu. Manu ise Paranoyaklar grubunun kurucularındandı. Şehirler, bölgeler, ülkeler arasında, gizli dehlizler açan karıncaların.

“Ebegümeci yemeğini nasıl yapacaksın? Çiftlikteki gibi pirinçli, soğanlı mı?”

“Yok, bu sefer sarımsakla kavuracağım. Azıcık su, azıcık zeytinyağı, bol sarımsak... Parmaklarını yersin! Ama aşçısı önemli.”

“Aleks, hâlâ masal anlatıyor musun orada burada?”

Çöplüklerin Prensi, martının yine geldiğini, ikisini de ilgiyle izlediğini gördü. Gülümsedi.

“Ne sandın? Ama çoğunun içinde aşk yok, peri yok, konuşan ağaçlar yok.”

“Gerçek hikâyeler öyle mi?”

“Neyin gerçek neyin uydurma olduğunu bilmiyorum artık tatlı sincabım. Bizim yaşadıklarımıza kim inanır mesela? Birisi anlatsa, ‘Ne saçma,’ demezler mi?”

“İçinde yaşadığımız dünya saçma. Gerçekle boğuşurken rüyaların içine düşüvermemizden daha saçma.”

“Sen benim en güzel rüyamsın.”

“Hiç uyanma, olur mu?”

Divane mutluluk

Aynı saatlerde, Azucena, güneşin doğuşuna yetişmek için tren istasyonundan koşar adımlarla çıktı. Simsiyah gözleriyle ortalığı kolaçan ederek caddeden karşıya geçti, on basamaklı merdivenlerden inip Durante Sokağı'na daldı. Burası, girişindeki üç yıldızlı otele rağmen, gar mahallesinin akıntısının ortasında görece sakindi. On beş yirmi adım sonra, dostu çıktı karşısına. Siyah ve parlak tüylü.

“Hadi hızlanalım. Güneş bizi beklemez...”

Aktılar. Köpek önden, Azucena arkadan. Yirmi dakika geçmeden, iki dost Nice'i enlemesine saran *İngilizlerin Gezintisi*³ adlı sahil yolunun hemen başındaki halk plajına yayılmışlardı. *Gezinti* boyunca sıralanan plajlardan bazıları paralıydı ama çoğu halka açıktı. Gece gündüz. Halka açık ama köpeklerle kapalı. Her seferinde gözü, plajın girişindeki üstüne çarpı çizilmiş köpek resmine takılıyordu. Neyse ki yoğun saatler dışında kontrol yoktu.

“Bu gece tatlı geçti. Nice'e sık sık babasını görmeye gelen bir kadınla tanıştım. Burada büyümüş, ne kopabiliyor ne sa-

3 Promenade des Anglais.

hiden dönebiliyor. Güzel bir kadın. Adı Katy... Nasıl söylesem, çok hoştu. Çok hoş.”

Kara tüylü dostu ona yandan bir bakış fırlatınca sustu Azucena. Kırmızı ayakkabılarını çıkarttı, ayaklarını denize doğru uzattı.

“Yanlışı anlama. Âşık filan olmadım. Ben Luna’yı seviyorum. Hem de nasıl...”

Güneş doğana kadar ses çıkarmadılar. Denizin renginin değişmesini, tenlerine değen ışıkları hayretle izlediler. Sessizlik oyunuydu aralarındaki. Nefes alışları bile duyulmuyor, birlikte kuruyorlardı sessizliği.

Köpek gitti. Azucena, arkadaşının ağır çekimde gözden kaybolmasını izledi. İçinde garip bir ürpertiyle kahvaltısını etti. Dün gece güzeldi ama aylardır, yani Luna’yı tanıdığından beri, attığı her adımda onu tatlı bir senfoni takip ediyordu. Lunaaa... Her şeyin rengini değiştiren aşkın adı. Luna’yla geçirdiği ilk gecenin sabahında, tezgâhın önüne gelir gelmez, Gouel ona kısık gözlerle bakmış, şarkı söyler gibi mırıldanmıştı: “Japonlar ‘seni seviyorum’ yerine ‘aşk var’ derlermiş. Hissediyorum, aşk var sende.” Arkadaşı her zamanki gibiydi. Soru sormuyordu. Azucena gülümsemesini tutamamıştı: “Sanki kafamın üstüne düştü. Ya da ben içine düştüm.” Bu konuşma böylece bitmişti. İki buçuk mevsim önce. Şimdi denize, gökyüzüne “Lunaaa” diye bağırarak istiyordu durmadan. Bağırmadı. Gizli aşk. Sır aşk. Kimseyle paylaşamayacağı, çekip çekestiremeyeceği aşk. Bir tek Siranouche’a anlatmıştı. O da telefonda. Siranouche’u her gün arıyordu son günlerde. İlle de aşkından bahsetmek için değil. Çocukluğuyla tek bağıydı o.

Kırmızı ayakkabılarını giydi, ıssızlıktan ya da hafif serinlikten büzüşen taşlı plajın orasına burasına atılmış çöpleri toplayıp plajı sahil yoluna bağlayan yirmi basamaklı merdiveni arkadaşısı gibi ağır çekimde çıktı. Elindekileri çöpe, be-

denini denize bakan banklardan birine bıraktı. Kasvetli suları yukarıdan seyretti. “İçim kıpır kıpır. Bu akşam Luna’yı görecekim. Kısacık. Sonra gece treniyle dönüyorum. Faaliyet için. Oysa Gouel’e gidesim var. Öf be deniz... Keşke olmasa bu faaliyet...” Paketinde kalan ekmek kırıntılarını merdivenlerin üzerinde pinekleyen goelanlardan⁴ birine attı. “Hadi bana yol göründü...”

Küçük adımlar atmayı seviyordu. Onu boşluğa, sınırsızlığa taşıyan hafifliği. Yoldan çıkararak, tekere çomak sokan uyumsuzluğu. “Faaliyette” olmadığı zamanlar, bırakıyordu kendini. Faaliyet. Bu kelime güldürüyordu Azucena’yı ama alışmıştı duya duya. Hem Manu’dan hem Luna’dan. Herkes-ten gizli iki faaliyet. Birbirinden bile gizli. Ama ikincisi sayesinde şehri yeniden keşfetmişti. Çünkü Luna’yla çok yürüyorlardı. Yürüyen aşk... Gizli aşk. Gizli gizli yürüyen aşk. Vücudunun gizli kuytularını çıldırtan aşk.

“Hangi mahalleye, hangi köşeye gidersek gidelim, yandaki evde oturuyor ya da aşağıdaki büroda çalışıyor havası vermeye çalış. İyi oynarsan seni buralı sanırlar. İş gücü olan yerleşik insan bakışını takın. Önemli olan ikircikli bir enerji yaymamak ortalığa,” diyordu Luna. Yavaş adımlar, küçük hareketler. Bazen erkekler gibi kaldırım işgal ediyorlar, gelene geçene bakıyorlardı. Bu işi iki kişi yapmak kolaydı ama yalnızken... Yalnızken, bir köşe bulup oturuyordu Azucena. Şimdi de, Paillon Nehri’ni yeşil ve bol çiçekli bir paltıyla gizleyen parka girdi ve önüne çıkan ilk boş banka ilişti. Yere baktı. Üstünü kapatmışlardı nehrin. Balıkları nefessiz mi bırakıyordu bu güzellik? Paillon’un eskiden şehri sosyal olarak ikiye ayırdığı söyleniyordu. Kışı geçirmeye gelen İngiliz ve Rus aristokrasisi batıya kurmuş mekânını evvel zaman. Doğu yakasına, yani Şato Tepesi ve liman çevresine ise, trenle Manton sınırından akan İtalyan işçiler yerleşmiş. Yan

4 “Goelan”, Fransızca “büyük martı” anlamına geliyor.

bakışla karşılanan İtalyanların zaman içinde yerlilerle kaynaşması, şehre kırmızı halı üzerinde giriş yapan Rus ve İngiliz soylularına göre daha kolay olmuş tabii. On dokuzuncu yüzyılın sonunda bağlandıkları Fransız bayrağına yeni yeni alışan Niceliler isteseler de istemeseler de, soyadları kendilerinki gibi “i” ve “o” harfiyle biten, sevdikleri yemekleri yiyip onlar gibi yüksek sesle konuşan göçmenlerle kaynaşıvermişler. Artık doğu batı filan kalmamıştı, yoksullar uzak mahallelere taşınmıştı ama yine de geçmişin izi kazınmıştı şehre.

Azucena kalktı, doğuya yöneldi. Biraz yürüdükten sonra, yine ufak adımlarla, limanın kuzeyine, orta halli Riquier Mahallesi’ne doğru çıktı. Dört beş katlı binaların çevrelediği Riquier Bulvarı’nın başındaki harika fırıncıdan içeri girdi.

“Bunları sana ayırdım. Tezgâhtakilere götür diye. Beş kruvasan, üç çikolatalı ekmek, üç pissaladière.”

Bir elinde kocaman kesekâğıdı, öbür elinde anında yarılacağı kruvasanıyla, minik gara doğru tırmanırken, Aleks’in güleç sesiyle durakladı. Bruno’nun barının önünde. “Tezgâhın açılmasına var daha, bir kahve ısmarlayayım sana.”

Hızla döndü, kaldırıma dizilmiş masalardan birine oturup elindeki paketi dostunun ellerine bıraktı. Arkadaşının çikolatalı ekmeği minik lokmalarla yiyişini izledi.

“Adolphe Thiers’den gelip Auguste Blanqui’ye gidiyorsun demek?”

“Anlamadım Aleks.”

“Şehir garından gelmiyor musun? Adı ne o garın?”

“Thiers... Aa evet. Adolphe Thiers III. Napoleon dönemindeki devlet başkanı değil miydi? Hani Prusya’ya yenilip boyun eğen? Lise tarih dersleri...”

“Paris Komünü’nün celladı. Otuz bin Parislinin kurşuna dizildiği Kanlı Hafta’nın mimarı. Şimdi nereye gidiyorsun?”

“Bildğin gibi, Riquier Garı’na Aleks.”

“Peki bizim küçük garımızın önündeki meydanın adı ne?”

“Auguste Blanqui... Aa, uzun yıllar hapiste yatmış devrimci değil mi?”

“Thiers’in başkan olduğu dönemde. Otuz yıl hapis yattığı için lakabı ‘Tutsak’. Hapiste olmasına rağmen Paris Komünü’nün delegesi. ‘Ne Tanrı ne Efendi’ sloganı ona ait...”

Azucena uzaklara daldı: “Anarşist mi Blanqui?”

“Yok... Devrimci. Bir nevi Jakoben. Ama büyük direnişçi. Aynı dönemde yaşamış iki zıt kişi Nice’te tren istasyonlarıyla karşımıza çıkıyor, tuhaf. Neyse... Bak sırt çantama, nasıl şişkin. Bu sabah Alban Tepesi’ne çıkıp senin için ebegümeci topladım. Şimdi gidip pişireceğim. Gouel istedi, seni bekliyor bu akşam.”

“Bu gece gitmeyeceğim tekneye. Paris’e dönüyorum.”

Azucena konuyu değiştirmek için atıldı: “Geçenlerde bana bıraktığın şiiri çok sevdim. Bak, hâlâ çantamda. Uçmak isteyen ağaç...”

“Ağaçların dili var Azu. Yaklaş ve bekle. Dinlemek zor zanaat. Jakoben işi değil. Kapılarını açacaksın. Karşıdaki varlığın bütünlüğünü hissedeceksin. Gözlerinle, kalbinle, burnunla, kulağınla, her şeyinle karşılayacaksın onu. Bak, o zaman neler olacak.”

Azucena Gouel’i düşündü. Sanki o dinliyordu en güzel. Öyle bir dinliyordu ki görünmezleşiyor, diğerine mekân oluyordu.

“Ne söylüyor sana ağaçlar?”

“Acı çekiyorlar. Apartman aralarında, pis caddelerde, dar alanlarda, betonlar içinde zincirliler. Varlıklarının bir anlamı yok. Sadece esirler. Süs esiri.”

“Gazetedeki haber... Noel ağaçlarını çalıp bir yerlere diken şebekeyi tanıyor musun?”

“Şebeke değil, bir grup güzel insan. Tanımıyorum, tanı-mama gerek yok, anlıyorum onları. Ama ben herkesle birlikte yol açmak istiyorum... Tek tük eylemlerle değil.”

Azucena Aleks'in bir ara Paranoyaklara katılıp yerin üstünde uzun dehlizler açmayı öğrendiğini, sonra kendi yolunu çizdiğini biliyordu. Paranoyakların ona verdiği külüstür kamyonette yaşıyor, çöpten topladığı ev eşyalarını tamir edip eskici pazarlarında satıyordu. Ayrıca kimin musluğu bozursa, arabası teklese, elektrik sorunu çıkarsa, Çöplüklerin Prensi'ni arıyordu. Onu bulmak zordu ama bulunca gerisi su gibi akıyordu. Aleks hallediyordu, hem de tek metelik bile kabul etmeden. Karşılığında giyilmeyen ayakkabılar, ceketler, pantolonlar alıyordu. Yemek, içmek davetleri de cabası. Bruno'nun barını da elden geçirmişti. İçtiği kahvenin parası istenmiyordu yani. Böyle böyle Riquier'nin elebaşı olmuştu. Hakikaten elebaşı. Birkaç ay önce kapı kapı dolaşıp bin beş yüz imza toplamıştı. Mahallenin ortasındaki Arson Parkı'na, sokak insanları gelip uyumasın diye akşam vurulan kilidi açmak için... Sonunda, belediye imzacılardan bir heyetle görüşmeyi kabul etmişti.

“Ayrı ayrı da olsak iç içeyiz. Sürgünlere rehber olanlar, tohum üretip bedava dağıtanlar, toprak ve güneşle aramıza kimse girmesin diye ağaç kılığına girenler, satmasınlar diye gökkuşağını saklayanlar, televizyonlara çıkarmasınlar diye deniz kızlarını balık rengine boyayanlar. Tanışyorsun ister istemez. Çünkü denize giren yosuna, denizanasına, denizkızına da rastlıyor.”

“Denizanasını biliyorum da denizkızı var mı gerçekten?”

“Var bence. Ama her şeyi bilmek iyi değil. Sırları saklayacak gücümüz az Azucum.”

Güldü Aleks ve kaşlarını çatarak ekledi:

“Sokak Sincapları diye bir grup kurduk. Bir avuç neşeli berduş. Sayımız gittikçe artıyor. Dinleyeceğiz ağaçları, kuşları, denizi. Sonrası gelecek. Her gün bir sonraki adıma karar vereceğiz.”

Aleks, Marsilya bölgesindeki tarlalarda çalıştırılan göç-

men ve kâğıtsız işçilerle sendika kurmaya çalışıyordu bir süredir. Nasıl yapacaktı hepsini birden? Orada sendika, burada şiir...

“Bugünlerde, insanların ağzından topladığımız şiirleri el yapımı kâğıtlara yazıp dağıtıyoruz. Bizimle birlikte olmanı çok isterdim. Ama sen Manulerlesin. Üstelik de ben soktum seni aralarına! Of anam of. Paranoyakların arasında bir Divane...”

Karşısındaki küçük kukla kahkahalara boğulunca Aleks onu ilk defa sesli gülerken gördüğünü düşündü. Genellikle, dudaklarının değişen kıvrımlarından anlaşılırdı Azucena'nın gülüşü. Şimdiyse opera sonatı patlatmıştı. Sonat kısa sürdü. Çünkü Aleks'in kaşları şiddetle çatıldı: “Azu, artık orada burada yatmaya son versen... Tren ve teknede geçiremezsin ömrünü bu yaştan sonra. Birden çökersen şaşırma.”

“Sen kendine bak... Kamyonette yatmıyor musun hâlâ?”

“Ben kadın değilim. Aynı şey değil...”

“Aslını sorarsan, istesem bulurum kalacak yer. Nadette kaç kere, ‘Gel birlikte yaşayalım,’ dedi. Ama Paris’e gitmek zorundayım...”

“Zorunda mısın?”

“Ay... Yanlış söyledim. Michel'i görmek için. Onunla konuşmaya ihtiyacım var.”

“Âşık mısın yoksa o adama? Buralara bir gelmedi. Geçenlerde Gouel'le birbirimize itiraf ettik. İkimiz de çok merak ediyoruz şu esrarengiz gar şefini.”

“Yok canım, ne aşkı. Dostum o benim. Tıpkı Gouel gibi. Tabii Gouel herkesten başka.”

“Ama Azu, onu tehlikeye atıyorsun. Tezgâhta çevirdiğiniz dolaplar... Senin başına bir şey gelirse, Gouel ayvayı yer. Sabah Manu'yle karşılaştım. Çiftliklerinin çevresindeki garipliklerden bahsetti. Aklından çıkarma, bu bölgede mafya çok güçlü. Sicilya tipi mafyalar küçük mahallelerde mesken tu-

tuyor artık. Şimdi çeşitli çeteleri bacağı yapan, magmatik bir ahtapot var karşımızda. Tarım kooperatiflerini kovalayanlar, göçmenlere karşı örgütlenen faşistler, Bulgaristan'dan beni buraya getiren şebeke, ayrı ayrı gruplar. Çoğu birbirini tanımaz bile ama kesişiyorlar. Yağmurla toprak gibi.”

“Sen paranoyağın Allah'ısın. Niye bıraktın ki Paranoyakları?”

Bu sefer kakhaha sırası Aleks'teydi:

“Çünkü şizofren olmaya karar verdim.”

Hemen ciddileşti ama:

“Paranoyakları bırakma Azu. Onlarda umut var. Manu'nün yeşil gözlerinde, çilli burnunda...”

...

Yarım saat sonra, Manu minik garın önünde bekliyordu. Azucena onun çilli burnuna bakıp gülümsedi.

“Nerede kaldın tatlı dost! Seninle biraz konuşmak istiyordum ama vakit kalmadı.”

Her zamanki gibi uzun uzun kucaklaştıktan sonra istasyon binasının doğu cephesini çevreleyen küçük alana, iki ayak bir de uzun tahta koydular, üzerine sepetleri yerleştirdiler. Sahiplerini bekleyen meyve sebze dolu renk renk sepetler. Sırtlarında Riquier Garı'nın duvarı, karşılarında rayları kuşatan vahşi bitkilerle dolu arazinin demirden sınırı, solda peronlardan birine açılan ve bahçe kapısını andıran küçük giriş, sağda kaldırım, kaldırımın öbür ucunda da ortalığa neşeli bir ferahlık saçan büyük ıhlamur ağacı.

Azucena ağaca göz kırparken Manu arabadaki kasaları indirip tezgâhın kenarına yığıdı.

“Bak, sana sandalye yaptı arkadaşlar... Küçük bir minder koyduk. Daha rahat edersin.”

“Ne konuşmak istiyordun?”

“Vakit yok şimdi. Paketi almaya gelecek olanlar görmemeli beni. Birazdan damlarlar. İşler kızışıyor. Bilimkurgu-

nun içine düşüyoruz. Suyumuzu yavaş yavaş ısıttıkları için fark etmiyoruz ama yakında kaynamaya başlayacağız.”

Azucena'nın gözü Manu'nün kısa saçlarından geniş alına düşen sarı kızıl perçeme takıldı. Bu genç kadın Parano-yaklar grubunun kurucularındandı. Lyon'da deliren Azucena'nın Nice'e gelir gelmez onları bulması tesadüf değildi. Ne demişti Aleks? Divane...

“Akşam beşe kadar gelenler olacak. Paketler sepetlerin dibinde. Şifreyi değiştirdik. ‘Bu istasyondan Afrika’ya tren var mı?’ Tekrar ediyorum... ‘Bu istasyondan Afrika’ya tren var mı?’”

“Ben ne diyeceğim?”

“‘Hangi Afrika?’ diyeceksin. Onlar da sana ‘Yeşil Afrika,’ diyecek.”

“Tamam...”

“Bu paketi sana hazırladık. Ellerimizle yaptığımız güzel yemekler. Zarfın içinde de biraz harçlık var. Hepimize düşen miktarda... Pazartesi görüşürüz. Dikkatli ol dostum.”

Azucena küçük kamyonetin uzaklaşmasını gözlerini kısarak izledi. Ortalıkta ebe yokken saklambaç oynayan Parano-yakların arasında ne işi vardı? Neymiş, yakında kaynamaya başlayacakmışız! “*Bunlar benden de deli...*” Belki de bu yüzden içini kaynatıyordu Manu ve arkadaşları. Her an kahkaha atmaya ya da ağlamaya hazır bakışlarını seviyordu. Tanımadıkları küçük bir çocuğun peşinden dünyanın öbür ucuna kadar gidebilme potansiyellerini. Sabırlarını, cesaretlerini. Dağınık güçlerini. Ayrıca bu deli oyun Azucena'yı onlar kadar korkutmuyordu. Buradaki tezgâhın başına kolay kolay bir şey gelmezdi. Devlet demiryollarıyla, tarım üreticisini koruma dernekleri arasındaki anlaşma sayesinde, ülkenin pek çok yerindeki garlar üreticiden gelen meyve-sebze sepetleriyle doluydu. Yani ortada dikkat çeken bir durum yoktu. Şanslarına, Riquier Garı'ndaki demiryolu işçile-

ri, olup bitenleri anlamasalar da, tezgâhı neşeli bir sükûnetle idare ediyorlardı. Bu sayede, iki yılı aşkın bir süredir, mahalle sakinleri her pazartesi, çarşamba ve cuma saat 11'den 17'ye kadar Kırmızı Ayakkabılı Divane'yi nerede bulacaklarını biliyorlardı. Tezgâh, sadece yolcuları değil, geleni geçeni karşılıyordu. Gezineni, komşu esnafı, işçiyi, işsizi, güçsüzü; herkesi. Aydınlıkta ve gölgede. Azucena, iç sesini hızla yitiren mahallenin gurur kaynağı olmuştu. Bu yüzden kimse dokunmuyordu soluk kaldırımın üstüne konan bu tuhaf ama güzel çiçeğe. Üstelik bu dağıtım noktasında para alışverişi olmadığı için mali kontrol tehlikesi de yoktu. Paranoyak grubunun korktuğu şey başkaydı. Tezgâhın işlevi sadece meyve sebze sepetlerini sahiplerine dağıtmak değildi çünkü.

“Bu istasyondan Afrika'ya tren var mı?”

“Hangi Afrika?”

“Yeşil Afrika.”

Azucena, tezgâhın altından el kadar bir sepet çıkardı. İçinde bir tutam salata. “Salatanın altında.” Simsiyah tenli, ince dudaklı, sıcak havaya rağmen ceketini pırlanta gibi taşıyan adam, ona küçük bir gülücük fırlatıp elindeki küçük sepetle uzaklaştı.

Böyle geçti saatler. Tatlı gülücükler, göz kırpışlarla. Bu insanlara nasıl ulaşıyordu yeni şifre? Sonra ne oluyordu? Afrika'ya Riquier'den trenle gittikten sonra? Ya da Paris'e yelkenliyle uçunca.

“Afrika'ya tren var mı buradan?”

Azucena, karşısında dikilen küçük sırt çantalı, kocaman dudaklı kadına baktı; diğeri soruyu “Bu istasyondan Afrika'ya tren var mı?” diye düzeltince, ona sıcak bir gülümseme sundu: “Hangi Afrika?”

Yetmişini aşmış bir kadın geldi. Toparлак, ağır yürüyen. “Afrika'ya tren var mı buradan?” Motosikletli bir genç. On altı yaşlarında sarı bir oğlan. Bir de her zamanki kooperatif

abonesi mahalleliler. Parasını önceden ödedikleri sepetlerini almaya geliyorlardı. Onlar hemen gitmiyordu. İzin verse, ilişeceklerdi tezgâhın kenarına. Bir şekilde savuşturuyordu hepsini, öbür işi fark etmesinler diye. Öyle de... Gelenler durmak istiyordu. “*Başka gidecek yer yok. Hele cüzdan-sız hiç. Eskiden bu meydanda banklar vardı... Kaldırdılar. Dışarı çıkınca durmak yok artık. Yürü yürü nereye kadar? Zaman hızla geçiyor, ben durmak istiyorum. Eşi dostu görüp biraz laflamak.*”

Azucena için zaman durmuştu. Duran akıntı. Gülümseyen kıpırtı. Işıklı su. Minik kadın, bu durarak renklen, renklenerek akan suyun içinde yüzmeyi öğrenen bir balıktı. Âşık balık.

...

Azucena'nın kimlikteki ismi Suzanne'dı. Anne-babasının koyduğu isim. Anneannesi ona Azucena derdi. Lyon Croix Rousse'un aşağı inen yamaçlarında koştururken arkasından bağırdı: “Azucenaaa... Ven conmigo. Vamos, Azucena.” Annesinin ve babasının evinde küçük kızın adı Suzanne'a dönüşüyordu. Okulda ve her yerde. Ama Azucena anneannesinin torunuydu. Katalonya'daki küçük köyünde devrime tanık olan, üç yıl sonra Barcelona düştüğünde, tanımadığı binlerce dostuyla yola koyulan ve saçlarını Lyon'da ağartan kara gözlü Marisa'nın. Eski zamanları düşününce yüzünde kırık bir arzu çiçeklenen kadının. Felaketten önce, kendisine “Konuş Marisa... Senin düşüncelerin bizim için çok önemli,” dediklerini gururla anlatıyordu torununa. On yedisini yeni doldurmuş Marisa hecelemeyi öğrenirken düşmüş Barcelona. Katliam böylece başlamış. Ve kaçış. Ve yollar. Ve ölüm. Ve yaşam. Onlarca, yüzlerce el. Günlerce süren, belki de hiç bitmeyen *la Retirada* süresince bırakılmayan eller. Hafifleyen çantalar. Yırtılan giysiler. Küçülen mideder. Hastalıklar.

Sonra o Fransız genç adam. Nico. Azucena'nın dedesi. Her şeyi bırakıp Lyon'dan İspanya İç Savaşı'na katılan tatlı bakışlı anarşist. Aşk; boktan çiçek çıkaran, demiri suya dönüştüren mucizeymiş ve Marisa o mucizeyi, ölene kadar sol göğsünün altında saklamış. Umut saçan bir adammış Nico. Fransa sınırını geçerken ne hikâyeler anlatıyormuş sevgilisine... "Sana şunu göstereceğim, seni buraya götüreceğim..." Vebalılar gibi karşılanacaklarını ne bilsinler! "*Ucundan kokladığımız çiçekli rüzgârdan korkmuşlardı galiba...*" Marisa, birkaç ay oradan oraya sürüklendikten sonra, dehşetten yumduğu gözlerini toplama kampında açmış. Fransız vatandaşı olduğu için Nico'yu bırakmışlar. Marisa ise on sekiz yaşına cehennemde girmiş. "Sonra deden geldi, beni aldı, Lyon'a getirdi." Nico'nun ailesinden kalan küçük daireye daha tam yerleşmeden İkinci Dünya Savaşı başlamış. Ve işgal. Nico direnişe katılmış. "1940'ta gitti deden... Ara sıra gelirdi. Gizli gizli. Son kez 1942 kışında yaptı süprizini. Annen öyle düştü karnıma." Bir daha hiç uğramamış Nico. Ölüm haberi gelmiş yedi ay sonra. Hayaller bitmiş. Yerini işe, eve, geçim derdine bırakmak için. Marisa hem Fransızca öğrenmiş hem bakım işi. "Köylü kız için zor değil yaşlılara bakmak," derdi. Böylece üniversitede okutmuş kızı Federica'yı, Azucena'nın annesini. "*Para biriktirmeliyiz...*" Felsefe bölümünden mezun olunca para kazanmak kolay değilmiş tabii. Çiçeği burnunda ama hırsı dorukta mimar Jean-Baptiste'le tanışınca değişmiş hayatı. Sahiden değişmiş, çünkü hemen evlenmişler. Federica 1968 Baharı'nı karnı burnunda karşılamış..

Neyse ki nenesinin evi yakındı ve Azucena, sık sık Mi Nana'nın yanında kavuşuyordu ismine. Derken, Jean-Baptiste'in işleri Paris'e taşınmalarını gerektirdi ve gözyaşlarıyla başlayan Paris hayatı Azucena'nın hafızasında silik bir izden başka bir şey bırakmadı. Tıpkı annesi gibi. Ona her an

her şeyi eleştiriyormuş havası veren kalkık kaşları hariç. Bir de o kaşların altında alaycı mı, tatminsiz mi olduğu anlaşıl-mayan gözler. Bu kaşlardan, gözlerden kaçmak için, sadece yaz ve bahar tatillerinde değil, hemen hemen her hafta so-nu Lyon'daki *Mi Nana*'ya koşardı. Anne-babası karşı çıkın-ca kriz geçirir ve kazanırdı. Kriz oyunu, annesi sıkıntılı göz-lerini kanserden kapayınca kadar sürdü. Bu sefer Azucena sahiden ağladığını hatırlıyordu. Kariyer basamaklarını koşa koşa çıkan Jean-Baptiste, Federica'nın ölümünden altı ay bi-le geçmeden yeniden evlenince, Azucena ceketini omzuna asıp babasının karşısına geçti: "Sizinle yaşamayacağım. Beni Lyon'a gönderin. *Mi Nana*'nın yanına." Krize gerek kalma-dan dedesinden kalan küçük eve taşındı. Nenesinin baş eğ-meyen ama isyan da etmeyen gözlerinden akan boşluk sarı-verdi Azucena'yı. Bir de boşluğun içinden bir horoz gibi fır-layan o şarkılar.

"*A las barricadas... A las barricadas! Por el triunfo de la Con-federacion.*" Azucena, konfederasyon dediklerinin anarko sendikalist bir işçi birliği⁵ olduğunu, hâlâ pek çok ülkede ak-tif olduğunu üniversiteye başlayınca öğrendi. Üstelik lokalle-rinden biri de evlerinden birkaç sokak ötedeydi. "Onu götür-seydim belki daha kolay kapatırdı gözlerini." Kendisi de git-memişti. Çekingenlikten mi? Güçsüzdü, ondan. Beceriksiz. Babasının ses tonu, annesinin kalkık kaşları bedeninde bir yerde duruyordu. Üniversitedeki öğrenci gruplarına da gire-memişti bu yüzden. Hepsi birbirini tanıyordu sanki. Onlar nene eviyle baba hapishanesi arasında mekik dokumamışlar-dı; otostopla dünyayı dolaşmış, bir sürü insanla karşılaşmış-lardı. Babasına başkaldıran, annesi gibi olmamak için Lyon'a göç eden Marisa'nın torunu ise uslu uslu finans eğitimi aldı ve kendini bir bankada müşteri temsilcisi olarak buldu. Ca-mekânla çevrili minik ofisinde, ona danışmaya gelen insan-

ların paralarıyla aksiyonerleri zengin ettikten sonra, güzellik enstitülerine koştu, böylece, koluna takacak birini hep buldu ama hiç aşık olmadı. Tekrar tekrar aynı şeyleri dinlemekten usandığından mı, ona verecek bir cevap bulamadığından mı, Marisa'yla da pek konuşmaz oldu. "Banka müdürü herkesle sohbete dalıyor, benim yüzüme bakmadan atıyor merhabasını dişlerinin arasından," diyemedi. Yine de nenesinden hiç ayrılmadı, *Mi Nana'nın* gözlerindeki boşluğun büyümesine tanık oldu. Bir türlü gidemedi zeytin gözlü Marisa. Tonlarca hastalığın hırpaladığı 97 yıllık bedeni titreye titreye di-rendi. Sırtı derin yaralarla delik deşik oluncaya, elleri morarıp ağzı c r y nceye kadar. Hastanelerin kapısı kapanınca, Azucena işinden izin aldı, tek kişilik hastane oldu çırpınan nenesine. Başka bir bedende durdurmaya çalıştığı ölümün kendi hayatını altüst ettiğini fark etmeden. Yeniden yeniden dönen plakları dinleyip ağlayarak. Kendini çok ama çok yaşlı hissederek. Marisa direndik e torununu boşluğa sürükledi.

"O, yüzyılın tanığı. Felaketlerin. Dünya savaşını gördü. Faşizmi yaşadı. Sonra sürgün. Ve bitmeyen onca şey... Böyle gitmek istemiyor," demişti kırk yıllık komşuları Siranouche. *Mi Nana'nın* kızı gibi sevdiği, kocaman siyah gözlerinden pırıldı düşmeyen Siranouche Ermeniydi ve felaket ne demek biliyordu. Nenesi belki de "bitmeyen bunca şey..." yüzünden, hasta günlerinde hep aynı şarkıları dinleyip ağladı. Gençliğini *la Retira*'da kaybettiği için belki. Kızı ve torunu yaşlı doğmuşlardı bu yüzden. Marisa  lmemek için çırpınırken Azucena, nenesinin başında, sabırla ve dehşetle nöbet tuttu. Bankadan, ekip ruhundan, gergin g l şlerden kop-tu. Sonra nöbet bitiverdi. Aniden. Geriye acı kaldı, hastaneyi ve cenazeyi dağıtan çığlıklar. Acı bir yana, ortaya anlamsızlık saçıldı. Tablolar, listeler, dalgalanmalar, risk hesapları diye diye b ğ rd  Azucena. Deli dediler. Otist. Yok, şi-zofren. Yok, bipolar bozukluğu. Manik depresif. Deli. De-

li gibi düşündü, kuvvetle düşündü Azucena. Niye Paris'ten Lyon'a döndüğünü mesela. Mimar babanın bankacı kızı olmak için mi? Jean Baptiste kazanmıştı savaşı Marisa'ya karşı. "Ne işe yaradı o şarkılar?" Sesi kontrolsüz bir biçimde yükseldi, sonra kimsenin anlamadığı cümlelerle finansa ve rekabete ait ne varsa kustu. Banka müdürünün yaka iğnesini. Incecik kaşlarını. Sivri uçlu ayakkabılarını. Ekip ruhunu. Camekânın önünden akıp giden, duran, kabaran sesleri... Uzun uzun kustu, kısa zamanda. İçinde bir şey kalmayınca düşünmeye başladı. Hayattan hiçbir şaysız giden nenesinden geriye kalanı. Aralarındaki muzip anıları kim saklayacaktı? *Mi Nana'nın* tek yakını, umutlarını fısıldadığı torunu. Azucena aniden gençleşti, çığlığının tonu değişti, ağlarken gülmeye başladı. Kuşların gözlerini, ağaçların çatık kaşlarını, çimenin üstündeki su damlasını gördü ve kapatıldı. Ama hastaneden kaçınca kendini uçan tavuk gibi hissetti, martı oldu, leylek oldu, turna oldu.

Sokaktaki ilk gecesinde iğrenç bir tenekeye çarptı. Azucena kanadı, kanatları düştü. Yaklaşan her gölgeden kaçan bu paçavranın ölüp ölüp doğmasını kimse fark etmeden, ayağa kalktı ve soluğu komşuları Siranouche'ta aldı. "Sokakta yatamam artık," diyerek girdi kapıdan. Yıkandı, yıkandı. Yemedi, titredi, içmedi, titredi. Siranouche giydirdi misafirini. Donunu, sütyenini değiştirdi. Bu arada onun banka kartını alarak birkaç işlem yaptı, sonra hoop... "Artık benim hesabımdan çekeceksin paranı. Seni idare eder biraz. Hastaneden kaçtın ve delisin ya... Babana bir şey olursa, parası sana kalmasın diye elinden geleni yapacak yeni karısı. Ben senin kartınla yavaş yavaş boşaltacağım hesabını, kendiminkiye yatıracağım. Bu arada... Marisa'nın evi senin üstüne ama şimdilik dokunmayalım. Ben ilgilenirim. Valence'ta kal bir süre. Şu adreste telefon numarası var, iyi dostlardır. Sürgün çocukları." Ne bilsindi Azucena, Siranouche'un da parano-

yak olup senaryo kurduğunu? İyi ki kurmuştu. Renkli senaryolar lazımdı minik kadına, kırmızı ayakkabılar giyeceği, elinde sepetlerle şarkılar söyleyeceği, köpeklerle ortalıkta salınacağı, Mavi Tren’de uyuyacağı senaryolar. Bu yüzden Siranouche’a, ömür boyu müteşekkire kalacaktı. Çantasının içine pantolon, kazak, başına kasket koyduğu için... Saçlarını kestiği için. Dikkat çekmesin diye, erkek tıraşı. Vedalaşırken “Biraz zaman geçsin, gel benimle yaşa. Eskiden üç kişiydik bu evde, şimdi yalnızım. Marisa’yı sevindirmiş oluruz hem,” dediği için.

Yeni edindiği deli gülümsemesiyle yollara düştü. Saatlerce yürüdü. Yorulunca, karşısına çıkan ilk parka girdi, bir banka oturdu. Omzuna bir kuş kondu. Ya da öyle sandı. Elindeki adresi yere fırlatarak, tahterevallide sallanan küçük bir kız misali boşluğa bıraktı ayaklarını. Çocuktan ziyade kocaman açmış hoş kokulu bir güldü. Yaşam hissi bu boşlukta gizleniyormuş demek. Delirmeden önce boşluğu doldurmaya çalışırdı, şimdi bırakıyordu kendini. Saatler su gibi kaydı bedeninin etrafından. Derken herifler dikildi karşısına. “Burası bizim... Ya boyun eğ ya defol git.” Korku doldurdu boşluğu ve Azucena kendini tren garında buldu. Sonra Nice treninde. Biletsiz.

...

Üç yıl geçmişti aradan. Sanki üç yüz yıl. Tuhaf şeydi yaşam. Kapıyı açık unuttun mu, sonrası cümbüş... Nice’te ne çok deli vardı! Hastanenin, hapishanenin oltasına yakalanmayan akrobatik delilerin cennetiydi bu şehir. Elli yaşına varır varmaz; saklı, şaşırtıcı, derinden büyüyen, yumuşak ama amansız bir direnişin göbeğinde bulmuştu kendi. Saklı, evet. Çok saklı. Ne Michel’e ne Gouel’e ne Aleks’e ne de Siranouche’a anlatabiliyordu içinden geçtiği sihirli düşü. Fakat Azucena bir değil, birkaç düşü birden yaşamaya çalışıyordu. Bu tehlikeliydi belki.

Sessiz şarkılar, çiçekler, mezarlar

Zaman durmuştu ama saat beşi geçiyordu. Yani Afrika'ya giden trenler bitmiş, abonelerin alacağı iki sepet kalmıştı. Âşık balık sabahtan beri tezgâhın başındaydı. Acelesi yoktu. Randevusuna daha bir saat vardı. Sonra da Paris treni. Uff. Bu akşam canı trene binmek istemiyordu. Ama şarttı, Luna birazdan ona Paris randevusunun adresini verecekti. Gouel'in teknesini çekiyordu içi. Onunla denizi dinlemek. Ebegümcinin tadına bakmak. Sonra, teknenin altındaki küçük kamarada bebekler gibi tostoparlak olmak... Gouel'in ona arkadan sarıldığını hissederek dalmak uykuya. Gitarsız, fısıltıyla akan şarkının eşliğinde:

"And you know that she's half crazy. But that's why you want to be there..."

Gouel, Azucena'nın ikinci hayatındaki ilk dostuydu. Nice'e varır varmaz, onu karşılayan peri. Üç yıl önce. Lyon'dan bindiği tren Thiers Garı'na varınca, küçük çantasını omzuna asıp önce trenden, sonra gardan çıkarak yollara vurduğunu dün gibi hatırlıyordu. "Deniz hangi istikamette?" Yirmi dakika sonra, şehri boydan boya kuşatan sahil yolunun hemen

kıyısındaki plajlardan birine yığılmış, ağlamış, ağlamış, ağlamıştı. İlk o zaman duymuştu hoş aksanlı hafif sesi, uçuran sesi, insana “Boş ver be, dünya büyük!” dedirten sesi.

“Adın ne?”

“Suzanne.”

Alışkanlıktı Suzanne demek. Yılların kederli alışkanlığı. Okuldaki, bankadaki adı. İyi ki... Bu sayede, bir şarkıyla başlamıştı Gouel’le dostlukları. Üç yıldır her karşılaştıklarında “merhaba”dan önce gelen o iç ürpertici çığlıkla:

“*Suzanne take you down to her place near the river...*”

Leonard Cohen’e benzemiyordu sesi ama onun şarkısındaki gibi sonsuz bir geceydi yaşadıkları, deniz kızlarının fısıltıları eşliğinde. Ona inandı o gece, çünkü yine şarkıdaki gibi “*He’s touched your perfect body with his mind.*” Gouel sardı sarmaladı minik kadını, minik tekne de sokağa hazır etti. Birkaç kez seviştikten sonra bir daha istemedi Azucena. Aralarındaki duygu yoğunluğuna rağmen zevk almıyor, tersine, yoruluyordu sevişirken. Gouel hafifçe başını öne eğip “Söz, bundan sonra seni, sana dokunmadan seveceğim,” deyince, Azucena kendini uzun adamı okşarken buldu. Saçlarını, ellerini. Sonra sadece küçük okşayışlar kaldı aralarında, bir de sarmaş dolaş uyumalar.

On yıldır buradaydı Gouel. Sanki on asırdı. Gitarını üçüncü kolu, üçüncü eli, ikinci kafası, ikinci kalbi gibi taşıyan uzun, ince adam bir ruh gibiydi ama sanki Nice’te herkes tanıyordu onu. Yumuşak, hayatla kol kola giren, mevsimlere, saatlere göre kılık değiştiren ezgileri, turistlerin hücum etmediği mahallelerin bir parçası olmuştu. Yok olunca “Gouel nerede?” demezdi kimse ama “Ağırlık çökmüş sokaklara,” diye mırıldanırdı dükkânlara girip çıkan insanlar.

1980’lerin sonunda İrlanda’dan kaçtığını biliyordu Azucena ama toprağa gömmüştü bilgisini. Zaten ne önemi vardı? İrlanda’yı terk ettikten sonra, birkaç yıl dolaşmış ve ge-

lir gelmez Nice'e bağlanıvermiş. Dediğine göre, bu ismi Nice'te takmışlar ona. Çatlak elli, çatlak yüzlü, incecik Gouel, Brötoncada ağlayış, bayram, yelkenli, martı demekmiş. Neden Nice'te Brötonca bir isim? Üç kollu adamın Seltik aksanından mı? Zamanını denizde geçirdiği, Albatros adındaki teknede uyuduğu, uzun süre kanat çırpamadan uçtuğu için mi? Nasıl, kim söylemiş ilk başta bunu bilinmiyor ama Gouel'in hem ağlayış hem bayram, hem yelkenli hem martı olduğu kesindi. Üstelik *goelanlar* gibi şehrin doğal bir parçasıydı. Sahili kaplayan taşların, tepelere uzanan merdivenlerin, dar sokakların, İtalyan nakışlı evlerin. Günde bir-iki saat Garibaldi Meydanı'na masalarını sermiş kafelerin arasında çalıp söyler, *diş macunu, pizza ve iki bardak şarap parası çıkarınca* bırakırdı. Gelen geçenlerden sık sık "Her gün iki saat daha çalışsan kocaman bir evin olur," minvalinde cümleler duyardı. Zamanı yoktu Gouel'in. "Yaşamanın bedeli parasızlık," diye söylenir, çeker giderdi. Gitar çalmadığı zamanlarda yüzer, kayalıklara oturup denizi seyreder, Alban Tepesi'nin yamaçlarından hindibağ, ısırganotu ve ebegümeci toplar, kütüphanelerde, sergi salonlarında dolanırdı. Tabii zordu çıkmak Garibaldi'den. Alkışlar alkışlar. Bir daha bir daha. Mesala Guiseppe Bari'nin hiphop garsonu İtalyan Carlos son parçanın kıyısına yanaşıldığını anladığı anda damlardı, elinde bir bardak birayla: "Allah aşkına... Bardaki garsonlar için bir tane daha söyle."

Beş yıl önce iyi ki bir daha söylemişti. O sayede teknesi vardı bugün. Ne güzel anlatırdı Gouel: "“*Sound of Silence*’i bir daha söyler misin?’ Sesin nereden geldiğine bakmadan bir daha söyledim. Sonra şapkadaki paraları cebime yerleştirdim, gitarı kılıfın içine soktum. ‘Niye hemen gidiyorsun?’ Gitmedim. Beyaz saçlı, beyaz takım elbiseli, beyaz ayakkabılı, beyaz bıyıklı adamı izledim. Beş dakika sonra, Eski Nice’in Garibaldi girişindeki meşhur sokacının barına çöktük. Adı Sebastian’mış.

Çocukken denizci olmayı hayal edermiş. Varını yoğunu minik tekneye yatırmış ama sonunda babasının saatçi dükkânına demir atmış. Gar Mahallesi'ndeki küçük dükkânda ve üst katındaki minik dairede geçirmiş ömrünü. Evlenmiş. Hâlâ aşık olduğu kadınla. Hemen sevdim yaşamayı beceremedi diye düşlerine sırtını dönmeyen, teknesini bebek gibi seven, geçen gemilere gülümseyerek bakan bembeyaz adamı. Gençliğimin yelkenlilerde geçtiğini öğrenince anlatmaya başladı. Teknenin her köşesini saat gibi özenle tamir ettiğini ve daha bir sürü şey... Yetmiş dokuz yaşındaymış ve artık başa çıkamıyormuş. 'Sen de bilirsin, denizci, tekne zaman istiyor. Oysa aşkımla zamanımız az, yaşayacağımız şeyler çok... Onu kadrini bilecek birine emanet etmeliyim.' Sokakta yattığımı öğrendikten sonra karar verdi: 'Şu aşağıdaki kamarada rahat uyursun. Canımın içiyle çok uyuduk burada. Limandaki yerini on beş yıllığına kiraladım. Sigortasını otomatik olarak ödüyorum. Barınma vergisi vermek için, geceleyin tekneyi açığa al da orada yaşadığını limandakiler fark etmesin.'

...

Azucena tezgâhın üstündeki sepetlere baktı. Kendisi de bu minik yelkenli sayesinde sokaktan kurtulmuştu. Nereden nereyeydi. Gouel'le karşılaşmasaydı, ne Aleks'i ne Paranoyakları tanıyacaktı. İhlamur ağacına dikti gözlerini. Ağzının üstünde bir kelebek vardı sanki. Gülümseyen, küçük bir kelebek.

Gouel onu Aleks'le şöyle tanıştırmıştı: "İşte şu gördüğün kara çocuk benim Nice'teki ilk dostum." Birbirlerinden bu kadar farklı iki insanın aralarındaki güçlü bağı heyecanla sezmişti Azucena. Geceleri sokaklara kazınan acımasız yalnızlıktı onları buluşturan. Öyle olur bazen. Tuhaf zamanlarda, kırık mekânlarda karşılaşan insanlar sessizce sırtlarında taşıdıkları hikâyeleri dökerler betonun üzerine. O karışımından pek güzel bir çiçek fışkırır güneş doğarken. Gelip

geçene kendini göstermeyen çiçeğin kokusunu almıştı minik kadın. Aleks'in "hoş geldin" gülümsemesi eşliğinde. Az değil, üç yıl önce... Çöplüklerin Prensi, minicik elleri kocaman avuçlamış ve "Gouel boşuna kimseyi kalbine sokmaz," demişti. Ve aylar sonra, Gouel'in ilk ortadan kayboluşunda, Paranoyaklara götürmüştü onu.

Gouel ortada yoktu. Teknenin ikinci kilidi Azucena'daydı ama korkuyordu. Ruhsuz yatlardan, gösterişli arabaların gürültüsünden. Aleks o anda damladı. Azucena'nın fısıltısı çığlık gibiydi: "Gouel kayıplarda. Ne yapacağım ben?" Aleks de aynı fısıltıdan çığlıkla cevap verdi: "Sözde liman çocuğuyum. Tekne kullanmayı bilmiyorum." Derken esrarengiz bakışlarını takınarak Azucena'nun koluna girdi: "Hadi gidiyoruz minik melekle." İşte deli kaçağın deli oyuna yolculuğu, yarım saat sonra, garın arkasındaki sokaklardan birinde duran kamyonete bindiklerinde başladı. Sabah çiftlikte uyandığında Aleks'i değil, Manu'yü ve onun çocuk bakışlı arkadaşlarını buldu. Kimse ona "Ne zaman gidiyorsun?" diye sormadığı için mi acaba, haftalarca kaldı onlarla. Kara gözlerini açıp çevresinde olup bitenleri izledi. Sürekli dünya sorunlarını konuşan ve neşeyle çalışan karıncaları dinledi. Kelebek gibi oradan oraya konarak. Bir akşam, yemekten sonra, bahçedeki tahta masalardan birinde pineklerken, doldu etrafı. Her zamanki gibi gülümseyerek bıraktı kendini konuşmalara. Derken...

"Çaresizliği öğrenmemek için..."

Sonunu dinlemedi cümlelerin. Dinleyemedi. Gözünün hemen altında biriken iki damla yaşı yavaşça sildi, başını kaldırdı; konuşmasını ağır ağır sürdüren Manu'ye baktı. Bakıştılar. Sonrası hızlı gelişti. Yaprakların üzerindeki çiğ tanelerini sürdü yüzüne, ağaçların dallarına dokundu, bulutları seyretti. Mari-sa'yı hayal etti yanında. Ve başladı deli oyun. Dev şirketlerin ağından çıkma oyunu. Paranoyak bahçeler kurma oyunu. Tezgâh oyunu.

Riquier Garı'ndaki gelincik hikâyesi. Henüz âşık olmamış ama mutlu gelincik.

...

Şimdi, arada sepetleri sahiplerine vererek Luna ile randevusunu bekleyen mutlu gelinciğin gülümsemesi büyüdü. Kocaman oldu. Gouel'di gelen! Sanki içinden geçen arzu-yu hissetmiş, "Hadi seni tekneye götüreceğim," demek için gelmişti. Ama imkânsızdı. Randevusu vardı. Aşkıyla. Faaliyet için. Üff.

Gouel, her zamanki gibi, tezgâhın biraz ilerisine konarak, garın bir köşesine sakladığı küçük taburesini açıp gitarını tıngırdatmaya başladı. Riquier'de herkes alışmıştı Azucena'yı Suzanne diye çağıran bu adama.

"You can hear the boats go by... You can spend the night beside her..."

Azucena, küçük çıkının içinden seçtiği iri şeftaliyi arkadaşına götürmek için terk etti tezgâhı.

"Geç geldin bugün dostum."

"Aleks'le birlikte sarımsaklı ebegümeci yaptık. Senin için..."

"Kalamam Gouel. Paris trenine biniyorum."

"Bu sabah geldin, akşam gidiyorsun. Bir gece kal bari. Yarın tezgâh yok, tepelere çıkarız."

Azucena son sepeti almaya gelen genç kadına hafifçe gülümseyip listeyi işaretledi.

"Gitmem lazım Gouel."

"Al... Trende okursun. Yeni bitirdim."

"Yerçekimi ve Lütuf... Değişik bir isim. Yazarı kim? Aa! Simone Weil..."

"Seveceksin. Sana benzeyen bir tarafı var bu kadının. Birdenbire her şeyi bırakıyor. Hayatına tekrar tekrar başlıyor. Tahterevallinin zayıf tarafına güç vermeye karar verdikten sonra. Bir göz atmanı istiyorum..."

Azucena kitabı çantasına koyarken “Gouel... Jakobenlikle ilgili ne düşünüyorsun?” diye sordu.

“Nereden çıktı şimdi bu soru?” demedi arkadaşı. Bir süre düşündükten sonra ağır ağır anlatmaya başladı:

“Fransız devriminde, insanlıktan bahseden Jakobenler insanları acımasızca öldürdüler. Mutlak monarşinin yerini askeri diktatörlük aldı, o da hızla imparatorluğa dönüştü. Yani Jakobenizm Bonapartizm’le birleşti... Bu kavramı Fransızlar hediye etti politik literatüre ama politikanın elitler arası bir iş olduğu fikri Fransızlara özgü değil; dünyadaki çoğu devrim, kadroların kitleleri peşinden sürüklemesiyle yapılmaya çalışıldı. Tabii devrim filan olmadı, çünkü her seferinde özgürlükler askıya alındı, toplum adına elitler karar verdi.”

“Anlıyorum sanki... Aleks’i gördüm bugün, o bahsetti Jakobenlerden.”

“Aleks yatağını bulmuş nehir gibi. Tut tutabilirsen...”

“Marsilya’ya göçmeye karar vermiş mi sormadım.”

“Yok... Henüz değil. Karar veremiyor.”

“Yatağını bulmuş nehir dedin diye...”

Gouel kılıfına geçirdiği gitarını omzuna astıktan sonra, “Evet ama iki küçük dereye yol vermiş şimdilik, suyunu hangi yöne akıtacak, göreceğiz. Belki de ikisi birlikte ilerler. Hoşça kal Suzanne...” dedi.

Azucena, Gouel’le vedalaştıktan sonra, tezgâhını garın karşısındaki renksiz lokantanın neşeli sahibine bıraktı. Sonra küçük adımlarla deniz istikametine doğru yürümeye başladı. “Tüh... lokantanın tuvaletine girmeyi unuttum.” Adımlarını hızlandırdı. Çişi filan yoktu, elini yüzünü yıkayıp görünüşünü canlandırmak istiyordu. Menopoz yeni yeni çalıyordu kapısını minik kadının. Adet döngüleri karışmıştı. Bedenini ateş basıyor, kolları, göğüslerinin etrafı kızarıyordu.

Şimdiki çarpıntı menopozdan mıydı, aşktan mıydı? Aşk-tandı. Seviyordu ay yüzlü meleği. Azucena'yı aşk çarpmıştı. Yedi sekiz ay önce. Güneşli, tatlı bir günde...

Köpek arkadaşı hep yalnız gelirdi. Sabah erkenden, her za-man ki halk plajına. Sessizce yanına yanaşır, burnunu dayar-dı. O gün, yine sessizce gelmişti, ama bu sefer ay yüzlü, ılık gi-bi bir kadınla. Toparlak, esmer Luna. Hızlı hızlı anlatmıştı si-yah köpeğin Azucena'ya güvendiğini, bu nedenle yardım iste-mek için cesaret gösterdiğini. Köpeklerin örgütlendiğini, kötü muamele gören kardeşlerini kaçırdıklarını, tasma-sız yaşaya-bilecekleri yerlere gitmelerini sağladıklarını. Luna dillerini bi-len tek insanmış. Köpekler haber veriyormuş kaçmak isteyen-leri. Bu ay yüzlü melek de gerisini ayarlamaya çalışıyormuş.

Bu saçmalığa inanmıştı Azucena. Köpek arkadaşının özgür-lük isteme ihtimaline. Hayvanların kendi aralarında dayanışa-bilme ihtimaline. Hatta dostunun bu hayattan memnun olmadı-ğına sevinmişti. Peki ama kaçmasına nasıl yardım edilirdi bir köpeğin? Hadi ettin, sonra nereye saklanırdı? Köpeklerin insan esaretine girmeden yaşayacağı neresi vardı ki? Sahipsizlik ya-saktı onlara. Sokaklarda tek başına dolaşmak bile. "Bilmiyo-rum nasıl yapacaklarını. Ama her şeyi anlamak zorunda de-ğilim. Şimdiye kadar hayvanlara yaptığımız kötülüklerin ya-nında bu küçük dayanışmanın lafı olmaz," deyince Luna, hızla düşünmüştü Azucena. Ya Riquier tezgâhındaki deli oyun? Su-lara göğsünü değdirip havalanan martıya bakmış, "Amaaan," demiş ve kabul etmişti. Kara köpek dostu için, büyüsüne kapıl-dığı bu esmer kadın için. İşte o sabahtan beri, köpeklerin şehir değiştirmesine yardım ediyordu. Ama sadece o kadar değil...

Gerçekten sokakta mı yaşıyorsun? Evin yok mu? Yok. Ge-nelde trende uyuyorum. Biletsiz. Adın ne senin? Luna. Benim de Azucena. Ne güzel isimlerimiz. Yan yana. Kaç yaşındasın? Otuz iki. Ben de elli bir. Çok yaşlısın Azucena. Luna. Azucena. Hiç bu kadar gülmemiştin.

Köpek onları sahilde bırakıp uzaklaşmıştı. Kuyruğunu sallaya sallaya. İki kadının arasına düşen güneşten, şimşegin mık-natısa dönüştüğünü hissetmiş, kendini çekim alanının dışına atmıştı. Onun gittiğini fark etmeyen Luna ve Azucena, etraflarında çiçeklenen müzikli bulutun içine hayretle yayılmışlardı: Nedense burası bana çok iyi geldi. Biraz daha kalacağım. Sen? Ben mi? Sana yardım edeceğim. Üstelik evin yok. Evet, gece çok üşüdüm trende. Hasta oluyorum. Kendimi halsiz hissediyorum. Basbayağı yalan söylüyordu. O gün tezgâh yoktu ya.

“Aslında benim evimi görmemen lazım. Başına bir şey gelirse bulaşmasın diye. Ama gel. Sana sıcak bir ıhlamur yaparım. Limonlu, ballı.”

Riquier Garı’nın arkasından dolanmışlar, küçük bir çıkmaz sokağın dibindeki iki katlı binanın üst katındaki odaya birbirlerine dokunmamaya çalışarak çıkmışlardı.

“Nice’e geldiğimden beri burada kalıyorum. Ev sahibesi eski sevgilimin uzaktan akrabası. Tatlı bir ihtiyar teyze. Bana ihtiyacı var. Gitmeyeyim diye çırpınıyor.”

“Kayalıkların dibinde büyüü bir dehlizden giriyorsun sanmıştım evine.”

“Neden?”

“Sanki bu dünyadan değilsin de ondan. Masallardan düşmüş gibisin. Hem de bizim mahalleye. Benim yanıma.”

“Niye masal? Köpeklerle konuşuyorum diye mi?”

“Yok, sadece o değil. Kayalara, denizlere yakışan güzelliğin masal.”

Luna ellerini nereye koyacağını bilemeyen küçük bir kıza dönmüştü. Üzüm yaprağına sarılı minik kuş. Esrarengiz ve ürkek. Anlaşılmazlığıyla güzel ve sonsuz. Derken, Azucena onun gergin ağzını öpmüş, gülüşünü yumuşatmış, omuzlarını okşamış, karnına başını koymuştu.

“Çocukken tek arkadaşım köpeğimdi. İsim takmadığım, değişik seslerle çağırdığım alacalı bulacalı bir kurt yavrusu. Sır-

daşım. Evde babamın krizlerini ona anlattım. Yıldızların kaymasını, ağaçların dansını, bulutların titrek hareketlerini birlikte seyrettik. Sonra kaçtık. Her şeyden. Gittik gittik, Cenova'ya vardık. Bir işgal evine sığındık. Orada tanıdım Laura'yı. Palyaço sevgilimdi. Köpek, ben, Laura iki yıl kaldık orada. Polis basıyordu, biz yenisine geçiyorduk. Derken Fransa'ya geldik Laura'nın hayvansız sirk grubuyla. Ben onları biraz takip ettim, sonra köpek dostum gitmek istedi. Yavaş yavaş buraya indik ve köpeklerin dünyasına girdim. Sonra dostum öldü. Onun anısına, daha beter bağlandım davaya. Küçük ama etkili bir örgütümüz var. Bazıları köpek barındıracak yerleri buluyor, bir kısmı taşıma işiyle ilgileniyor, sonra beslenme..."

"Onların dilini tam olarak anlıyorsun şimdi, öyle mi?"

"Köpeklerin tahmin ettiğin gibi bir dili yok. Yani İngilizce, Almanca öğrenmek gibi değil. Dönüşmek gibi. Yeni sesleri duymak, başka bir toprakta filizlenmek... Aşk gibi."

Azucena sabah uyandığında, aşkın bedenindeki pırıltısını gözünü kapalı seyretmişti.

...

Şimdi ise, ne bedeni ne zihni parlaktı minik kadının. Eski Lym pia Limanı'nın eklentisi olarak yapılan ve sadece Korsika gemilerine hizmet veren limanın biraz ötesindeki banka vardı. Oturdu, gözünü mavi beyaz dalgalara dikti:

"Sende bir şey var deniz, köpüklerin büyümüş iyice. Kötü bir şey mi olacak?"

Deniz cevap vermedi. Ama ay yüzlü kız geç kalmadı. Azucena'nın oturduğu banka bir yıldız gibi düştü. Luna aydan geliyordu ama enerjisi güneş gibiydi. Öpüşmediler, Azucena dudaklarını ısırdı. Kalktılar, Nice'in doğusuna doğru ilerlediler aşağı kordon boyunca. On beş dakika sonra kayaların, ağaçların arasından denize akan patıkadaydılar. Artık çıplaklara yasak olan ama eskilerin hafızalarında adı Sans Culotte kalan küçük burna varınca durdular. Sırtlarını bir kaya-

ya dayayıp oturdular denize doğru. Köpüklerin kayalar arasındaki neşeli gezintisini izlediler.

“Azucena... Bir daha sahilde buluşmayalım.”

Luna’nın Azucena deyişi herkesten farklıydı sanki. Harfleri uzatarak, her heceyi vurgulayarak. Sanki bir sır emanet almıştı da bu emanet onu dokunulmaz kılıyordu.

“Neden? Sahilin nesi var?”

“Yani faaliyetten. Yanımızda köpekler varken. Çok göz önünde burası. Zaten tuhaf, dikkat çeken kadınlar. Küçük sokaklar daha güvenli.”

“Neyse Luna, buradayız artık. Tadını çıkaralım. Benim trene daha çok var. Yalnız beklememiş olurum hem... Köpükleri seyredelim.”

“Gitmem lazım. Bir sonraki randevu haftaya cuma, saat 18’de. Daha önce yaptığımız gibi, sokağa giriyoruz, alışverişi yapıyoruz ve sokaktan çıktığımızda ayrılıyor.”

Kibrit kutusunu uzattı: “Adresi buraya yazdım.”

Yürüyen aşk. Gizli ve kısa aşk.

“Ayrıca görüşmeyecek miyiz?”

“Hayır... Bu sıralar olmaz.”

Luna’nın çenesindeki minik bene bir öpücük kondurmak için derin derin nefes alan Azucena, avcunda diğerinin soğuk elini hissetti. Derken küçük bir kâğıt topunu. El ele tutuşmak için not alışverişi yapmak şart mıydı yani!

“Bu kâğıtta da yarınki... Azucena, faaliyeti ve aşkı karıştırmamalıyız. Nefes almak için boğuşmamız lazım. Yoksa insan ömrünü senin gibi bir çiçeği sulamaya adayabilir.”

Azucena’nın midesi sancıdı. Yanındaki kadının esmer tenine dokunmak istedi. Başını iki eliyle tutup kapkara gözlerine bakmak, bakmak. Ama Luna kaşlarını çoktan çatmıştı: “Bu kâğıtta yarınki randevunun yeri ve saati var. Ezberle ve yok et.”

“Paris’in içindedir umarım.”

“Uzak değil, bakarsın. Austerlitz Garı’ndan nasıl gideceğin de yazılı.”

Onları sessiz adımlarla takip eden küçük kanişi gösterek: “Kaçmayı kendisi, tek başına başardı. Diğerleriyle bir kere parkta karşılaşmış, ondan sonra organize olmuşlar kendi aralarında. Fakat onun sahibi olduğunu iddia eden tipler çok zengin insanlar... Dikkatli ol. Kameralar zenginlere çalışıyor. Köpek nereye gidersen seni takip edecek, yapışmaya-
caktır ama uzaklaşmayacak da.”

“Bir tuhaflık hissediyorum sende. Tutukluk. Faaliyet değil bence sebebi,” diyecekti, diyemedi. Merdivenleri sessizce çıktılar. Luna sağa dönerek hızlı adımlarla uzaklaşmadan önce, Azucena’nın omzunu okşadı. Pek okşama sayılmazdı gerçi, hafifçe dokunmuştu.

...

“İnsan ömrünü senin gibi bir çiçeği sulamaya adayabilir.” Azucena, birkaç kez tekrarlardı bu cümleyi, eğildi, ellerini küçük kanişin yüzüne sürdü. “Ne dersin, beni seviyor mu? Beni sulamak istiyormuş.” Kaniş bir şey demedi. Ellerini bile yalamadı yeni yol arkadaşının.

Gece treninin kalkmasına üç saat vardı. Nadette’e uğrayıp Siranouche’u arasa mıydı? Aşkının ona yakın davranmadığı söylemek için. Aslında, şimdi atlayıp Lyon’a gitse, Atom Karınca “Biz Anadolu kadınıyız, sarılmadan edemeyiz,” diye kıkırdayarak onu kollarının arasına alacaktı. Hatta belki üstünü başını çekiştirip “Çıkar şunu, tamir edeyim,” diyecekti.

Azucena önce Korsika Limanı’nı, sonra eski limanı geçti, yan gözle bile bakmadı Gouel’in teknesine. Kanişi kucağına alıp Şato Tepesi’ne yöneldi. XIV. Louis’in on sekizinci yüzyılda tıraş ettiği ama hâlâ adını tepeye veren Şato Yokuşu’nu çıkarken dayanamadı, bıraktı hayvanı. Birlikte, küçük adımlarla tepedeki mezarlığın içine girdiler. Nice’e ilk geldiği vakitler, köpek arkadaşıyla burada karşılaşmıştı. Bir-

birlerini görür görmez başlamışlardı sessiz oyuna; boşluğa sırtlarını birlikte dayamaya, yani destekli kaymaya... Şimdi ise, tüyleri şaklabanlar gibi kırpılmış, orasına burasına boyalar sürülmüş ve Azucena'ya kesinlikle yüz vermeyen bir kanişle birlikteydi.

“Niye çıkarmamışlar bu boyaları yolculuktan evvel? Tedbirsizlik. En azından Luna'nın düşünmesi lazımdı. Hemen tanınacak köpek. Belki her tarafta afişler var...

Eğildi, siyah eşarbyıla köpeğin boyalı sırtını örttü:

“İyice şaklabana döndün ama seni tanımamaları için... idare et Paris'e kadar.”

Mezarlıkta kimseler yoktu. Minik köpek görünmez olmuş, minik kadını izliyordu. Taşların önünde duruşunu, oturup kalkmasını... Her mezarda *Mi Nana*'yı arıyordu Azucena. Cenazeden beri hiç gidemediği, Siranouche'un ilgilenmediği mezar.

“*A las barricadas... A las barricadas! Por el triunfo de la Confederacion.*”

Aynı dizeleri tekrarladı yirmi kez. Derken...

Köpek, ağlayan Azucena'nın bacaklarını yalamaya başladı.

“Geç kaldık... Şarkılarla kaybedilecek zaman yok. Kaçakları kaçırmak misyonu şarkı söylemekten önemli. Hadi gel *compañero*...”

Sessiz dönüş

15 Mart 20..

İçimde boğucu bir ıssızlıkla girdim gara. Trenin kalkmasına daha çok vardı. Bir bank aradım, bulamadım. Eskiden garlarda ne çok bank vardı, şimdi sadece bir köşeye sıkıştırmışlar bankları. Ayakta da duramıyorsun rahat rahat. İnsanlar gelip geçiyor.

Röportaj tatsızdı. Caz festivalinin yeni isimleri bıdı bıdı... Babamın yanında ise on dakika bile duramadım. O "Catherineeee, posta kutusuna baktın mı? Catherineeee banka hesabım. Catherineee kiracılar..." diye başlayınca, birkaç paketi, içi meyve dolu torbayı bıraktım ve sıvıştım. Kimse bana artık Catherine demiyor. İşyerinde bile. Annem gibi Katy diyorlar... Anneciğim, hatırlıyor musun, bu gara sık sık gelirdik ben küçükken. Komşu şehirlere götürürdün beni. Birlikte pasta yiyip çay içerdik. Sen gittikten sonra, bir daha gelmedim buraya. Liseyi bitirip Paris'e kaçana kadar. Keşke birlikte kaçsaydık anne.

Acısını ben çektim ama iyi yapmış annem. On bir yaşında annesiz kaldım. Tanrı olduğunu ispat etmeye çalışan yaralı bir

canavarla. Nice cehenneme dönüştü. Açık hava hapishanesi. Ne çok gardiyanım vardı. Mürebbiye, özel hoca ve babamın siyah kostümlü, duvar suratlı arkadaşları. Bravo sana anne. Ben de terk edeceğim Gilles'i.

Geçenlerde psikanalistim, Gilles'i babama tepki olarak seçmiş olabileceğimi söyledi. Babam gibi bir ırkçı, mafyacı müteahhit değil de solcu geçinen bir üniversite hocası buldum diye mi? Belki de babamın tersine hiçbir şeye sahiden bulaşmamasından. Babamın titiz kabalığına karşı Gilles'in özensiz kabalığına gittim. Ama artık çekemiyorum. Kademe atladıkça değişen ses tonunu, konuşma ve yürüyüş tarzını, sevişirken bile koyveremediği gıcık edasını. Çükü de gıcık. Merkezde. Sertleşti mi, boşaldı mı... Üff. Gün geçtikte daha dayanılmaz oluyor. Psikanalistim haklı, annemin gidiş hikâyesinin acısını çekiyorum hâlâ. Gidemiyorum. Sadece bir kere gittim. Nice'ten. Halının altına saklanmış ölü fare kokusunu peşimde götürerek. Ve gözümün önündeki film karelerini. Kabak kafalı reisin öfkeyle başını iki yana sallamasını... Babamın sık sık "Bir Arap'ın varlığını arkam dönük bile hissederim. Arap kokusunu tanıyorum," deyişini.

Gerçi aynı insan değil gibi. Bedeni güçten düştükçe, nefreti hafıfledi sanki. Bu neyle ilgili acaba? Bedenin hayatla başa çıkamayınca dillenmeye başlaması mı? Tuhaf. Babam Alzheimer'la flört ettiğinden beri bazen bana annemin adıyla hitap ediyor. "Christine nerede kaldın? Christine..." Geçen gün durduk yere özür diledi. Keşke duymazlıktan gelseydim. Ama geledim. "Niye baba?" diye sorunca başını kaldırıp baktı bana.

...

"Bu kadar çabuk mu sıkıldın Nice'ten?"

"Mavi... Maviii!"

Dünya maviye büründü. Her şey gitti. Ölü fare kokusu.

Geçmişin ve geleceğin karın ağrıları. Serin bir rüzgâr esti, her şeyi götürdü. Gülümsedim. Günlüğümü çantama koydum.

“Ya sen? Trenden iner inmez kayboldun.”

“Acelem vardı.”

Sabahın altısında ne acelesi varsa diye geçirdim içimden. Hemşire miydi acaba? Belki de lokantada çalışıyordu... Niye dönüyordu o halde aynı gece? Elimde olmadan dün geceki yol arkadaşımın kolunu tuttum:

“Seni gördüğüme çok sevindim. Paris’e mi dönüyorsun?”

Ağlamaklı gözlerinde kendi sevincine şaşırان küçük bir kız çocuğu gördüm.

“Austerlitz Garı’na, evet. Sen de dönüyorsun demek bıraktığın renklere.”

“Röportajımı yaptım, babamı gördüm. Döneceğim, yazıyı yetiştirmem lazım.”

“Hadi gel... Oyalanmayalım. On dakika sonra tren kalkıyor. Umarım boş bir kompartıman buluruz.”

Biletlerimiz farklıydı ama fazla zorlanmadan bulduk birinci mevkide boş bir kompartıman. Tren görevlisi, Mavi’yi tanıyordu, o yer gösterdi. Alttaki iki yatağı kapattı, böylece bize yataklarımızın altında oturacak alan açıldı. O işini bitirip dışarı çıkınca fark ettim eşarpla giyinmiş minik köpeği. Nasıl da sessizdi. Kıpırdamıyordu bile.

“Giderken yoktu, değil mi? Ya da ben mi fark etmedim? Ne tatlı şey. Adı ne?”

“Adı yok. Hayvanlar isme ihtiyaç duymuyorlar.”

“Hadi oradan,” diyecektim. Sustum. Küçük hayvanın Mavi’nin ayaklarını yalayışını izledim sinirli sinirli. Sonra dayanamadım:

“Paris’te kalacak mısınız?”

Mavi, kırmızı ayakkabılarını çıkarmış, koltuğun üzerine uzattığı bacaklarını ovuyordu:

“Biraz işim var, evet.”

“Hep yapıyor musun bu yolculuğu?”

“Benim ne zaman ne yapacağım belli değil.”

“Sen ne iş yapıyorsun sahi?”

Bu sorudan hoşlanmadığını aşağıya akan dudaklarından anladım. Yarım dakika sonra fısıltıyla konuştu. Filmlerdeki deli kadın sesiyle:

“Denizi temizliyorum, gökyüzündeki bulutları kovuyorum, güneşin doğuşunu izliyorum. Dostlarımla kayalıkların üstüne tünüyorum, bekliyorum sessizce.”

Sinirli bir neşeyle bana baktı. Sanki yüzümde beliren uçurumu seyrediyordu. O uçurumdan düşmemek için kasılışımı.

Böylece sustuk. Gece kontrol de etmedi kimse. Takır tukur, dinledik.

Mavi hemen uyudu. Karşımdaki kuşete uzanmış bu incecik kadına, kollarının arasındaki minik köpeğe ne kadar zaman baktım hatırlamıyorum. Kalbim güp güp atıyordu. Tek umudum bu filmin böyle bitmemesiydi.

Birkaç saat sonra uyandı, çişe kalktı. O tuvaletteyken cesaret aldım, çantamın içinden kartvizitimi çıkardım. Geldiğinde, tanıyamadığım bir ses tonuyla eline tutuşturdum:

“Bir şeye ihtiyacın olursa Paris’te. Ya da bir kahve, bir şarap arkadaşına... Çok sevinirim.”

Böylece durdu film.

Kaybolmalar, grevler ve patlıcan közleme

Azucena, birkaç yıl önce kargaşanın içinde kaybolmuş ürkek bir serçeydi. O zamanlar bir tek Gouel vardı. Ama koca şehirde yersiz, telefonsuz bir insanı bulmak kolay değildi.

Gouel'in ikinci kayboluşu, Azucena'yı Michel'e götürmüştü. Kimliğini yeniden çıkarmasını sağlayan, gece trenlerinde uyumasını mümkün kılan Michel'e. Paranoyakları tanıdıktan hemen sonra, deli oyuna başlamadan hemen önce. Azucena hava kararana kadar beklemiş, Aleks bir sürpriz yapar mı diye limanın etrafını kırk kere turladıktan sonra, kendini şehir garının önünde bulmuştu. Üstelik gelirken, bir herifin oltasına takılmıştı. Elli yaşlarında, bol dövmeli bir tip. Polis de çağıramazdı. Hâlâ Siranouche'un etkisi altındaydı. Akıl hastanesinden kaçtığı için tüm polislerin kendini aradığını sanıyordu. Çaresizdi. Gara dalmış, merdivenlerden inmiş, sağa sola dönmüş, bakmış bir tren kalkıyor, binmişti. Paris'e giden gece treni. Düşünmeden, kuşetli kompartımanlardan birine girmişti. Altı kuşetin beşi doluydu, boş olana tırmanmış, uzanmış, gözlerini yummuştu. Horultular, koku... Pencereyi açmak yasaktı. Kadınlar kapıyı açmak istemiyorlar-

dı ama içeride biraz olsun oksijen yoktu. Doğrulup oturmak istemiş, yapamamıştı. Kuşetlerin arası üç karıştı. Aşağı atlamış, koridora çıkmış, bilet kontrolünü atlatacağım diye üç kere yer değiştirmişti. En son iliştigi koltukta uyuyakalmıştı. Ta ki birileri başında dikilip “Burası bizim yerimiz hanımefendi,” diyene kadar. Kondüktör o zaman damlamıştı. Henüz kırmızı ayakkabıları olmayan bu kadın kimliksiz, biletsiz, hiçbir şeysizdi! Austerlitz Garı’nda, Azucena polise teslim edileceğini hissedince kondüktörün kolunu tutmuştu. “Önce bana bir lokma bir şey versen, bir yudum kahve...” İşte Michel ile bir lokma yemek, bir yudum kahve sayesinde tanışmışlardı.

Austrliz Garı’nın şefi Michel, olup biteni gözlüklerinin üzerinden, endişeli gözlerle dinlemişti. Marsilya aksanının yaydığı şarkılı, kıpır kıpır, sıcacık güney otoritesi içini ısıtmıştı minik kadının. “Polisi filan karıştırma.” Sonra Azucena’ya dönmüştü: “Önce bir lokma bir şey yemen lazım.” O gece, gardan pek uzak olmayan sosyal lojmanın balkonunda, sabah ışıklarına kadar konuşmuşlardı. Azucena sokakları, rüzgârların yönünü, şarkıları, papatyaların hangi mevsim açtığını anlatmış; Michel doğup büyüdüğü, deli günlerinin şehri Marsilya’dan, CGT’nin⁶ tarihî direnişlerinden, dostlardan, yolculardan bahsetmişti.

“Demek CGT temsilcisisin. CNT var mı sizin işyerinde?”

“Nereden çıktı şimdi CNT? Vardır üç beş kişi.”

“Aranız nasıl?”

“Nasıl yani?”

“İki sendikanın...”

“Bırak şimdi anarşistleri. Yatağını hazırladım. Burada biraz kalacaksın. Yarın avukat yoldaşlardan birisiyle konuşacağım. Seni öyle kolay kolay kapatamazlar akıl hastanesine.”

Azucena, Güneylinin “toplantı burada bitmiştir” der gi-

6 Confederation General du Travail.

bi ayaklanmasını içinde sevinçli bir hayretle izlemiş, sonra yatmış, uyumuş, uyumuştur. Michel toplantıyı iki gün sonra, elinde kalem kâğıtla başlatmıştı:

“Senin Siranouche abartmış. Nenenin ölümünden sonra birkaç çılgılık atmışsın, o kadar. İşini bırakmışsın bir de. Kimse seni aramıyor. Banka hesabını dondurmamışlar. Rahat rahat Lyon’da yaşayabilirsin. Siranouche paranoyak ama çok hoş biri. Evinin giderlerini o karşılıyor. Kâğıt sepet işleri kolay. Onunla halledeceğiz. Kimliğini alabilirsin.”

Tüm bu işler zaman almış ama Azucena cebine kimliğini koymuştu, bir de Michel’in, yani bir demiryolu işçisinin “hayat arkadaşı” olduğunu gösteren yolculuk kartını. Senede sekiz bedava yolculuk yapmasına fırsat veren, diğer yolculukları da sudan ucuza getiren bir kart. “Başın sıkışınca gel, çekinme...” Azucena iki gün sonra geri dönmüştü: “Arkadaşım yine kayboldu. Sokakta yalnız kalamıyorum. Ana Gar’ın çevresinde herifin biri gözüne kestirdi beni. Ne zaman gitsem karşıma çıkıyor. Akşamları oralarda çalışıyor galiba... Korkuyorum. Siranouche’un hesabında hep biraz para var ama nereye kadar. Otel işine dalarsam sonu yok. Başımı sokacak bir yer bulamadığım zaman gece trenine bineceğim. Bir sonrakiyle dönmek için. Nice-Paris hattındaki ekibin çoğunu tanıyorum sayende. Hatta beni fırsat çıktıkça birinci mevkiye koyacaklar.” Kocaman gülümsemişti Michel. “Ara da gel bende kal ama...” Faaliyet sırasında ya da dostunu özleyince gidiyordu Azucena.

...

Şimdi, faaliyet için buradaydı. Sabah trenden iner inmez, Katy’yi atlatmış, eşarpli köpeği sağ salim teslim etmiş ama bunun için Luna’nın verdiği adresin etrafında saatlerce koşturmuştu. Üstelik yağmur yağıyordu.

“Azucena... İpislak olmuşsun.”

Çam yarması, çocuk gülüşlü tren şefi.

“Dün gece için sağ ol Patrick. Melek gibi uyudum sayende.”
“Şansına boş kompartıman vardı. Yeni arkadaşın sevimli birine benziyor.”

“Ne zaman grev yapıyorsunuz? Birkaç aydır yapmadınız... Çok oldu.”

Patrick başıyla “alay etme bizimle” hareketi yaptı. O da CGT’liydi. Michel’in yoldaşı...

“Michel çalışıyor mu hâlâ?”

“Bitirmiştir. Saat altı buçuk ama garın içinde dolanıyordu. Seni bekliyor. Yarın size iyi bir yer ayarlamaya çalışırım hanımefendi.”

Patrick’i bırakır bırakmaz gar şefinin küçük bürosuna daldı.

“Ne yaptın bütün gün? Christian görmüş seni sabah çıkarken. ‘Son zamanlarda hep değişik köpeklerle görüyorum onu,’ diyor.”

“Yalnız korkmaya başladım. Emanet veriyor dostlar.”

“Sana cep telefonu almaya karar verdim. Gerekince seni bulmak için.”

“Nadette’e bırak haberini... O bana ulaştırır.”

Michel’in sesi siyasi toplantı tonuna geçti. Azucena’nın içi ısındı.

“Mercimekli sebze çorbası yaptım. Bir de patlıcan közledim. Sarımsaklı. Salata ve peynir de var. Sevdiğin gibi.”

Gardan çıkıp Milli Kütüphane’nin arkasındaki sosyal lojmanlara doğru yürüdüler. Eve vardıklarında, Michel mutfığa daldı. Azucena ise banyoya. Yine ıslanmak için. Sonra da havluya sarınıp saatlerce, günlerce kurumak için. Yağmurun altında köpeği teslim ettiği genç kadın ne güzel bakıyordu... Köpeğin gözlerinden ise güneş akıyordu. Bu güneşi korumak için uğraşmaya değerdi. Azucena duştan çıktığında sofraya hazır, bardaklar doluydu.

Sofranın başına geçtiklerinde fark etti Azucena: Arkadaşının her zamanki tatlı sert ifadesi yerini on yaşında bir oğlan çocuğunun muzipliğine bırakmıştı.

“Büyüdüğüm mahalleden eski bir arkadaşım buldu beni. Çok eski dost. Ben Marsilya’yı terk ettiğimde ‘Geri geleceksin,’ demişti. Nerdeee. Sanki bir asır geçmiş. Eski günlerden konuştuk. Sophie’den.”

Sophie, Michel’in büyük aşkıydı. Deli zamanların mucizevi uçuşlarında birbirlerine yapışmışlar. Çılgınlar gibi sevişerek, eylemlerin ve eğlencelerin başını çekerek on sekiz yıl geçirmişler birlikte. Sonra uçuvermiş Sophie. Kanserden. Marsilya’ya götürmüş onu Michel. Sevdigi kadının kopamadığı şehre. Cenazeden sonra ayak basmamış bir daha. İş, güç, sendika; geçmiş zaman. Hızla geçmiş.

“Emekli olunca dönsene bizim mahalleye,’ demesin mi? O gidince ne işim var Paris’te diye düşünmeye başladım. Hakikaten... Sophie mutsuzdu burada. Belki bu yüzden kanser oldu. ‘Bedenim kabul etmiyor Paris’i,’ der, her fırsatta giderdi. Bazen gitmek güzel ama bazen dönmek gerek. Bitmediyse devam etmek... Midemi uzun zamandır kemiren huzursuzluğun sebebini anladım Azu.”

Aralarına sessiz bir martı kondu. Mavi sulardaki beyaz. Michel’in sesiyle uçtu, gitti.

“Sende ne zamandır bir şeyler var. Dostuz sanıyordum.”

Azucena, erkek çorabının içinde ayak parmaklarını oynattı:

“Evet, âşığım. Bu yaştan sonra bir kadına âşık oldum. Beni uçuruyor Michel. Ama kimseye anlatmamı istemiyor. Sadece bana görünen bir kelebeğe âşığım”.

“Senin gibi üşütük mü o da?”

“Uzaktan belli olmuyor ama üşütük...”

Gülümsemesi içini ısıttı. “Ne iyi adam.”

Ağaçların dili, sınıf savaşı ve karıncalar

Ertesi gece, Mavi Tren'in en güzel vagonunda yalnızdı. Gou-el'in verdiği kitapla baş başa. Simone Weil böylece girdi hayatına Azucena'nın. Deli Simone. Dost oldular, tanışmadan. Sabaha karşı uyuyakaldığında, *Yerçekimi ve Lütuf* göğsünde, ellerinin arasındaydı.

Rüyasında portakal renkli bir yelkenli sallandı durdu. Rüzgârsız, dalgasız, motorsuz, küreksiz akıyordu yelkenli. Sağa sola kıvrıla kıvrıla. Durdu birden. Yelken bezi indi direkten aşağı. Siranouche belirdi teknenin kışında. Kamaranın kapısını açtı. İçinden üç fok, yedi denizkızı, iki ahtapot çıktı. Denize daldılar hep birlikte. Onlar dalınca üç yunus tekneye atladı. Siranouche onları kamaraya soktu, sonra kapıyı kapatıp yelkeni kaldırdı.

Azucena, vagondaki kuşetinde büzüştü kaldı. Gözleri kapalıydı. Tren onu sanki çok çok uzaklara götürüyordu bu sefer. Denizin içinden geçip kanatlı balıkların garında duraklıyor, sonra gözlüklü yılanların adasına doğru çuf çuf...

...

Pazar gecesi Paris'ten kalkan tren, Nice şehir garına güneşin ilk ışıklarıyla birlikte vardı. Azucena, gerçek hayata acayip hayallerle düştü. Sanki Luna, garı sahile bağlayan cadde-
nin bir köşesinde onu bekleyecek, karşılaştıklarında muzip muzip gülecekti. Çok sık gülmüyordu esmer kız. Yüzünün yumuşak kıvrımları arasından kara vadilerin sertliği sızıyordu. “Ben de tanımiyorum onu.” Keşfetmek istediğinden de emin değildi. Luna’da kaybolmak güzeldi, vadilerin boşluğuna dalmak. Sonra?

Yirmi dakika sonra, garın karşısındaki sokakta Luna değil ama yoldaşı bekliyordu. Yine aktılar birlikte. Azucena önden, köpek arkadan. Sahile vardıklarında küçük kadın, çantasını yere attı, kırmızı ayakkabılarını çıkarttı, çömeldi de nize doğru.

“Biliyor musun, gece çok tuhaf bir kadınla tanıştım. Benden bile tuhaf...”

Köpek yan gözle baktı.

“Aklın hep hoppalıklara işliyor. Tanıştığım kadın çoktan ölmüş. Adı Simone.... Kitabını okudum yol boyu. Her türlü vatandan sürgün olmayı öneriyor. Çok ama çok şey söylüyor. Hiçliğin gücünü ve kolaylığını anlatıyor. ‘Karşılık beklemeden var olmayı deneyin,’ diyor. Yaşasaydı, bizimle otururdu burada. Severdik onu. Arkadaşımız olsun mu Simone?”

Arkadaşının bacağına yaslanmasını bekledi, bıraktılar kendilerini birbirlerine. Dalgaların sesini ve tepelerin sessizliğini dinlediler. Düştüler yukarı doğru. İçlerine dolan, doğal mı doğa üstü mü bilemedikleri gücü, sahildeki taşların üstüne bıraktılar. Yeniden hafiflediler. Plajlar boştu bu saatte. Bir iki uçuk kaçık vardı kendileri gibi... Şehri çevreleyen upuzun sahile sıkışmışlardı. Karanın sınırına, denizin ucuna, uçurumun ağzına. Ellerini başının üstüne koydu Azucena. Birkaç sene içinde kimse kalmayacaktı dışarıda. “*Hapishaneyeye dönüşüyor şehir. Dairelerden işyerlerine, oradan alış-*

veriş merkezlerine... Güzergahı şaşıranı benzetecekler. Hayvanlarla başladılar işe.” Ya Paranoyaklar haklıydı ya da Si-ranouche’un tekrarlayıp durduğu atasözü: Körle yatan şaş-kalkar.

Birden doğruldu, yanında yatan kocaman taziya baktı: İlk başlarda anlamıyordu başına bir şey gelmeden nasıl tek ta-banca dolaşabildiğini... Arkadaşının boynundaki ince kolye-den sarkan küçük metal çıkıntıya kazınmış telefon numara-sını görse de rahat değildi.

“Sana bir şey olursa, ölürüm ben.” Michel, Gouel, Aleks, Si-ranouche ve Luna kadar yakındı ona. Hatta belki biraz da-ha fazla. Buna rağmen arkadaşı hakkında pek bir şey bilmi-yor, mesela Nice’i çevreleyen Boron, Alban ve Vinaigrier te-pelerinde yaklaşık on köpeğin sahipsiz, efendisiz, ipsisiz yaşa-dığı küçük sığınaklar olduğunu hayal bile etmiyordu. Sıçan-larla ve destekçilerin getirdikleriyle beslendiklerini, şehre sı-rayla geldiklerini... Dikkat çekmemek için havlamayı unut-tuklarını...

Çantasını şişiren naylon torbayı çıkardı. Michel’in evin-den topladığı kemikleri, birkaç salam parçasını, yarım ek-meği taşların üzerine bıraktı. “Hadi ye, sonra çıkalım.”

Merdivenleri çıktılar, köpek gitti. Azucena, sahilden eski Nice’e varıp Garibaldi Meydanı’nı geçti; barların, marketle-rin arasına sıkışmış küçük dükkâna daldı.

“Günaydın Nadette”.

Kuru temizlemeci Nadette. Başının etrafına şapka gibi se-vimli bir özensizlikle sardığı, gözleriyle uyumlu siyah tül-bent aralardan çıkan beyaz saçlarına ve geniş alnına pek ya-kışıyordu. Pamuk Nene. Hafif çıkık çenesi, küçücük kara gözlerini ihtiyatla öne çıkarıyordu. Kalkık, incecik kaşları şaşkınlıktan çok yumuşak ama sağlam bir iddiayı kazıyor-du yüzüne. Bir kenarı aşağı büzülmüş küçük ağzı bu iddiaya çocuksu bir anlam kazandırıyordu. Dükkânı hiç boş kalmı-

yordu. Nadette, mahallede kimin ne kıyafeti var, biliyordu. Kimin durumu iyi, yeni neler almış, nereye gidecek, kimleri görecek...

Azucena kendisinden kuruş kabul etmeyen, üç gün uğramasa merak krizlerine giren Pamuk Nene'nin gediklisiydi. Elinde iki bez torbayla gelirdi hep. Birinde yıllardır eskitemediği, kirli de olsalar, titizlikle katlanmış elbiseler; diğerinde her seferinde değişen birkaç sebze. Nadette, içinde iki siyah, bir kırmızı elbisenin olduğu torbaya dokunmadı. İkincisinden üç kabak, bir patlıcan, bir domates, iki dal maydanoz çıktı.

"Sağol Azucena. Bu akşam ziyafet var bende. Tek başımayım gerçi ama olsun. Gainsburg çekti canım. Haa... Unutmadan, Aleks'ten bir kart var."

Azucena el yapımı zarftan çıkardığı kartı başka zaman okumak için çantasına koydu. Defterinden çıkardığı minik bir kâğıda: "*Toplumun nerede dengesini kaybettiği biliniyorsa, hafif tarafa güç eklemek için ne gerekiyorsa yapılmalı.* (Simone Weil)" yazıp aynı zarfın içine koydu ve Pamuk Nene'ye uzattı:

"Bu da benden... Aleks'e."

"Michel aradı, yarın grev varmış, 'Trene binmesin,' dedi."

"Bu akşam Nice'teyim zaten."

"Bir de Siranouche... Evdeymiş, senden telefon bekliyor."

"Arayayım hemen!"

...

Azucena dükkândan çıktığında ellerini nereye koyacağını bilemiyordu. Siranouche'un sesi boğuktu. "En yakın zamanda gelmelisin. Ben de terk edeceğim Lyon'u," diye tekrarlamıştı üç kez. Ama neresi için? Çocukluğunun şehrinde arayacağı kimse kalmayacak mıydı yani? Peki niye üç yıldır bir kere bile almamıştı Lyon trenini? Mümkün müydü geri dönmek? Kaçtığıнын üstüne yürüyüp selam vermek? Lyon'da

Suzanne'ın hatırasını bırakmıştı. Yaşlanan, sonra çıldıran Suzanne. Ne diyeceklerdi birbirlerine? Hiç. Hiçbir şey yerinde saymıyordu, su akıyor, çiçek soluyor, yenisi açıyordu. Eski kalıntıların yeni şekilleri... Şekil kokuyla mı, sesle mi, renkle mi değiştirdi? Yola çıkmadan kırmızı ayakkabılarını bırakırsa, eski Suzanne çıkar mıydı karşısına? Kostümü ayakkabılarıydı minik kadının. Siranouche onu kostümsüz de kostümlü de tanıyacaktı ama. İlk hayatında ona Azucena diyen ikinci kişiydi çünkü. Yani gitse, bir kesinti olmayacaktı. Eski Suzanne'ı unutarak yepyeni bir şeye başlayabilir miydi Lyon'da? Kırmızı ayakkabılarını dışarıda bırakarak. Çocukluğunun evinde. Bir asır öncesinde kalan.

...

Nadette'in dükkânından çıkıp Riquier Garı'nın önüne on dakikada yürüdü. Hüzünle baktı garın çevresine. Auguste Blanqui Meydanı'nda ne bir bar ne bir bank. Önceleri tren istasyonunun önünde küçük bir kafe vardı. Erken gelen yolcular, farklı yüz görmek isteyen meraklılar otururdu salaş masalara. Şimdi boştu masaların yeri, merdivenlere de kimse oturmuyordu. Aceleyle, endişeyle, teğet geçen bedenlere bakarken, Manu'nün kamyonetini uzaktan gördü, sevindi. Bu genç kadının gözleri insanı açık denizlere, yeşil ormanlara götürüyordu.

Sepetleri tezgâhın üstüne, çevresine yerleştirdikten sonra, Manu iki kahve koydu küçük taslara:

"Biraz konuşalım Azucena. Tezgâhtayken gözle çevreni. İşler kızışıyor."

"Anlamıyorum Manu. Ne gelecek başımıza? Şiddete karşıyız, uyuşturucu satmıyoruz. Tohum dağıtmak yasak değil. Siz gölgede kalmak istiyorsunuz ama ortada tehlike yok. Paranoyaksınız, tamam da..."

"Çiftliğin çevresinde yeni tipler belirdi. Kim olduklarını, kimler tarafından gönderildiklerini bilmiyoruz."

Şaka değildi bu, bir Paranoyak konuşuyordu karşısında.

“Bio damgası yavaş yavaş uluslararası şirketlerin tekeline geçiyor. Yani biz artık bu etiketi koyamayacağız sepetlere. Damgalı olanlar marketlerde olacak. ‘Küçük üreticilerin ne kullandığı belli değil’ söylentisi yayılıyor. Balkonlardaki saksılarda maydanoz, nane yetiştirmeyi bile yasaklayacaklar. ZZZ’nin ‘bio’ damgalı domatesleri artık kokulu, tatlı ve kıpkırmızı. Genlere, yeni teknolojilerle müdahale edip denetimden sıyrılıyorlar. Biz bu domateslerin laboratuvarlarda hangi şartlarda üretildiğini yazınca hedef olduk. Önceki gün Lyon çevresinde yaşayan iki arkadaşımız sekiz-dokuz kalan-tor herif tarafından demir sopalarla dövüldü. Hukuk yoluyla istediklerini yapamadıkları için mafyaya başvuruyorlar. Polisi aradık ama sonuç yok. Gar şefi bile fark etmiş.”

“Yok canım! O da mı Paranoyak?”

“Hayır. Ama muhalif olduğumuzun farkında. ‘Tezgâhın açıldığı günler, köşelerde duran tipler çoğaldı,’ diyor.”

Manu, Paranoyak’tı ama yalancı değildi.

“Bu koşullarda tohum dağıtımını durduralım mı diye çok düşündük. Bir süre daha devam edeceğiz. Senden ricamız çok dikkatli olman. Sınıf savaşının içindeyiz...”

Michel gibi konuşmaya başlamıştı bu da.

“Grevler, yürüyüşler başka ama bizim yaptığımız...”

“En çok bizim gibilerden korkuyorlar. Kendi dünyamızı kuruyoruz çünkü. Bir karış, iki kulaç... Kök salıyoruz. Bulduğumuz yerde karıncalar gibi dehlizler açıyoruz.”

“Süpermarketlerle, büyük şirketlerle başa çıkabilir mi karıncalar sence?”

“Bak gördün mü... Sen de söylüyorsun. İş ciddi Azucena.”

Bu dünyanın acılarıyla başa çıkmak mümkün müydü? Bir iki tezgâh yeter miydi?

Sustu. Manu’yü ilk fark ettiği ânı hatırladı. “Çaresizliği öğrenmemek için...” deyişini.

“Manu... Bir sorum var sana. Blanqui hakkında ne düşünüyorsun? Bu meydanı seçtiniz...”

“Tasadüftü ama görünce çok sevindik. Ömrünü özgürlüğe adanmış bir devrimcinin ismini taşıyan meydanda tezgâhımız. Tabii hiçbir şey aynı kalmıyor. Bizim kuşak dünyayı şiddete başvurmadan değiştirmeye cesaret ediyor...”

Azucena arkadaşı Simone’un kitabını çıkardı, fısıldayarak okudu işaretlediği yeri: “Hakiki iyilik kötülüğe karşı konumlanmaz. Onu aşar ve siler.”

“Evet... Aşmak ve silmek. Bir gün çiftliğe gel de konuşalım uzun uzun. Şimdi gitmem lazım. Şifre değişti bu arada...”

Manu gittiğinde minik kadın kitabını yine açtı: “Hakikati ifade etmek için çalışmak lazım. Onu anlamak için de öyle...”

Bu gece tekne gecesi idi. Azucena, Gouel’e yeni dostu Simone’dan pasajlar okumak istiyordu.

Ağlama rolü

13 Mayıs 20..

Belki her insan, ana-babasını ölümsüz sanıyordur. Çocukken, annem ebediydi benim için. Deniz, dağ misali. Sanki hayattaki varoluşum onunkine bağlıydı, birisi olmazsa, diğeri anlamını yitirecekmiş gibi. Bana sevildiğimi hissettiren tek varlık. Kozam. Gittiğine hâlâ inanamıyorum. Bu yüzden mezarını aramadım. Gizli bir peri olarak arkamdan dolaştığını hissediyorum. Mavi'yi o çıkardı karşıma.

Peki ya şimdi içimdeki ağlamaklı boşluk neyin nesi? Üzül-düm mü, babam öldü diye?

"Catherineeee," diye bana seslenirken, üçüncü sınıf tiyatro oyuncusu gibi incelttiği o iğrenç sesin kesilmesini istemedim mi hep? "Yine akşam oluyor. Karnım acıktı. Catherineeeee." Artık öğrencilerini taciz edemeyen emekli bir hocanın sayıklamaları gibi. Bu pis kokulu sesin kesilmesini hep istedim. Gitti babam. Yok artık. Galiba, onun yokluğu varlığımın ağırlığını vuruyor yüzüme.

O öldü, ben zengin oldum. Kocaman ve bomboş ev. İki dükkan ve dört daireden gelen kira. Banka hesabı. Üzerime yaptırdığı sigorta. Şimdi ne yapacağım?

Telefonun sesini kapattım. Arayan arayana. Şu tören, bu me-rasim, o toplantı. Tek çocuğu olarak oralarda bulunmam gere-kiyormuş. Hadi oradan. Acıdan bitap düştüm, insan içine çık-mak istemiyorum. Anlayın beni. Konuşacak gücüm yok. Yalan söylediğimi hissediyorlar mı acaba? Bu yüzden mi hep aynı na-karatı tekrarlıyorlar: “Güçlü olmalısın Catherine. Baban güçlü adamdı. Ona layık olmalısın!” Layık!

Cenazede hiç konuşmayacağım. Acıdan konuşmaya takatim olmayacak. Ağlamayı beceririm belki. Ellerimle yüzümü ka-patıp...

Bu arada, tuhaf bir şekilde babamdan sonrasına hazırlanı-yordum sanki. Gilles'i hafif hafif terk ederek. Farkında değil daha. Geri zekâlı. Yatakları ayırdığımdan beri bana gözlük-lerinin üzerinden, alaycı gözlerle bakıyor. Yakında eşyaları-mı toplamaya başlayınca gözlüğü çatlayacak. Cam kırıkları-nı toplamasını beklemeden, Nice'e göçeceğim. Kocaman, soğuk eve. Canavarın tüm evraklarına bakacağım. Sonra neyi hangi arşive, hangi gazeteye ya da polise vermek gerekirse. Kaynağın ben olduğunu fark ettirmeden. Ağlamaya devam ederek.

Önce mallarını nereden çaldıysa oraya vereceğim. Kendi-me yaşayacağım küçük bir daire ve kirasından geçineceğim bir dükkân ayıracağım tabii. Zaten bankadaki parası bana uzun süre yeter. Buna hakkım var mı, bilmiyorum. Bir kısmını ia-de ediyorum ya. Üff, her şey çok karışık. Düşünmek korkutu-yor beni. Yargıçlar! Elimden bu kadarı geliyor. Ne olur, gelme-yin üstüme!

Şimdi karar vermem gereken en önemli şey malların ya da paranın dağıtılacağı yerleri belirlemek. Hızla düşünmeliyim. Kime ödemeliyim borcumu? Kime olacak, kafasını ezmek is-tediği insanlara. Özellikle de Nice'te. Babamın düşmanları o kadar çoktu ki... Daha doğrusu babam ve arkadaşları herke-sin düşmanıydı. Çocuk doğurmak istemeyen kadınların, eşcin-sellerin, açıktan cinselliği konuşanların, dinsizlerin, Yahudile-

rin, Çingenelerin, göçmenlerin ama en çok Müslüman ve siyahların, sonra... komünistlerin; parayı, otoriteyi ve tanrıyı sevmeyenlerin. Ağzından düşürmezdi “anarşist” lafını. Bir “Arap” derdi, bir “anarşist”. Araplar kolay ama nereden bulacağım anarşistleri? Mavi tanıyordur belki bazılarını... Siyah kırmızı kıyafetleriyle anarşist bir havası var. Daha çok, eski İspanyol filmlerindeki kahramanlar gibi... Benim kahramanım.

Ne oldu da kesildi o film? Mavi... Söylesene yönetmene, beni de alsın senin yanına. Nice’e taşınmamın sebebi sensin Mavi. O yolculuktan beri seni arıyorum. Caz barlara bile gittim. Paris’te Austerlitz Garı’na her sabah uğradım. Gece treninin gelişini bekledim. Ya denk gelmedi ya sen yolculuk etmiyorsun pek. Cep telefonumu yanımdan hiç ayırmıyorum. Her çaldığında, kalbim güp güp... Babamın arkadaşları yüzünden sesini kapattım ama şimdi! Açsam mı?

Köpükler, tepeler, sınırlar, yollar ve aşk

Manu kamyonetini Lympia Limanı'nın üstündeki boş sokaklardan birine park etti, bagajı açıp bisikletini çıkardı. Yüzünde tatlı bir pembelik vardı. Bahar tazeliği. Minik çantası sırtında, yavaş yavaş pedal çevirerek Korsika gemilerinin yanaştığı yeni limandan sola döndü. Bir dakika geçmeden durdu, bisikletten inip denize bakan banklardan birine oturdu. Bu sahili çok seviyordu çilli kız.

Çocukken dedesiyle gelirdi. Komik adamdı koca sakallı Vito. Pipoşunu emzik gibi taşır, orada burada gazetesini açardı. Yaz sezonu çalışmaya gelip Nice'te karşılaşan ve mercimeği fırına veren iki çılgın İtalyan aşçının çocuğuydu. O zamanlar yük trenlerinin girip çıktığı Riquier Garı'nın biraz üstünde büyümüş. Orada çıkmış ilk çivi. Marangoz olmuş. Fırsat buldukça limanın biraz ötesinde denize girer, o zamanlar sayısı çok olan balıkçılarla sohbet dalarmış. Böyle tanımış balıkçının kızı Barbara'yı. Hey gidi hey... Çocuklarını Riquier'de büyütmüşler. Nenelerin, dedelerin dibinde. Tabii o zamanlar, mahalle mahalleymiş. Sokak eğlenceleri, gece gündüz açık parklar, ortalıkta gezen soka ve pissa-

ladière satıcıları... Anne babası şimdi Arson Parkı'nın olduğu yerdeki tütün fabrikasında çalışırken, Manu büyük anneler, büyük babalar, büyük teyzelerle büyümüş. Sonra fabrika kapanmış. Manu el kadarken. Binlerce işçi işsiz kalmış. Eylemler filan... Bir sene içinde Nice'in batısına, Kaliforniya Caddesi'ne taşınmışlar. Yeni oluşan, inşaatlarla bezeli mahallelere pizza, soka yapıp satar olmuşlar. Sonra Vito ölmüş. Manu ağlamış. Evini satmışlar. Manu ağlamış. Çok geçmeden, büyük teyzeler ölmüş. Diğerleri. Riquier'deki evler satılmış... Arka arkaya gelen dalgalar süpürmüş her şeyi, yerli yersiz atılan kahkahaları mesela. Manu okul arkadaşlarına sarılmış. Onlara tutunarak hayal kurmayı başarmış. Şiirli, şarkılı, bol tartışmalı hayaller. Akşamları sigaralık içip arkadaşlarıyla herkesi eleştiren anne babasının yenik bunalımına düşmemek için, liseyi bitirir bitirmez atılmış karınca mace-rasına. Ziraat, toprak, kapitalizm, delokalizasyon, çokuluslu şirketler, genler, kimya sanayi, tıp endüstrisi, kent planları...

Denize göz kırptı. Güneş yüzüne vuruyordu. Paranoyaklar grubu Nice mamulüydü. Her yere ağ kuran bu çılgın ekip Nice'ten çıkmıştı, evet. Mafyanın ve paranın kısıkcı altındaki Nice'ten. Kim inanırdı... Paranoyaklar ketumdu ya, kimse duymamıştı daha.

. Bisikletine yeniden atlayıp sahil yolundan doğu istikametine ilerledi ve Kokobeach'e inen merdivenlerin önünde durdu, bisikletini bağladı. Merdivenlerden zıplayarak indi. Çocuk gibi.

"Geç kaldın. Ben değil, deniz sabırsız".

"Canım nedense... Ne zamandır ilk defa pembe şarap istedi, çiftlikten getirdim. Soğusun diye denizin içine koyuyorum, şu kayalığın dibine."

"Pek kimse yok bu saatte. Sarkan olmaz şarabına".

İkisi de kendilerini denizin mayıs sonu serinliğine bıraktılar. Uçar gibi kulaç attılar, beyaz köpüklerin altında bulu-

şup uzaklaştılar, sonra yine, sonra yine... Zıp zıp seviştiler denizle. Uzandılar, okşadılar suları, gerindiler suyun içinde.

“İçim çekiyor seni.”

“Benim de... Ama karnım da acıktı. Çok yüzdük. Saatlerdir...”

“Yok, aylardır... Yıllardır!”

“Hadi oradan!”

Kayanın üstüne minik ziyafetlerini serdiler: pembe şarap, peynir, cevizli ekmek, minik domates ve biberler.

“En çok özlediğim şey çiftlikten çıkan peynir, ekmek...”

“Biraz önce aklıma düştü... Hatırlıyor musun, bize ilk geldiğinde... Küçücük bir çiftlikte bir avuç insandık. O zamandan bu zamana bu kadar yol alacağımızı kim tahmin ederdi?”

“Hatırlamaz mıyım? Aklıma hep Thomas’ın sözleri geliyor. “Karınca gibi ilerle. Yavaş yavaş. Etrafına bak ve ilerle...” Çok özledim sarı çocuğu. Kucakla onu benim için. Böyle böyle ilerlediniz. O zaman Bulgaristan, Avrupa Birliği üyesi değildi. Benimse ne vizem ne işim vardı... Kolayca hallettiniz o karınca halinizle... Sizden ayrılalı ne kadar oldu... Beş yıl?”

“Aşağı yukarı.”

“Zaman nasıl geçiyor güzel sincabım. Ben yaşılanıyorum, sen gençleşiyorsun.”

“Gitmeseydin...”

“Ah ah. Bourgas’ı bile daha kolay terk etmiştim. Ama teknolojinin geldiği bu düzeyde, saklambaç oynamanın anlamı yok. Üstelik tohum üretimi henüz yasak değilken.”

“Aynı şeyleri tekrar tekrar tartışıyoruz...”

“Olsun. Ömür boyu tartışalım.”

“Tohum üretimi henüz yasak değilken,’ dedin. Bu ne demek? İleride yasaklanabilir demek. Artık kuralları büyük şirketler koyuyor. Sosyal mücadele ve hukuk mücadelesi iyi

ama kendi ağlarımızı özenle, gizlilikle kurmazsak avlarız. Bunları kırk kere söyledim sana.“

“Anlıyorum ama kendimi içinde görmüyorum.”

“‘Karınca gibi yaşamak istemiyorum,’ dedin. Biz cümbüş-
çü karıncalarız Aleks. Senin gibi.”

“Ama benim göğsümde yanan ateş başka.”

“Biliyorum. Kararını verdin mi?”

“Hayır, vermedim.”

Milano’da mafyadan kaçmayı becermişti ama sırtına sapladıkları bıçaktan kurtulamamıştı. Kara gözlü Bulgar göçmen, bu bıçağın acısıyla sürüyordu kamyonetini Marsilya istikametine. O yöredeki çiftliklerde üç kuruşa çalıştırılan kâğıtsız göçmenlerle birlikte bir dayanışma ağı kurmaya çalışıyordu. Bir yandan da tenine, parmak uçlarına yakıcı bir arzu yapışmıştı. Şiirin, muhabbetin gücünü fark etmişti çünkü. Kaf Dağı o kadar uzak değildi, görmüştü. Elindeki imkânları sükûnetle kullanarak imkânsıza varmayı öğrenmişti. Nice’te, suda balıktı Aleks. Yönünü buluyordu. Tarının kölelerini sömüren işletmelerin karşısında ise zayıftı, zayıf.

Manu onun düşüncelerini okumuştı sanki:

“Sen burada mucizeler yaratıyorsun Aleks. Yakında mahalle komiteleri kuracaksın, kesin.”

“Yok canım. Komite işinden pek anlamam ben. Mahallelerin sınırları nerede başlayıp nerede bitiyor? Göçmenler nereye katılacaklar? Kadınların ve kölelerin Agora dışında olduğu Eski Atina demokrasisini istemiyorum. Başka bir formül arıyorum. Sınır koymayan bir formül.”

“Önce seçim yapmak zorundasın ama. Yarın yarın yapamazsın hiçbir şeyi.”

“Beynimde çalan aciliyet sirenine rağmen kararsızım. Bu kadar acıyla nereye gidilir, bilmiyorum. Bedenimle birlikte sanki dağları sürüklüyorum. Bu yüzden yavaşım, çok yavaş.

Biraz daha kafa patlatırsam akıntılar dengeye kavuşur belki. Yol uzun, zaman az.”

“Sen de yavaşsan...”

“Manu... Bu akşam işin var mı? Kamyonetimle çıksak tepelere, tatlı bir yerde uyusak... Uyumacak.”

“Biraz önce sözümü tamamlayamadım. Dedim ya büyüdük bayağı. Su yolunu buluyor. Paranoyaklar çoğaldı. Bizim çiftlik işin başlatıcısı oldu ama sanki işlevini tamamladı. Biz biraz da şizofreni dünyasına mı girsek diyoruz.”

“Deme...”

“Dedim bile... Gabo ve Tessa geçen ay İspanya’daki tarım işçilerinin yanına gidip geldiler. Orası kaynıyormuş. Burayı da ısıtalım deyip duruyorlar. Gel, bir akşam konuş onlarla.”

Manu şaşkınlıkla kendisine bakan Aleks’in burnuna dokundu:

“Senin soruna gelirsek: Evet, düşündüm... Tüm veriler gösteriyor ki bu akşam, senden ayrılmam imkânsız. Yapışmak istiyorum göğsüne.”

“Evet mi? Tepelere çıkıyoruz!”

“Benim kamyonetle çıkalım. Sabah erkenden çiftliğe gidip sepetleri alacağım. Seni bir yere bırakırım...”

Alplerin eteklerine çıktılar. Yıldızlar saymakla bitmiyordu...

Saymadılar zaten.

Ölülere yer... mozaikler

Azucena, Gouel'in teknesinden gün ağarırken çıktı. Nice iyice ısınmıştı. Ceketini çıkarıp sırt çantasına soktu. Köpek arkadaşının aşağı indiği gün değildi. Omuzlarını silkip yalnız başına Saint Roch Mezarlığı'na doğru yürüdü. Yirmi dakika sonra, taşların arasından geçmeye çalışıyordu, hiçbirine basmamaya çalışarak.

Marisa'dan ne kalmıştı geriye? Taş... Siranouche arada bir ziyaret ediyordu ama sonra kime kalacaktı Marisa'nın taşı?

Kendi kendine konuşmaya başladı yine. Sesini kontrol etse neyse ama gürlüyordu minik kadın: *"Ben ölünce, bir taşın üzerine adım yazılsa, kırk yıl sonra gelip geçenler güçlkle okusalar, ne olur ki? Bu mu bir hayattan kalan şey? Ölülere yer lazım... Ölülere yer lazım! Tamam da nasıl bir yer?"* İz bırakmak, yok olmamak içindi belki bu taşlar. Mezarlardan birinin kenarına oturup bacaklarına baktı uzun uzun. *"Bunlar yok olacak. Sonra üstüne taş dikilecek. Ne saçma."*

Sinirli sinirli güldü: *"Avutma taşları. Yalan taşlar. Binlerce eşi olan çirkin taşların arasına yazılmış bir isim olmak için bunca masraf... Bir de yer satın almak lazım. Kefen parası. Me-*

zar parası. Satın ala ala bitirdik şu dünyayı. Yaşarken yetmiyor sanki. Ölümümüz için bile yer satın alıyoruz. Doğaya karışmaktan korkuyoruz. Merkezdeyiz ya... Zaten yasak. Ölümü alın, boş bir araziye gömün, denize atın ve unutulmuş diyemiyoruz. Ölümümüzün bile nerede olacağına devlet karar veriyor. Hapishane burası. Bir daha gelmeyeceğim mezarlıklara..."

Omuzlarını silkip çıktı. Gece yarısı "Neydi nenenin dinlediği şarkı?" diye sormuştu Gouel. Ne yapacaktı bu şarkıyı?

...

Çilleri güneşten belirginleşen ve her zamankinden fazla gülümseyen Manu'yle birlikte açtı tezgâhı, şifreyi öğrendi. Manu'nün sarı kıvılcık saçlarını güneş yalıyordu. Ela gözlerine, bükümlü ağzına, köşeli çenesinin kenarındaki bene baktı minik kadın. Aklında hep ölümler. Dedesinden kalan plaklar. Bugün arayacaktı Siranouche'u. Lyon'dan gitme hikâyesini soracak, bir de kahve falına bakmasını isteyecekti. Kötü bir his kemiriyordu midesini.

Manu gitti. İhlamur ağacı usul usul şarkı söylemeye başladı. Azucena damarlarındaki gevşemeyi hissetti. Mayıs ayının cömertliğini, yumuşak rüzgârı, sebzelerin kokusunu, sırtını yasladığı duvarın hatıralarını içine çekerken gördü Monique'in karşı kaldırımdan gelişini. Bu arada elli yaşlarında öğretmen edalı bir hanım damladı: "Burada ceylanların olduğu bir ormanlık alan varmış."

"Ceylanları öldürdüler."

"Ya mezarları? Onlar duruyor mu?"

"Ceylanlara kıyan mezarını düşünür mü?" diyerek küçük sepeti uzattı Azucena.

Ne tuhaf! Mezarlıktan gel, sonra da ceylanların mezarından bahset. Deli dünya! Şifre neredeyse her gün değişiyordu. Küçük kadın bu deli oyunu oynamayı seviyordu. Diyalogları ezberlemeyi, kimsenin bilmediği bir sırrı tanımadığı insanlarla paylaşmayı.

Monique sonunda varabildi tezgâha. Ayağa kalktı Azucena. Taburesini seksen yaşını çoktan geçmiş, kendinden daha minik, daha süslü ve daha güleç kadına verdi.

“Ne zamandır uğramıyorsun be farecik.”

“Çok yorgunum bir haftadır.”

“Bu yaştan sonra çalışmaya mı başladın? Ay bir de sporcu pantolonu giymişsin!”

Monique, limanın biraz üstündeki Barla Caddesi’nin gülüydü on yıl öncesine kadar. Gül terzisi. Dükkanının kapısına kilit vurduğundan beri, mavi bastonu ve asortik şapkalarıyla gezinir olmuştu. Şimdi ise haylaz oğlan çocukları gibi giyinmişti.

“Kem gözler kurusun, ne giysem yakışıyor. Konuşmamız lazım Azucena...”

Büyükler önemli değildi de daha bir küçük şifreli sepet vardı teslim edilecek... Üç adımlık yolu uzun bir çöl gibi aşır gelen Monique’i nasıl göndersindi şimdi?

“Ağacın altına çekelim tabureleri, orada oturalım biraz. Tezgâha biri geldi mi ben kalkarım. Sıkıldım burada otur-maktan, değişiklik olur.”

İki taburenin arasına ters çevrilmiş meyve sandığını yerleştirdi, üzerine koyduğu iki bardağa termostaki ıhlamur çayını koydu. Monique konuşmaya başlamadan genç biri yanaştı tezgâha, birkaç laf alışverişinden sonra Azucena ona küçük bir sepet verdi ve geri geldi. Monique zaman geçirmeden başladı anlatmaya: “Arson Parkı’nın önündeki partiye gelmedin. Kimse anlamıyor neden bizi desteklemediğini. Neyse, yeni bir grup kurduk. Altı kişiyiz. Mozaik yapıyoruz. Birlikte hayal kuruyor, sonra işe koyuluyoruz. Annemden kalan evi satmadım henüz. Orada çalışıyoruz. Önümüzdeki haftadan itibaren, geceleri çimento kovasıyla yola çıkıp mozaiklerimizi oraya buraya yapıştıracağız.”

Çantasından küçük bir mozaik çıkarttı: “Bak şuna... An-

nemin evinde ayrıca iki genç kadın kalıyor. Gine'den geliyorlar. Sınırlardan, cehennemden geçmişler. Korkunç şeyler, korkunç... Onlar da çalışıyor bizimle. İçlerinden biri yaptı bunu..."

Derken kaşlarını çattı, sustu, ağzını açtı, kapattı: "Son zamanlarda bir sürü olay var, sen yoksun. Aleks'e sordum nedenini."

"Ne dedi Aleks?"

"Tezgâhın garantisi yok, onu tehlikeye atmayalım, bir yeri kazanacağız derken elimizdekinden olmayalım Madam Beautruche," dedi. Hiçbir şey anlamadım tabii."

Beautruche, Monique'in soyadı değil, oturduğu sokağın adıydı. Garın yanındaki gölgeli sokak.

"Tezgâhı hedef yapmamalıyız Monique. Sonra iki günde kaldırıverirler..."

Söylediklerine kendi bile inanmıyordu. Ah Paranoyaklar ah... Azucena, seksen yaşındaki boncuk gözlerin tekrar parıldaması için bir sürü hikâye anlattı. Tezgâhı birlikte kapatıldılar. Beautruche Sokağı'ndaki küçük apartman dairesine beraber girdiler. "Beş dakika... Tuvalete gireceğim."

Dünden beri tuvalete çıkamamıştı. Gençliğinde de kabızdı böyle. Rahat rahat oturduğu, sudoku çözdüğü Lyon'daki helası uzaktaydı. Pantolonunu çekti. Belki gece, tekne...

Titreyen ellerle saçını başını düzeltti. Aşk insanı gençleştiriyordu ama bir yere kadar. Sevgilisi çok gençti, çok. Ona bakarken kalbi burkuluyor, midesi eziliyordu. Kalbinin sesini dinledi bir an. Güp güp. Hem aşk hem menopoz. Bu heyecanı nasıl kontrol edeceğini bir bilse! Onu kontrolsüz bırakan korkusuydu. Korkuyordu Azucena. Çok korkuyordu. "Hiç zamanı yok... İlk başlarda yarattırdı, taştan çıkarırdı zamanı..."

Niye Rezerv'e çağırmıştı onu? Hani artık deniz kenarında buluşmayacaklardı?

İKİNCİ BÖLÜM

MASALIN SONU MU?

"To the end of love"

Rezerv dedikleri, bir süre önce, Manu'yle Aleks'i misafir eden Kokobeach'le Korsika Limanı arasındaki minicik plajdı. Turistlerin uğramadığı bu kuytuluk, Liman Mahallesi'nde yaşayanların buluşma mekânıydı. Burada güneşlenirdi, yüzülür, yemek yenirdi, iki kadeh atılır, sessizce deniz seyredilirdi. Fısıf fısıf konuşulurdu... Köpeksiz gelmişti Luna. Demek ki yarın Paris'te randevu yoktu. Demek ki gece teknedeydi. Azucena karnını sıktı.

Oturdular. Luna en yumuşak halini takınmıştı. Ürktü minik kadın.

Deniz hareketliydi. Dalgalar zaman zaman büyüyor, kıyıyı afiyetle yalıyordu, biraz daha yukarı, biraz daha yukarı.

Luna konuşmaya başladı, dalgalar durdu. Dünya durdu. Azucena kalbinin kerpetenle söküldüğünü hissetti. Aylar önce, o kalpte boy veren minik papatya kırıldı.

"Niye söylemedin başkasına âşık olduğunu?"

"İlk tanıştığımızda Laura'dan hızlıca bahsettim. Palyaço sevgilim diye. Ayrıntıları anlatmadım ama. Aramıza girmesin istedim. Denemek için..."

“Neyi deniyorsun?”

“Seni değil. Duygularımı. Başım yine aynı hızla ve başka türlü döner mi...”

“Cevap?”

“Laura’yla yollarımız ayrıldığından beri ilk defa başkasını arzuladım. Yani dünya döndü, başka türlü döndü ama aynı hızla değil. Aşkımız bitmemişti, sadece yollarımız ayrılmıştı. Ben gizli bir çemberin içine gömülmüştüm. Laura, Nice’e teğet bile geçmeyen devasa bir dönme dolaba binmişti. Üç karavanla dolaşıyorlar Avrupa’yı. Alternatif sirkler düzenliyorlar, hayvanların olmadığı. Ne onun dönme dolabı duruyor, ne benim çemberim açılıyordu. Sanki ömür boyu ayrılığa mahkûm olmuştuk. O zaman insan başka bir yol arıyor. Acaba başka türlü bir şey mümkün mü, diyor. Başka bir delilik?”

“Mümkün değilmiş, öyle mi?”

“Mümkündür belki ama ben Laura’nın delisiyim. Kocaman gözlü, gelincik dudaklı, şampanya köpüklü palyaçom o benim.”

Luna fazla ileri gittiğini fark ederek, kulaklarına varan ağzını toparladı. Ciddileşti:

“Kaldığım evin sahibi onun akrabası, sana daha önce söylemiştim. Yani beni nerede bulacağını biliyordu. Buldu sonunda. Hiç beklemediğim bir anda hem de.”

“Ne zaman oldu bu?”

“Birkaç hafta önce.”

“Demek ki bu yüzden...”

“Bu yüzden ne?”

“Hâlâ burada mı?”

“Gitti, yine gelecek.”

Bakıştılar. Önce çok uzaklara bakar gibi, sonra kuyunun dibine...

Luna, Azucena'nın minik ellerini usul usul okşayarak anlattı olup bitecekleri. Denizin hemen dibindeydiler. Taşların üstünde. Luna çıplak ayaklarını dalgasız, neşesiz, sessiz suya sokmuştu.

“Çemberim çok küçük Azucena. Oysa cehenneme döndü dünya. Ben eriyorum içinde. Azalıyorum. Bütünü göremiyorum. Makine gibi her gün aynı şeyleri tekrar tekrar... Gizlilik beni tüketiyor. Üç beş yıl sonra çürüyeceğim burada. Her şeyden habersiz. Kimse sesimi duymuyor. Ben kimseyi duymuyorum.”

“Karınca gibiyiz de ondan. Her yerde kanallar açıyoruz. Sabırlı olursak bu kanallar birbirlerine kavuşacak.”

Ağzından çıkan sözlere kendisi bile inanmıyordu Azucena. Biliyordu ki Paranoyakların yaylarında bir sürü tel, kapılarından giren bir sürü insan vardı. Luna yapayalınızdı.

“İyi, güzel ama aynı kişi hep aynı şeyi yapmasın. Yoksa havası boşalır. Yeni dünya kuracak oksijeni tükenir. Ben sınırdayım Azucena. Güç toplamak için bu çemberden çıkmalıyım. Yoksa yıkılacağım tak diye. Bir an önce gitmeliyim Nice'ten. Beni içine almayan, gözlerimdeki ışığı kemiren şehirden koşarak uzaklaşmalıyım... Ama verdiğimiz sözler, hazırladığımız işler var. İki ayrı köpek, kaçış hazırlığında mesela. Bir de Alban Tepesi sırtındaki köpeklerin etrafındaki dayanışma çemberini sağlamlaştırmak gerek. Sonra yola çıkabilirim.”

“Bunun aşk hikâyesiyle ne ilgisi var?”

“Her şeyi aynı anda sorguladım. Terk ettiklerimi, kapattığım kapıları. Kapanmışlığımı.”

“Ben bu kapanmışlığın bir parçasıyım, öyle mi?”

“Sen karşıma ben kapalıyken çıktın...”

Kelimeler yuvarlandı. Midesine taş doldu Azucena'nın. Gözlerinden taş aktı.

“Yine de bizimle devam edecek misin üç dört ay daha?”

Luna, bu sefer yeşil bir tişört giymişti. Boynunun kıvrımlarına kaydı yaşlı, taşlı gözleri, sonra çenesindeki bene... Kulaklarında birden “*Dance me to the end of love...*” şarkısı çınladı. Bir son sevişme mümkün müydü? “*Make me love to the end of love...*” Aşk biterken sevişmek, dans etmekten daha güzel olmayabilirdi. Hüzünlü bir dans güzeldi ama Azucena’nın canı hüzünlü bir sevişme istemiyordu.

“Tabii kalacağım. Ben bu işe senin için değil, köpek arkadaşım için girdim.”

“O zaman yarın akşam saat 18.45’te İngiltere Caddesi on sekiz numaranın önünde bekliyorum. Seni seviyorum. Hep seveceğim Azucena.”

Kaçak buluşmalar, tatlı gülüşler

“Albatros sevimli bir kuş değil ama çirkin de denilemez. Vahşi güzel. Ben bülbül olmak isterim, denizde değil, ormanda...”

Böyle demişti Menton’dan Marsilya yakınlarına kadar, Albatros isimli teknesiyle gizlice geçirdiği genç Eritreli. Mükemmel İngilizce konuşuyordu. Ama sessiz kaldı yol boyu. Yorgundu muhtemelen ya da korkuyordu. Teknenin çevresinde oynayıp duran denize baktı. Kıyıya yanaşırken fırladı yerinden, Gouel’in ellerini sıkıca tutup bıraktı. Sahilde iki kişi bekliyordu, inmedi Gouel. Yelkenlisini Nice’e çevirdi.

Dönüşte, Antibes açıklarında demir attı. Yol arkadaşının sıkıdığı elleri hâlâ sıcaktı. Ne yapacaktı bu genç adam? Ne kadar sürecekti bu yolculuk? Kaç tekneden geçip, kaç el sıkıp? Yakınlarının olduğu ya da dilini bildiği yurtlarda başının çaresine bakmak, en azından denemek istiyordu muhtemelen. Kâğıtsız bir insan başının çaresine nasıl bakardı? Bülbül olmayı düşleyen bu genç adam mesela? Güvencesiz işlerle... Belki bir gün yolları kesişecekti. Bir otelde, bir lokantada, önüne çıkan bir inşaatta. “Bazen mafya yoluyla, bazen

dayanışmacılar aracılığıyla, bu insanlar buraya geliyor. Yeni dönemin yeni köleleri olmak için. Onlar olmazsa kapitalizm çöker,” diyordu Aleks. Haklıydı belki ama bu dünyada zenginlere her şey serbestti. Sınırlar sadece yoksullar içindi. O halde aşılmalıydı. Parasız. Yolunu bulup. Aleks bile Nice’i travestileştiiği için sevdiğini söylememiş miydi? Gouel başını arkaya atıp gülümsedi. “Sağ ol be mafya... İyi ki taşımışsın Aleks’i buralara. Yoksa ne yapardım ben?”

Tatlı bir rüzgâr vardı. Canı gece yarısı denizin üstünde kaymak istedi. Yıldızları fark edince durdu. Sırtını teknenin kenarına yerleştirip gözleriyle gökyüzünde yelken yapmaya başladı. İrlanda’dan göçü teknedeki göçtü. Yelkenlinin serinliğinden. Rüzgârlı danstan. İşte şimdi, yıllar sonra... Bu teknede topu topu beş yıldır yaşadığına inanamıyordu. Sanki başka bir mekân mümkün değildi. Yaşlılık mı böyle hissettiriyordu? Yok, eskiden daha kolaydı sokaklar. Daha az tel örgü vardı, daha az kamera. Şimdi artık her yerde zordu hayat. Denizde bile. Şehrin sakinleri aç goelanların çöplere dalmasını dehşetle izliyorlardı. Gouel kaçak martıydı, teknesinde yaşıyordu sessizce.

Kaşlarını yine çattı. Geçen hafta Sebastian’ın telaşla gelişini tuhaftı, çok tuhaf. Önce güverteye oturmuş, limanı tepeden aşağı süzmüştü. Hızlı hızlı, başını oradan oraya çevirerek. Gouel beyaz adamın ağladığını, konuşurken titreyen sesinden fark etmişti.

“Benim kuşağımın cennetiydi liman. Çocukken... Burada balık avlarıydık. Pavuryalar, istiridyeler, karidesler... Elimiz dolu dönerdik eve. Hep teknelerden birinin üstüne çıkma hayali kurardık... İş gücü nedeniyle denizden uzaklaşanlarda bile sürdü tekne takıntısı. Bahçede, tarlada yıllarını tekne inşa etmeye adanmış kaç arkadaşım var. Bir gün denize çıkma hayaliyle... Eski dostum Thomas ölmeden önce ‘Arazideki tekneme götürün beni,’ demiş. Bahçesinde yıllardır sakla-

dığı öksüz teknede deniz hayali kurarak ölmek için, kim bilir. Tekneler; ufak, sivri uçlu... Kıyıda balık tuttuğumuz için mi tekne sahibi olmak istiyorduk acaba? Hani tekne bizi açığa götürür ve orada daha çok balık vardır diye mi? Liman da bereketliydi gerçi. Kimse eli boş dönmezdi. Demir parmaklıklar, restoranlar yoktu. Bir iki bar, bir sürü bank ve tip tip insanlar. Hiç unutmuyorum, uzun boylu, kızıl sakallı bir adam gelirdi çarşamba ve cuma akşamları. Güneş batmadan hemen önce. Oltasını atar, hızla çekerti. Bir saatte doldurdu kovağını. Biz onu hayranlıkla seyrederdik. Gider gitmez yerine geçerdik. Ne güzeldi o zamanlar. Liman çocuğuyduk. Tüm liman çocukları gibi kirli, neşeli, maceracı... Başkalarına açık, alışıktı.”

Sebastian cebinden çıkardığı bez bir mendille gözyaşlarını değil, burnunu temizledi:

“Büyük market parkingine döndü liman. Hayat bitti. Balıklar, istakozlar, karidesler gitti. Balıkçılar, çocuklar, yaşlı adamlar, kızıl sakallı kahramanımız gitti. Yerine demir kapılar, soğuk sınırlar geldi. Liman Mahallesi yok. Yat parkı ve berisindeki turistik restoranlar... Biliyor musun dostum, hayatım boyunca şiddetten kaçtım. Fakat bu liman... Limanı yakma planları yapıyorum. Nereden yakmalı ateşi ki kül olsun. Düşünüyorum, düşünüyorum. Gece kan ter içinde uyanıyorum. Ya insan yanarsa arada... Sıradan insanların teknelerini de yakmak istemiyorum. Bir de... Liman yansa geçmiş geri döner mi, emin değilim.”

“Sen yaksan, yeni yatlar gelir, demir parmaklıklar kaleye döner...”

“Neyse, en azından sana yarıyor bu liman. Zaten onun için geldim. Lütfen beni dinle ve zaman kaybetme. En yakın zamanda senin üstüne geçirelim yatın mülkiyetini. Yaşlıyım ben... Karım da öyle. İkimizden birine bir şey olursa diğeri çok uzun yaşamaz”

Hayat böyle bir şeydi. Su gibi. Akıyordu. Gouel cevap verememişti beyaz adama. “Kimliğim sağlam değil,” diyememişti. Fakat bu sabah Sebastian limana yine uğramış, Gouel yokken tekneye upuzun bir liste bırakmıştı. Devir için gerekli olan ne varsa... Nasıl yapacaktı peki?

Gerindi, kollarını, bacaklarını tahtaya sürdü. Son yıllarda hayatına giren dört şeyin gücünü düşündü. Nice, teknesi, Aleks ve Suzanne. Suzanne...

Kanatlarını açtı heyecanla. Suzanne... *Take me down...* Onu ilk gördüğünde tanımıştı. İğne ucuna dönmüş gözbebeklerinden. Uçurum gözler. Minik, deli eller. İkisini de yumruk yapıyor, sonra birden açıp parmaklarını ovuşturuyordu. Dizini titreterek. Hiç durmadan. Ağlayışı değil, titremesi çekmişti Gouel'i ona doğru. Bir de omuzları. Hep yurkarda, hep kasılı, hep gergin. Ağlarken bile. Uzaktan onu fark ettiği anda duyuvermişti Leonard Cohen'in sesini: “*You know, she is half crazy. Because of this, you want to stay.*” Deli gözbebeklerini görünce çivilenmişti. Bu kadının denizkızlarıyla söyleşebilecek kadar kaçık olduğunu hissettiğinde. Adın ne? Suzanne? Hem tuhaf hem güzel hem deli hem Suzanne...

Hızla Nice Limanı'nın doğusundaki küçük limana doğru döndürdü yelkenini. Niye her akşam gelmiyordu küçük arkadaşı? Şu Paris işi pek tuhaftı. Michel denilen herif Suzanne'ın hayatında sandığından daha büyük bir yer kaplıyordu muhtemelen. Yoksa haftanın iki günü ülkenin bir ucundan diğer ucuna gidip gelinir miydi? Teknede pek mutlu görünüyordu üstelik. Buna rağmen... Neydi bu upuzun yolculukların sebebi? Dostluklarında eksik kalan neyi tamamlıyordu Michel? Suzanne'ın aradığı ev olsa, çoktan Nadette'inkine taşınırdı. O halde neydi? Gouel içinde kabaran kiskançlığın keskinliğinden utandı. Dudaklarını ısırды. “*Suç bende. Ortadan kaybolmayacaktım. Suzanne iyi ki bulmuş o*

zaman Michel'i...” Dayanamıyordu yine de, Suzanne şu çok bilmiş sendikacı bozuntusundan bahsedince.

Limana yanaşırken ince bacaklı, ince kollu, kuklaya benzeyen arkadaşının gölgesini seçti. Motoru çalıştırmadan, sessizce yanaştı, dağınık bir gülümsemeyle elini uzattı. Azucena'nın gözleri buğulu, yüzü allak bullaktı: “Gouel. Çok kötüyüm!”

Açtı yelkeni uzun adam. Rüzgâra saldı. Yavaş yavaş çıktılar limandan denizin göbeğine doğru, ayın aksinin vurduğu sularda demir attılar.

Sessizlikle içilen hindibağ suyu. Tuvalette geçirilen yirmi dakika. Güvertedeki küçük sofra. Denizin kıpırtısı. Akama-yan, taşlaşan gözyaşları.

Rüzgâr çıktı. Üşüdüler. Ve Azucena kamarada, tostoparlak, deliksiz uyudu.

ihbar ve gitgel

Gecikti Luna. Cep telefonsuz olduklarından arayamadı onu, “Nerede kaldın?” diyemedi. Azucena, şehir garının biraz altındaki İngiltere Caddesi’ni kırk kere gidip geldi. “Neden burayı seçti? Kafası dağınık Luna’nın. Çok dikkat çektim şimdiden...”

“Seni arıyordu gözüm ne zamandır. Nerelere kayboldun? Boş musun? Biraz gevşedin mi?”

Bu canavarı uzun zamandır görmemişti Azucena. Gouel ortadan ilk kaybolduğunda, onu Michel’e götüren trene binmeden önce kendisini takip eden adam. Sonra bu mıntıka-ya gelişlerinde sık sık karşılaştığı canavar. Minik kadın başını çevirip bakmak istedi ama biliyordu ki göz göze gelmek kurtulmayı zorlaştıracaktı. Bakmadı. Beriki üsteledi: “Param var...” Azucena’nın kalbi göğüs kafesini parçalayacak kadar hızlı atıyordu. Dönüp çılglık çılgılığa bağırarak istedi, bazen yaptığı gibi gözlerini kapatıp deli gibi bağırarak. Yapamadı. Faaliyet! Yüzünü pis pis buruşturdu sadece. Yürüdü, yürüdü. İngiltere Caddesi bitti. Geri döndü, adamı gördü. Tükürür gibi mırıldanan adamı: “Hadi gel benimle. Ye-

mek de yeriz.” Tam dönüp bağıracakken gördü Luna’yı. Pek konuşmadan değiş tokuş yapıverdiler. Köpek eş değiştirdi. Azucena ona “Hoş geldin,” bile demedi, dokunmadı, konuşmadı. Turistlerin arasından geçerken bir cep telefonuyla fotoğrafının çekildiğini görmedi. Garın kapısında yol arkadaşının bulanık bakışlarını hissetti. Bir şey vardı, anlamadığı şeyler...

Trende, Patrick’in gösterdiği küçük kompartımana girdiler. Beklediler. Beklediler. Gecikme vardı. Anonsta “Kalışın ne zaman yapılacağı belli değil,” diyordu kondüktör. Bu köpek de bir tuhaftı. Diğerleri sessizce onu takip ederdi. Ama bu gidip geliyor, acayip sesler çıkarıyordu. Sonra birden durdu, burnuyla Azucena’nın bacağına vurdu, vurdu... Hızla koltuğun arka pervazındaki daracık boşluğa daldı.

Kapı gürültüyle açıldı. Küçük kompartımana iki kocaman adam daldı:

“Köpek nerede?”

“Burada köpek yok beyefendi.”

Adamlardan biri sert bir hareketle kaldırdı incecik Azucena’yı.

“Ne yapıyorsunuz? Niye böyle davranıyorsunuz bana?”

“İhbar var. Kayıp köpeklerden biriyle gara girdiğiniz...”

Azucena kocaman gözleriyle Patrick’in kompartımana dalışını izledi.

“Ben kapıdaydım bu hanım girerken. Yalnız bindiğini gördüm. Tanıdığımız bir insan.”

“Fotoğraf çekip polise göndermişler.”

“Köpekler hep bana yanaşır. Neyim çekiyor bilmiyorum onları ama bu sefer hatırlamıyorum köpek filan. Zaten ne yapacağım ben hayvanları. İlgilenemem. Hastayım.”

“Kimliğinizi gösterir misiniz bayan?”

“Buyrun.”

Gittiler sonra. Tren kalktı. Köpek hiç yaşam belirtisi gös-

termiyordu. Kaygıyla gülümsedi Azucena. Bu belayı atlatacaklardı sanki... Tren şefi girdi bir süre sonra içeri.

“Patrick sana ihtiyacım var.”

“Nedir bu iş, anlamadım.”

“Köpek koltuğun arkasında.”

“Deme... Sen köpek mi kaçırıyorsun?”

“Hayır Patrick. İş bildiğinden biraz daha karışık. Ben bu köpeğe yardımcı oluyorum. Mafyacı, faşist sahiplerine başkaldırdı.”

Hem yalandı hem gerçektir söyledikleri. Dudaklarını ısırtıp devam etti:

“Lütfen güven bana. Kendisi saklandı koltuğun arkasına. Bunu trenden, kimse görmeden, nasıl çıkaracağımızı söyle bana. Kameralara, takip edenlere takılmadan...”

...

Sabah Patrick sayesinde köpeği trenden bir şekilde çıkarmayı, garın deposuna saklamayı başardı. Sonra minik çantasının içinde öksüz bir çocuk gibi duran kartviziti buldu, Katy'yi aradı. İstese Michel saklardı köpeği ama dostunun başını belaya sokmak istemiyordu, zaten garda, trende gördüğü destek az değildi Azucena'nın. “Çemberi genişletmek gerek,” derdi Aleks hep. Genişletecekti.

“Merhaba. Ben Mavi... Başkasının telefonundan arıyorum seni. Sakın geri arama bu numarayı. Görüşmemiz lazım. Sana ihtiyacım var. Harika! Çok sevindim. Garda bekliyorum seni. Araban var mı Katy? Arabayla gel. Parkinge gir doğrudan. Seni orada bekleyeceğim.”

Bir saat sonra kırmızı Volkswagen'in önüne çıktı. Elinde bir kutu vardı. Katy bagajı açtı, Azucena kutuyu oraya koydu.

“Seninle gelemem, buradan birlikte çıkmamız tehlikeli. Takip ediyor olabilirler beni. Bu kutunun içinde bir köpek var. Onu sana emanet ediyorum. Birkaç günlüğüne. Seni bi-

risi arayacak ve ‘Mavi’nin arkadaşıym, görüşelim,’ diyecek. Köpeği ona verirsin.”

Katy hiçbir şey anlamamıştı:

“Tamam Mavi. Sen iyi misin?”

“Bilmiyorum. İyi olacağım. Her şey yoluna girecek.”

“Ya korktuğun kişiler beni ararlarsa ve Mavi’nin arkadaşıyız derlerse, nasıl anlayacağım doğru olduğunu?”

Mavi tuhaf tuhaf gülümsedi, sanki kendi yüzüne aynada bakıp konuşuyormuş gibi mırıldandı: “Hakikaten ya... Ben sadece onun Mavi’siyim.” Sonra ellerini Katy’nin omzuna koydu:

“Mavi sadece seninle benim aramda. Adımın Mavi olduğunu başka kimse bilmiyor.”

Birkaç saniyelik sessizlik ikisini de ürpertmişti.

“Köpeği teslim edene kadar bana ulaşmaya çalışma. Gara filan gelme. Ama her şeyi halledince, bu gardaki şeflerden birine kapalı bir zarf bırak. Üstüne de Mavi yaz... Onlar ne olup bittiğini bilmiyorlar ama beni, çok yolculuk ettiğim için tanıyorlar. Ben şimdi onlara söylerim. Bana bir zarf gelecek diye. Zarfın içine bir şey koyma. Belki tatlı bir kartpostal... Ama şart değil. Mavi yazısı tek başına, her şey tamam demek.”

“Bu köpek hasta mı? Niye bagaja koydun?”

“Gardan uzaklaşana kadar orada kalsın. Sonra çıkarabilirsin. Göreceksin, çok tatlı, uyumlu, akıllı. Ne istediğini biliyor. Bana güven. Yaptığımız iyi bir iş.”

“Tamam anladım. Sana bir şey söyleyeceğim. Ara beni. Nice’e taşınacağım. Babam öldü...”

Minik kadın hafifçe başını sallayıp uzaklaştı. Çekti gitti. Katy, kontağı çevirirken her şey bulanıktı. Film başlıyor muydu?

“Babamın öldüğünü söyleyince ‘Başın sağ olsun,’ bile demedi.”

Azucena akşama kadar, soluklanmadan koştu durdu. Önce Michel'i buldu. Ona polislerden, zarftan bahsetti. Soru sormasını zor bela engelledi. "Şimdi sadece takip etmediklerinden emin olmam için bana yardım et. Sonra tartışırız." Michel garı terk edemiyordu ama onun pek kullanılmayan, binanın arka cephesindeki kapıdan çıkmasını sağladı. Sonra dolandı Azucena. Hayır, takipte değildi. Köpeğin trenden çıkmadığını, kendisinin gar personeliyle yakınlığını görünce vazgeçmişlerdi belki. Arkadaki personel kapısından çıkacağını hesap etmemiş olabilirlerdi. Ya da takibi daha uzun süreye yaymışlardı. Köpeği teslim edeceği yere, yani Montreuil Clara Zetkin Parkı'na tam zamanında vardı. Gördüğü ilk banka oturdu. Kafasına yeşil başörtüyü taktı. Kırmızı ayak-kabılarını çıkarıp ayaklarını ovmaya başladı.

"Merhaba hanımefendi. Yardıma ihtiyacınız var mı?"

"Var tabii. Ayak ağrısına iyi gelen bir ilaç biliyor musunuz?"

"Evet... Tuhaf bir adı var... Bitmeyen yokuş."

"Yukarı doğru mu, aşağı doğru mu?"

"Yukarı."

"Sigara içiyor musun?"

"Hayır."

"Al şunu, içiyormuş gibi yap lütfen, benden sigara istemiş gibi. Kibriti de al, içinde bir not var."

Bisikletli genç, ensesinin dibinden topladığı uzun kıvrık saçlarını eliyle düzelttikten sonra istenileni yaptı, kibriti Azucena'ya geri verdi.

"O notta bir telefon numarası var. Bu ağın içinde olmayan, hiçbir şeyin farkında olmayan bir kadın. Köpek onda, Mavi'nin arkadaşayım dersin köpeği getirecek sana. Dikkatli ol çıkarken, ben bir ara denetime takıldım. Kurtuldum zannediyorum. Ama sen de kontrol et. Başka yerlere de bulaşırsa, fena olur."

Bisikletli genç göz kırptı ve neşeli bir ıslık eşliğinde uzaklaştı.

Azucena, aynı akşam, Austerlitz Garı'ndan kalkan gece treninin birinci sınıf mevkisinde, elinde yine Simone'un kitabıyla uyuyakaldı.

Gözyaşı

Rüyasında Gouel'in teknesindeydi. Su beyazdı. Yüzmek istiyor, kireç beyazı sıvının içine atlamaya cesaret edemiyordu. Tam tekneden eğilip elini suya değdirecekken, genç tren şefi uyandırdı onu.

"Gardan yoldaşlar aradı. İner inmez sendika bürosuna uğrayacakmışın."

Bu genci pek tanımıyordu ama diğerleriyle arası iyiydi. Azucena'yı görünce kocaman gülümsüyordu. Şimdi pek ciddi bakıyordu ama. "*Yorgunluktandır.*" Işın pek de öyle olmadığını Nice şehir garının içindeki sendika bürosunda anlayacaktı. Maud'u içerde tek başına görünce sevindi. Seviyordu bu kızı. Sendikacılık yapmadığı, orada burada bildiri dağıtmadığı, arkadaşlarıyla iki tek atmadığı zaman gişede çalışan Maud, Riquier'de oturduğu için biliyordu o şahane tezgâhı. Öyle diyordu. Şahane.

"Sana kahve hazırladım. Sevdiğin çikolatalı ekmekler de hazır. Hadi ye."

Azucena uslu bir kız çocuğu gibi, bitirdi çikolatalı ekmeği, kahveyi de sıcak sıcak midesine akıttı.

“Durum ciddi dostum. Yerel gazetede boy boy resmin çıktı dün. Köpek kaçıran kadın diye. Öyle demiyorlar tabii. ‘Köpek mi kaçırıyor, mafyanın Nice’teki ayağı bu uçuk kaçık kadın mı? Kaybolan köpeklerin sırrı bu kadında mı?’ Böyle bir sürü şey işte... Manşettesin, şaka değil. Bir sayfa da içerde ayırmışlar.”

Maud sustu. Azucena’nın gözlerinden akan damlaların ağzının eğreti kıvrımınlarında birikmesini izledi.

“Yoldaşlar inanmıyor. Seni tanıyan kimse inanmıyor. Yanındayız Azucena.”

Azucena çikolatalı ekmeğin sarılı olduğu peçeteyle yüzünü temizlerken, Maud ona biraz daha kahve koydu.

“Gazeteler burada. Fotoğrafta yanında bir köpek görünüyor, o köpeğin sahipleri duygusal açıklamalar yapmış. Gazete bu işin peşini bırakmayacak. Polis de öyle. Dün buradaydılar. Kameraları incelediler. Köpeği birkaç karede fark etmişler ama senin yanında değil sanırım. Şansına, köpeğin trene binişi de kamera kayıtlarında gözüküyor. Çok kalabalıktı, belki ondan. Her şeyi açıklamıyorlar tabii.”

Maud köpekten haberdardı. Demek ki Patrick yoldaşlarından gizlememişti gördüklerini. Demek buna rağmen...

“İstasyon şefiyle, kondüktörlerle, pek çoğumuzla konuştular. Aynı şeyi söyledik. Meslekdaşımız Michel’in eşi olduğunu, sık sık geldiğini, herkesin seni çok sevdiğini... İçimizden biri çıktı, senin için şair dedi... Şiirlerini okumuş sözde, biz de tekrarladık aynısını. Yani garipliğin şairlikten...”

Azucena’nın gözleri yine yaşarmıştı. Ama bu sefer sihirli yaşlarla. “Kötü günde insanı dostluk güldürür,” sözündeki gibi, yaşlı yaşlı güldü. Şu Maud’un konuşma tarzı da Michel’inkine amma benziyordu:

“Riquier Garı’ndaki yoldaşlar aradı, onları gidip görmem lazım şimdi. Sana haber bırakanlar olmuş. Bir de buraya gitmeli, uzun, ince bir adam geldi. Hani tezgâhın önündeki ro-

mantik adam. Şu zarfı bıraktı... Çok çekici buluyorum onu. Adı ne sahi?"

Azucena hızla ayağa kalktı. Küçük bir kâğıda yazılmış imzasız mektubu okumaya başladı:

"Seni karşılamaya gelmiyorum. Şimdi hemen öbür gara git. Orada seni çok seven birisiyle konuştum. Asıl notumu ona sözlü olarak bıraktım. Yapman ve yapmaman gereken şeyler var. Yoksa akşamları nerede olduğumu biliyorsun. Bana ihtiyacın olabilir diye her akşam erken döneceğim. Bil ki seninle dünyanın öbür ucuna da giderim."

Maud konuşmasaydı, Azucena saatlerce bakacaktı elinde tuttuğu mektuba. Dünyanın öbür ucuna... Hangi ucu? Burada kalmak istiyordu küçük kadın. Gitmek istemiyordu. Nice'i, gökyüzünü, uzak ve yakın tepeleri, martıları, sokağı, Riquier'yi bırakmak istemiyordu.

"Uzun gitarist notu okuduktan sonra yok etmemizi söyledi. Ver bana."

Azucena kaşlarını kaldırarak, Maud'un kâğıdı ıslatıp küçük parçalara bölüşünü izledi. Sonra kucaklaştılar. Çıktı gardan. Artık ağlamıyordu, adımları küçük, başı dikti. Deniz kenarına uğramadan Riquier Mahallesi'ne doğru yürümeye başladı. Köpek arkadaşıyla buluştukları yere gidemezdi. Takipte değilse bile fotoğrafları yerel gazetede görenlerle karşılaşabilirdi. Köpeklerin haberi olmuş muydu acaba? Ya Luna? Lunaaaa... Yine ağlayacak gibi oldu.

Riquier Garı'nın önüne saat dokuz buçukta vardı. Normalde tezgâh on birde açılıyordu. "Haberleri olmuştur. Artık gelmezler. Benimle iş yapmazlar. Tohumların özgürce yolculuk etmesine faydam olmayacak. Her şey değişecek." Luna onu terk eder etmez iki oyun da bozulmuştu. Nice masalı bitmiş miydi? Hayır. Hayırır.

Garda onu Malika bekliyordu. Azucena'yı görünce, gişeyi arkadaşına bıraktı, kapıyı açıp onu içeri aldı. Merdi-

venleri çıktılar, küçük bir odaya girdiler. Azucena'nın yüzü ıslaktı.

“Canım benim. Merak etme, atlatacaksın bu belayı. Tahmin edemeyeceğin kadar insan senin yanında. Bizi yenemeyecekler, göreceksin. Bir sürü şey var. Öncelikle Gouel geldi dün. Onu dinlerken bu işlerde bayağı tecrübeli olduğunu fark ettim. Ne tuhaf. Karşımdaki yıllardır sokaklarda gezinen, gitar çalan, şarkı söyleyen berduş değil, siyasi bir hareketin sorumlularından biriydi sanki. Onun söylediklerini biz de yoldaşlarla aramızda tartıştık. Haklı. Hiç vakit geçirmeden polise gitmen lazım. Pasif kalmak çok tehlikeli. Hemen harekete geçiyoruz. Avukat yoldaşlardan Samira, bürosunda bizi bekliyor. Seninle geleceğim. Önce Samira'ya gideceğiz, sonra polise. Ardından gazeteye bir açıklama yazacağız avukatımızla birlikte.”

Suzanne kenardaki küçük koltuğa çöktü.

“Çiftlikten bir haber var mı?”

“Evet, onlar tezgâhı kuracaklar bugün. Bizim işimiz bitince geri döneceğiz buraya. Sen tezgâhın başına geçeceksin. Senden önce Manu olacak herhalde.”

“Onlara zarar vermez mi benim durumum?”

“Yasak ya da gizli bir iş yapmıyorsunuz ki zarar veresin birilerine. Herkes bayılıyor sana burada. Eğer burayı terk edersen, yenilmiş olursun. Sanki suçluymuş gibi...”

“Manu bir mesaj bıraktı mı?”

“Evet... ‘Mutlaka gelsin,’ dedi.”

“Tamam.”

Azucena gözyaşlarını koluyla sildi, mekanik hareketlerle, cebinden bir iki kâğıt parçası çıkardı. Luna'yla ertesi günkü randevusunun adresi ve Katy'nin kartviziti. Tıpkı Maud'un yaptığı gibi ıslattı, masadaki bardağın dibindeki suyu boşaltarak. Sonra kâğıtları küçük parçalara ayırdı... Malika'nın gözleri büyümüştü. Suzanne göz kırptı ona:

“Bugün Maud öğretti bana.”

“İnsan, başı dara düşünce neler öğreniyor. Hadi harekete geçelim. Avukatın bürosu şehir merkezinde, gar şefinin arabasıyla gideceğiz. Avukat, ‘İyi hazırlanmak için erken gelin,’ dedi.”

...

Geri döndüklerinde, öğleden sonra dört olmuştu saat. Eğreti kıvrımlı dudaklar gökyüzüne doğru esnedi birden. Tezgâhın kurulduğu ıhlamur ağacının altında yaklaşık kırk eli kişi toplaşmıştı. Ağacın mutluluğunu sezdi Suzanne. Dudakları açıldı, gevşedi.

“Manu...”

“Biz birazdan konuşuruz. Herkes seni bekliyor bak.”

Çiftliğin daimi aboneleri, çevredeki esnaflar... Karşı lokantanın sahibi sandalyelerini taşımıştı tezgâhın çevresine. İzni olan, olmayan demiryolu işçileri de ordaydı. Bir kahkaha, bir mırıltı, bir kahkaha daha... Monique, Nadette, Bruno, Riquier Bulvarı’ndaki muhteşem fırıncı... Azucena’nın geldiğini görünce hepsi ayağa kalktı. Kimse bir şey sormadı. Herkes aynı şeyi tekrarlıyordu:

“Kıskanıyorlar seni...”

“Kimse bir şey yapamaz, arkadayız.”

“Manu’ye söyledik, her gün kuracaksın artık tezgâhı.”

“Gouel niye yok? Şimdi Suzanne şarkısını söyleseydi ya...”

“Abone çalışması başlatıyoruz. Herkes kooperatife üye olacak. Ben dükkânıma formları koydum.”

“Ben de kapıya astım.”

Azucena boğazındaki düğümü açmaya, konuşmaya çalışmadı. Dudaklarının akrobatik hareketleriyle cevap verdi herkese. Gözlerinden akan pırıltılı sözcüklerle. Bir yandan bu büyü hiç bitmesin istiyor, bir yandan da Manu’yle yalnız kalıp konuşmak için can atıyordu. Derken Manu aldı sazi eline:

“Hadi bu akşamlık bu kadar. İstedığınız gibi, haftanın beş gününü açık olacak tezgâh. Ama gelmezseniz, Azucena’yı buralarda terk edilmiş bir kedi yavrusu gibi bırakırsanız devam edemeyiz. Şimdi bizi yalnız bırakın da iki dakika konuşalım süper starımızla.”

Herkes gittiğinde çöktüler boşalmış tezgâhın dibine:

“Gardaki dostlar bana süper bir avukat ayarlamışlar. Onunla beraber gittik polise. İfademiz iyiydi. ‘Köpekler hep bana yanaşır,’ dedim. ‘Hatırlamıyorum, her gün bir sürü köpek geliyor. Biraz sırnaşıp gidiyorlar.’ Zaten ellerindeki fotoğraf sadece garın önünü gösteriyor. Kamerada da bir şey çıkmamış. Trene benimle bindiğini gösteren bir kanıtları yok.”

“Olmayan şeyin kanıtını yaratmak kolay değil öyle.”

Azucena başını eğdi, kaldırdı:

“Tren şefi de benim yalnız girdiğime tanıklık etti. Michel’den bahsetmiştim sana. O aramış, benim eşim, Nice’e âşık, orada yazılar yazıyor, sonra dönüyor, demiş. Yani bana ‘İşin gücün ne?’ diye sormadılar. Avukat, ‘Bir şey çıkmaz buradan ama dikkatli ol,’ dedi. Takip edebilirlermiş. Hem gazeteciler hem polis.”

“Orası kesin. Takiptesin, hepimiz takipteyiz.”

“Tezgâha zarar verebilir bu.”

“Devam edeceğiz dostum. Burada kesersek, daha tehlikeli. Gizli bir şey yaptığımızı, sen deşifre olunca kestiğimizi düşünecekler. Bazen en iyi gizlilik açıklıkta olur. Baskılar daha da artacak. Bu komplonun arkasında ZZZ’yle çalışan küçük mafyalardan biri olabilir. Nice’te mafya bulmak zor değil, boy boy, renk renk. Yani sana vurarak bizi hedef aldılar.”

“Yok, öyle değil,” diyemedi Azucena. Çünkü Manu köpeklerin kurtuluş hareketinden, Luna’dan, siyah tüylü arkadaşından habersizdi. Ah...

“Gazeteleri okuyunca, niye tezgâha baskın yapmadılar diye düşündük. Yapmadılar çünkü yasadışı bir şey bulama-

yacaklarını biliyorlar. Söylemişim sana, takip ediliyorduk. Polis değil, mafyanın adamları. Kontrol dışına çıkmamamız için. Seni denetleyemediklerini hissettiler ve komplo kurdular. Polis de içine düştü.”

“Komplo değil tesadüf de olabilir Manu. Duvarlarda boy boy köpek afişleri var. Bu kurt köpeği beş bin euro... Şu kanışı bulana bu kadar para... Her yerde cep telefonundan şüphelendikleri köpeklerin fotoğrafını çekenler, polisi arayanlar... Benim yanıma köpekler yanaşınca biri tesadüfen fotoğraf çekmiş olabilir.”

“Bu olayın senin başına gelmesi tesadüf olamaz.”

“Tesadüf değil. Yani şey... Tesadüf nedir ki sahiden? Tesadüf diye bir şey var mı?”

“Dün gece çiftlikte kimse uyuyamadı Azucena. Kendimizi senin başına gelenlerden dolayı sorumlu hissediyoruz. Çevremizde bir tuhaflık olduğunu hissettiğimiz halde devam ettik. Zamanında bırakmalıydık tohum işini. Mafyanın bize yöneldiğini hisseder hissetmez, başka şeylere yönelmeliydik. Sabaha kadar toplantı yaptık desem yalan olmaz.”

Azucena’nın dudakları düştü aşağıya, Manu devam etti:

“Tohum işini kesiyoruz. Artık tohum dağıtmayacaksın. Gizli hiçbir şey yapmayacaksın. Merak etme, bu işi yapan çok insan var. Fakat sen bu mahallede ürünleri dağıtmanın ötesine geçtin. Çok sevdirdin kendini herkese. Bu, ürünlerimizi doğrudan dağıtmamıza, şirketlerin açısından daha çok insanı kurtarmamıza yarayacak. Üretim ağıyla dağıtım ağını karıştırmak akıllıca değildi zaten. Fiyatları biraz daha düşüreceğiz. Yeni bir arazi aldık. Contes yakınlarında. Yirmi hektar. Bazı arkadaşlar oraya yerleşti. Başka bir kooperatif kurduk tabii. Birkaç arkadaş Marsilya’ya yolcular yakında. Bir sürü kooperatif kuruyoruz. Karıncalar gibiyiz... Sen bizimle devam etmeye var mısın Azucena? Yorgunsan, bu olayın seni yıprattığını hissediyorsan, söyle.”

Minik kadın konuşmadı. Sadece titreyen elleriyle genç kadının yüzünü avuçladı.

“Var mısın Azucena?”

“Varım.”

“Tohum işini unut. Tezgâhını kur sadece. Baksana kaldırımları nasıl daraltmışlar, buradan sadece geçmemize izin veriyorlar. Yakında paralı geçişler yapacaklar yayalar için de..”

“Varım Manu.”

“O halde, artık trenlerde uyumayı bırak Azucena. Sana ev açacak arkadaşlar var.”

“Yok, sağ ol. Malika var ya, gişede çalışan. Bir süre onda kalacağım. Sonra bakarız çaresine. Gouel’in teknesine gitmem ama. Onun da durumu sağlam değil çünkü. Arada bir binerim trene. Paris’e Michel’i görmeye giderim.”

Nice’teki yoldaşları Michel’in ilk trene atlayıp gelmesini engellemişlerdi. “Biz varız burada, sana ne oluyor?” Malika “Bende kalsın, tezgâha da yakın olur,” deyince, bitmişti tartışma.

Peki Luna neredeydi? Olanları aşk acısına bağlıyor olabilir miydi? “İntikam için yaptı,” diyebilir miydi? Demezdi, dememesi lazımdı. Minik kadına dokunmuştu Luna. Kuytuluklarına el sürmüş, kısık sesinden düşlerini dinlemişti. Ya siyah arkadaşı? Duymuş muydu olanları? Kendini koruyabiliyor muydu? Özgür köpekler için çok tehlikeliydi artık Nice. Her zamankinden daha tehlikeli. Buralardan göçecek miydi o da? Luna gibi? Kara arkadaşını göremeyecek miydi bir daha? Boşluk. Hafiflik. Sessiz oyun bitmiş miydi böyle birdenbire? Atmak istediği çılgılık boğuk bir hıçkırıga dönüştü.

“Ağlama dostum. Bizi daha zor günler bekliyor.”

Azucena yüzünü sildi, Manu’nün boynuna sarılan kolunu öptü:

“Paranoyak olmak o kadar da zor değilmiş!”

Masal kahramanım

9 Haziran, 20..

Bu sefer trene sabrım yoktu. Uçakla geldim Nice'e. Aklımda, yüreğimde Mavi. Bana ihtiyacı var. Koştum, uçtum. Geçen gün beni aradığında nasıl sevinmiştim. Son tren yolculuğunun sıkıntısını tak diye yok etti telefondaki sesi. Kırk yıllık dostunu, küçük kız kardeşini çağırıyordu sanki. Mavi Tren'de başlayan filmin onda bir karşılığı yok sanıyordum, varmış demek ki. Güvenmiş en azından.

O kadar heyecanlıydım ki iki gün köpekle ilgilenmekten başka bir şey yapamadım. Ne tatlı bir şeydi. Sessiz, tedbirli, gizemli. Bacaklarımı yalıyordu ha bire. Gözlerinde korku ve umut yer değiştiriyordu tıp tıp. Gilles'e bir şey söylemedim tabii. Bir arkadaşımın köpeği dedim sadece. Pek ısınmadılar birbirlerine. "Her şey yolunda mı?" diye çınlayan acıklı sesini duyuyorum arada. "Yolunda," diyorum. Yakında taşınacağımdan habersiz salak. Bu yüzden anlamıyor ortalığa saçılan enerjiyi, bana şaşkın şaşkın bakıyor sadece. Okullu zibidi. Oyunun dışındaki entelo.

İki gün sonra beni telefonla arayan genç çocukla buluşunca,

oyun bitti. Köpek neşeliydi, ben durgundum. Ayaklarıma burununu sürdü teselli eder gibi. Onlar uzaklaşınca hemen eve döndüm ve kurulmuş robot gibi, bilgisayarın başına geçtim. Babam öldüğünden beri, her gün Nice haberlerine bakar olmuştum. Belki de içime doğdu. Mavi'nin fotoğraflarını görüp haberleri okuyunca nefes alamadım. Sahiden bir filmin içindeydim. Sahiden.

Köpek ticareti yalandı. "Bana güven," demişti Mavi. Ona güveniyorum. Oramı buramı yalayıp duran köpeğe de. Ama işin içinde bir iş var. Öğrenmeliyim. Kaygım merakımı bastırdı ama. Mavi perişan halde olmalı. Hukuki olarak sıyırmış ama köpeğin sahipleri kararlıymış. Aileyi araştırdım. Çocukluğumu mahveden kasıtlı yüzler bilgisayar ekranına dizildi. Öğkemi bastırıp derginin genel yayın yönetmenini aradım. Çok ilgi çekecek. Nice'in öteki yüzü. "Okurları arada bir şaşırtmak gerek, iyi olur," dedi! Mavi, göreceksin müthiş bir portre olacak. Seni soktukları çamurdan çıkaracağım. Hayatın değişecek... Kahraman olacaksın. Benim kahramanımsın sen zaten. Kara gözlü, kırmızı ayakkabılı masal kahramanım.

Adının Suzanne olduğunu söylemedin bana. Riquier Gari'nın orada sebze sattığını da. Esrarengiz havalarını unutmadım. Denizi temizliyormuş da efendim, gökyüzünü boyuyormuş... Hadi oradan! Manavım demek bu kadar mı zor?

Sana geliyorum Mavi. Sen benim Nice'imsin. Kaybettiğim şehrim.

Neşe ve keder

Yıllardır ilk defa tezgâhın önünde buluştular. Randevulaşmadan. Sabah güneşi Manu'nün çilli yüzünü yakıyordu. Uzaktan Aleks'i görünce neşeyle bağırdı:

“Buralara teşrif eder miydiniz?”

Kısacık sarıldılar.

Tezgâh ara vermeden yeniden açılmıştı. Her gün, saat on bir gibi Azucena ve Manu kazığı çakarken Gouel damlıyordu, sonra da diğerleri... Ama bugün saat dokuz olmadan, kimse gelmeden...

“Saatinden önce gelip bir bakayım dedim ortalığa.”

“Sahi mi? Ben de öyle. Aleks... Seni gökte ararken yerde buldum. Konuşmamız lazım. Ama önce büyük haberi vereyim mi? Gizliliği bıraktık. Tohum dağıtımı bitti artık. Yoksa bizden tüm ilişkilerimize yayılır denetim.”

“Desene Paranoyaklar bu olay sayesinde Şizofren olacak...”

“Evet, Gabo ve Tessa yakında Marsilya yolcusu. Senin işlerine dalacaklar. İspanya'dan geldiklerinden beri bu konudan başka bir şey konuşmuyorlar zaten. Yalnız sana bir şey söyleyeyim mi? Sen Marsilya'ya gidersen Şizofrenliği bırak-

man lazım. Kâğıtsız işçilerle açık açık örgütlenirseniz hepsini tehlikeye sokarsınız.”

“Mümkün olduğu kadar açık olacağız. Gazeteciler kaynaklarını nasıl saklıyor, şiddete karşı mücadele dernekleri kendilerine başvuran kadınları nasıl koruyor?”

“Siz koruma derneği değilsiniz. Hep birlikte iş yapacaksınız.”

“Bazı eşcinsel örgütlerinde gizli üyeler var ama örgüt açık çalışıyor. Yani üyelerini korumak ayrı, saklambaç oynamak ayrı.”

“Termosumda kahve var, içer misin?”

Manu kamyonetten iki sandalye indirdi. Bir de termosu. Bardaklara kahveleri doldurdu. Kesekâğından çıkardığı keki Aleks’e uzattı, onun her lokmanın tadını yavaş yavaş çıkarışını izledi. Aleks, kekin yarısı elindeyken mırıldandı:

“Yani artık görüşebiliriz. Tezgâha gelebilirim.”

“Dedik ki şu andan sonra açıklık bizi koruyacak tek şey. Yolda kamyonetle gelirken düşündüm, tüm tezgâh ahalisini ağırlayacağımız büyük bir eğlence düzenleyelim...”

“Seni öpebilirim o zaman açık açık.”

“Evet... Çiftliğe de gel, akşam benimle uyu. Ama şimdi... Seninle başka bir şey konuşmak istiyordum. Azucena beni çok endişelendiriyor. Sürekli ağlıyor. Herkes onu güldürmek için elinden geleni yapıyor ama nafile.”

İki haftadır, tezgâhın çevresinde, öğlen olmadan, on iki on üç kişi toplaşıyordu. Hem de temmuz sıcağına rağmen. Yemekler, çaylar, şaraplar... “Bu sepetin sahibi niye gelmedi...” “Ay arayalım telefonla!” “Şu sepetinki yaşlı, belki çıkmıyor, Clemant, sen götürür müsün?” “Belki evde yoktur, arayım önce!” “Yahu şurası. Eskiden telefon mu vardı!” Di-reniş, Azucena dışında herkesi neşeli kılıyordu. Çevrelerinde beliren tanımadıkları tiplere bakıp kahkahalarla gülmek yeni oyunuydu tezgâh ahalisinin. Birisini fark edince her-

kes dikkat kesilip gözlerini bu kişiye dikeyor, sonra birlikte kıkırdamaya başlıyorlardı. Gazeteler hâlâ köpeklerden bahsediyordu. “Bu şebekenin arkasında İslamcı teröristler var,” cümlesini yine kahkahayla okudular. Monique bir köşe yazarının “Niye Nice?” diye soran yazısını görünce altına kaçırdığını anlattı. Birisi “Tezgâhımızı doğrudan hedef alamıyor, uyduruk hikâyelere bel bağıyorlar,” diye başlıyor, diğeri tamamliyordu: “Mafya o kadar güçlü değilmiş yahu. Karşımızda şaklabana döndüler.” Gülüşmeler, sataşmalar arasında Azucena’nın ağzı aşağı, gözleri uzaklara akıyordu. Ağır yaralıydı. Midesi, gözleri gülle gibi taşla doluydu. Arada bir tezgâhtan fırlıyor, sahile doğru birkaç adım atıyor, duruyordu. Kaygılanıyordu herkes.

Manu devam etti:

“Şu ünlü Michel geldi, o bile güldüremedi onu.”

Hakikaten de öyle olmuştu. Michel iki gün ahaliyle kalmış, Manu’yle, Monique’le ve diğerleriyle tanışmıştı. Uzun süredir dostuna kendi Nice’ini göstermek isteyen Azucena parmağını oynatmamış, dümeni Gouel almıştı. Şapkasını çıkararak çatık kaşlı gülec adamın karşısında eğilmiş, anlatmıştı: “İlk bakışta vitrine koyduğu güzellikten başka bir şey göremezsin. Ama cesaret edip de yatarsan koynunda, karmakarışık gerçekliğiyle büyüler seni. Yaralarıyla kendine âşık eder.”

Aleks başını salladı:

“Paris’e dönmeden önceki akşam karşılaştım Michel’le. Çok merak ediyordum. Marsilya’dan döndüğümü duyunca dünya durdu, hemen üstüme atıldı ve laf lafı açtı. Bana çocukluğunu, gençliğini, her şeyi anlattı. Katıksız sendikacı olduğunu bilmiyordum. Yıllarını bu mücadeleye vermiş, belli. Marsilya çevresinde, oturum izinleri patronun imzasına bağlanan göçmenlerin nasıl tarım kölesi haline geldiğinden bahsetmeye başlar başlamaz lafı ağzımdan aldı. İyi biliyor. Sendikalarında bu konuda bir komisyon bile kurulmuş

ama nafile. Öncelik haline gelmemiş. Ben de ona en solcu sendikaların bile sadece orta sınıfı örgütlediğini, bu nedenle ekonomik taleplerin ötesine geçemediklerini söyledim. Hak verdi. Hatta 'Belki birlikte bir şey yaparız Aleks,' dedi. Emekli olacakmış yakında... 'Marsilya'ya gelirim,' dedi. Bir sürü tanıdığı varmış. Benim ilişkilerim dar. Birkaç hafta sonra buluşacağız Marsilya'da. Küçük bir toplantı olacak ama sonrası gelebilir. Emeklilik sonrası, dönse çocukluğunun şehrine... Düşünsene, onun deneyimiyle benimki birleşse..."

"Onun Marsilya'ya gitmek için özel nedenleri olabilir. Anıları, ailesi, arkadaşları. Ne bileyim. Ama senin orada kalmaya gerek yok. Tarım alanı senin konun değil. Bir tek bizim çiftlikte öğrendiklerin yetmez. Gabo ve Tessa, Marsilya'ya gidiyor zaten. Senin burada kalman daha önemli bence. Nice de köle pazarı. Otelcilik, restorasyon, inşaat... Bazı evlerde bakıcılar, bazılarında fuhuş. Neyse biz Azucena'yı konuşuyorduk."

Azucena niye durmadan ağlıyordu? Biraz tedirgin edildiği için mi acaba? Manu bu çöküşe anlam veremiyordu. Riquier cümbüş yeri, Azucena ceset gibiydi. Ağlamadığı zamanlar gözünü bir yere dikeyordu dakikalarca. Saatler kadar uzun dakikalar.

"Tohum işini bıraktığımızı söyledim, bir faydası olmuyor. Galiba korkuyor. Başına gelen o olaydan sonra bizi bırakıp gitmek istiyor ama yapamıyor, kendi kendiyi uğraşıyor olabilir. Onu daha fazla zorlamamalıyız belki."

"Korktuğunu sanmıyorum. Başka bir şey var. Aşk acısı. Geçenlerde Cenova'daki işgal evinden tanıdığım bir kızla karşılaştım. Azu'yu tanıyor sanki. Anlatmadı ama hissettim. Birbirine karışmış şeyler var. Rahat ol sen. Minik serçeye güven."

Kahveler bitmeden St. Roch'ta oturan öğrenciler geldi. Elllerinde kocaman bir tuvalle. Tezgâhın başında resim performansı yapacaklarmış. Sonra Azucena damladı. Kurdular tez-

gâhı yavaş yavaş. Sessizlik içinde. Manu, Azucena'nın özel taburesini indirdi kamyonetten. Minik kadın oturdu, kaldı. On gündür, böyle geliyor, böyle oturuyor, böyle kalıyordu. Akşamları Malika onu alıp evine götürüne kadar. Yürüyerek kırk adım. Sessizce ilerliyorlardı, yolda, asansörde, salonda, yatak odasında, banyoda, masa başında hiç konuşmuyorlardı. Sadece bir kere eline cımbızı almış, Azucena'nın dağılmış kaşlarını düzeltmiş, oradan buradan fışkıran kara kılları yok etmişti Malika. Genç ama görmüş geçirmiş bir kadındı. Susmayı biliyordu. Azucena tıpkı köpek arkadaşıyla ve Gouel'le olduğu gibi, konuşmadan anlaşıyordu Malika'yla.

Gözlerini hafifçe martı adama çevirdi. Tezgâhın başında tek suskun oydu. Birkaç gün önce Nadette evine iki sürgün aldığını fısıldamıştı ona, "Gouel getirdi, Ona hayır demek kolay mı?" diyerek. Gouel kolay kolay bir şey istemezdi kimseden. Gölge adam. Güzel adam. Azucena bile bilmiyordu çevirdiği dolapları. Binlerce martının arasında kaybolan teknesinin hangi karıncayı nereden nereye taşıdığını, hangi ağustosböceğine yataklık ettiğini ve yatakları sessiz sedasız nasıl çoğalttığını. Şimdi de martı gözlerini Azucena'dan ayırmıyordu. Sürekli ağlayan, ağlamadığı zaman da bakışını bir noktaya diken minik kadından.

...

Yaz sıcağına rağmen dayandılar. Akşama doğru serin bir rüzgâr esti. Azucena başını arkaya atıp bekledi. Onu saran kalabalığı değil de yaprakların şıkırtısını duyuyordu. Ya da bulutlardan sızan gazın sesini.

"Mavi... Tanımadın galiba beni!"

Bu sefer gerçekten herkes susmuştu. Neşeli tezgâh ahalisi bile. Çiçekli gömleği kot pantolonun üzerine gevşekçe düşmüş bu şirin kadın buralı değildi. En azından bu mahallede oturmuyordu.

"Burayı, seni bulmam zor olmadı. Gazeteler sayesinde. Bir

de gardaki arkadaşlarına sordum. Taksici bile biliyor seni!”

“Gardan taksiyle mi geldiniz? Trenle gelmek daha kolay...” diye mırıldandı Monique.

“Evet söylediler ama...”

Azucena ayağa kalktı. Yüzü aydınlanmıştı, tezgâhın dışına çıkıp Katy’nin üzerine atladı. Sarıldılar. Sarıldılar.

“Beklemiyordum seni... Gerçekten geldin.”

“Biliyorsun, babam öldü. Artık buraya yalnız kalmak için geliyorum. Bir de seni aramak için.”

“Özledim seni.”

“Gerçekten mi? Doğru mu söylüyorsun Mavi?”

“Telefon numaranı kaybettim. Yani şey... O olay olunca kartvizitini yırttım.”

Herkes onları dinliyordu, ne söylediklerini tam duyamadan. Azucena önce Gouel’e, sonra tezgâh ahalisine dönerek “Tanıştırayım. Bu Katy. Çok eski bir arkadaşım. Çok eski. Yarım saat izin verir misiniz bize? Bruno’nun barında bir bardak bir şey içelim baş başa?” dedi. Arkadaşlarını ilk kez gülümseten bu yabancı kadına minnetle baktı ahali.

...

Barda bu sıcak vakitte pek kimse yoktu. Azucena şaşkındı. Katy’yle, Bruno’nun barında oturuyordu! Nereden nereyeydi... Katy bu bakışı görmedi, önündeki bardaktan bir yudum bile almadan, istediklerini döktü masaya.

“Ben de sırf bana geldin sanıyordum. Öylesine. Kuş gibi.”

“Sana yardım etmek için Mavi. Bu dünyanın nasıl işlediğini avucumun içi gibi biliyorum. Bir sürü eğitim aldım, iletişim, imaj yaratma. Herkesin bir uzmanlık alanı var. Benimki de bu. Hatta seninle uğraşan ailenin hangi araçlarla savaştığını da biliyorum. Bırak bu mücadeleyi ben yürüteyim senin için. Farkında değilsin elimdeki gücün.”

“O güç beni ilgilendirmiyor. Basın bir iki gün bağırdı, şimdi sustu.”

“Hâlâ köpeklerden bahsediyorlar.”

“Benimle ilgili tek şey yok artık. Bir iki kez tezgâhı, Riquier’yi yazdılar, sonra vazgeçtiler. Buradaki hikâyenin hiçbir yere yayılmasını istemiyorlar.”

“Şimdilik susuyorlar ama takipteler, kesin. Yarın bir yumruk inebilir tepene. O yüzden biz önce davranalım. Nasıl istiyorsak öyle anlatalım. *Devasa Haber* gibi bir dergide kapak olmak seni korur. Yoksa tehlikedesin. Mavi... Ben sana güvendim. Sen de bana güven. Medya deyip geçme, orada dürüst gazeteciler var. Bırak, seninle birkaç gün geçireyim. Arkadaşlarını tanıyayım, nasıl yaşadığını, ne şekilde eğlendiğini göreyim.”

“Niye?”

Niye deyişi “Sen polis misin?” sorusu gibi çınlıyordu.

“Çünkü deli olmadığını görsünler istiyorum.”

“Sen mi karar kıldın buna? Deli olmak hoşuma gidiyor. Şimdi de Paranoyak takılmayı istiyorum mesela...”

Azucena “paranoyak” kelimesini telaffuz edince durdu. Pişmanlıkla ısırđı dudaklarını. Katy bunu minik kadının tereddütüne yordu:

“Hakkın var. Şizofren ol, paranoyak ol... Ama söyleme. Kime ne bundan? O zaman senin üzerinde hakları olur. Deli de olsan söylemeyeceksin.”

Minik kadın başını eğdi. Paranoyakların adı gizliydi, doğru. Sadece yakınları onları Paranoyak diye biliyordu.

“Bu portre işini unut Katy. Ben gidiyorum tezgâha. Sen de bitir önündekini.”

...

Haftalar aynı gerginlikle geçti. Tezgâh ahalisi Katy’nin amacını öğrenmişti. Artık “Benim acelem yok, amacım yardım etmek, sen ne zaman istersen yaparız, istemezsen kalır. Buraya portre için gelmedim, yanında olmak istedim,” dese de nafileydi. Sanki tezgâhın önüne bir kamera yerleşmiş-

ti. Canlı kamera. Gördüğü her şeyi kayda alıyordu. Bu yüzden Riquier Gari'nin önündeki neşeli hava fare deliğine kaçtı. Manu erkenden tezgâhı kurup fıyıyor, Monique hiç uğramıyor, Aleks zaman zaman ortaya çıkıyor, hemen kayboluyordu. Gouel yine sabah gelip akşama kadar kalıyor ama konuşmuyor, gitarını duvara yaslayıp heykel gibi oturuyordu. Karşı lokantanın sahibi, harika fırıncı, demiryolu çalışanları ve konu komşu bu tuhaf yırtılmaya anlam vermeye çalıştıkları için, her gün tezgâha birkaç saat uğrayan Katy'ye yaklaşmaya başladılar. Biraz konuşunca bir kısmı ikna bile oldu:

“Büyük fırsat hem Azu için hem bizim için.”

“Riquier ünlenecek... Fransa çapında olacak!”

“Parklarımızın kapısına kilit vurulmasın diye verdiğimiz mücadeleyi herkes duyacak!”

Azucena ahalideki bu dalgalanmayı fark ediyor, Katy'nin mahcup gülümsemesiyle mücadele edemiyordu. Bu kızda onu bulanıklaştıran, hareketsiz kılan tuhaf bir şey vardı. Bir yandan Manu'nün, Aleks'in, hatta Monique'in uzaklaşmasına üzülüyor, bir yandan da her öğleden sonra Katy ne zaman gelecek diye bekliyordu. Ağlaması bile azalmıştı sanki. Yine de, gözlerinden taş akıyordu hâlâ. Luna çıkmıyordu aklından.

...

Birkaç gün sonra Manu tezgâhı tek başına kurarken damladı Gouel. Gitarını kenara bıraktı. Konuşmadan, bir süre çalıştılar birlikte.

“Gouel, anlamıyorum neler oluyor. Bu kız... Bu gazeteci çok korkutuyor beni. Nasıl engelleyebiliriz onu? Gazetelere çıkarsak bu tezgâhın büyüğü kaçır...”

“Aleks de öyle diyor. Zaten bu yüzden pek göstermiyor kendini.”

“Tuhaf değil mi sence, Azucena o geldikten sonra biraz olsun toparlandı. Hem kızıyor gazeteciye hem de onu yanında istiyor sanki. O gelince havası değişiyor. Korkuyorum bu

yüzden. Direnemeyecek, röportajı yapacak, o kız tezgâhımızı fotoğraflayacak. Bence o Katy... Adının Katy olduğu da belli değil ya... Çok tehlikeli. Mafya göndermiş olabilir onu. Ya da istihbarat. Trende tanışmışlar, tezgâhlanmış olabilir bu karşılaşma.”

“Tamam Manu, ben ilgilenirim. Şimdiye kadar gözlemledim. Artık harekete geçeceğim.”

Bu konuşmanın geçtiği sabah, Azucena tezgâha geç geldi. Malika'nın evinde, sabaha karşı yine yakıcı bir kâbusla sıçramıştı yerinden. Köpek arkadaşı boğuluyordu denizde. Ne yaptığını bilmeden giyinip dışarı koşmuş, kendine gelince, gecedan ve sokaktan korkarak içeri kaçmış, güneşin doğmasını pencerenin kenarında beklemiş, sonra yine çıkmış, yürümüş, yürümüşü... Tezgâhtan önce Nadette'e uğramış, Siranouche telefonda “Falında gözyaşı var,” diye başlayınca yine hıçkırıklara boğulmuştu...

Tezgâha vardığında gözleri iki parça domatesti. Sonra herkes damladı. Katy bile. Sepetler, çaylar, termoslar, hikâyeler... Gouel onu bu halde görünce, uzun zaman sonra gitarını tıngırdattı: “*Suzanne... take me down...*”

Sonra üç şarkı daha. Katy büyülenmişti.

“Bir film gibi her şey. Ben bu filmin içindeyim. Azucena da filmin kahramanı!”

Gouel en yumuşak sesiyle değiştirdi konuyu:

“Medyatekte bahsettiğin derginin eski sayılarını buldum. Senin röportajlarını okudum”.

“Beğendin mi peki?”

“Akıllı iş, kolay okunuyor ama ağızda bir tat, midede bir tokluk hissi bırakmıyor.”

Azucena birdenbire başını çevirdi, banka memuresi tonuyla lafa karıştı:

“Eskiden *Devasa Haber*’i karıştırırdım ama senin röportajların hiç dikkatimi çekmemiş.”

Katy kendini tutamadı:

“Bir deneyelim Mavi. Röportajı yapalım. İstemezsen vermem dergiye. Bize kalır.”

“Seç. Hemen  imdi. Ya ben ya senin kahramanın, için... Her ne boksartık!”

Dondu Katy. Çünkü Azucena ba ırmaya ba lamı tı. Ba ı sıkı tı ında, özelikle de geceleri yapt ı gibi. Tuhaf sesler çıkararak, yüzünü şekilden  ekle sokarak bağırdı. Gözlerini kısıp açarak, ağzını yuvarlayıp yayarak. Delilik oyunu. Bu oyunu oynamaya cesaret edenlere deli deniyordu. Lyon’daki heriflere yapamamı tı zamanında.

“Benimle ilgili herhangi bir şey yazmaya kalkarsan...”

Ne diyecekti Azucena? Hangi tehdit çıkacaktı a zından?

“Tenine huzursuzluk yapı ır. Kimse sevmez seni. Hadi git, gelme bir daha.”

Katy içinde tuttuğu nefesini gürültüyle bo alttı. Ama yerinden kıpırdamadı. Birkaç dakika sonra makine gibi dizdi kelimeleri:

“Azucena, senin istemedi in hiçbir şey olmayacak. Ben gazeteci değilim, Katy’yim. Nice’te acılı bir çocukluk ya amı  bir kadınıam. Senin sayende... Bu tezgâha gelmek beni mutlu ediyor, buradaki insanları hep tanıyormu  gibiyim. Annemin arkadaşları sanki...”

Derken susuverdi. Dudakları sıkılı kaldı.

Yaralı sessizliği tezgâh ahalisi kırdı. Harika fırıncı herkese kocaman tepsisinde pissaladi re getirince. Ternoslar ve çeneler açıldı. Herkes bir ağızdan konuşmaya ba ladı. Havadan sudan. Azucena sanki Luna’nın kırık g l  n  devralmı tı. Katy kaldırımın kenarında Gouel’le birlikte sessiz sessiz oturuyordu. Sonra Malika geldi, Azucena’yı aldı.

Tezgâhı Gouel kapattı. Katy’yle beraber yürüdüler sahihle doğru...

Kayan yıldızlar

Ertesi gün Katy gelmedi tezgâha. Ama başka bir şey oldu. Esmer, iri göğüslü, çenesinde belirgin bir beni olan genç bir kadın Riquier Garı'nın önüne vardı. Azucena'nın kendisine hayalet görmüş gibi baktığını fark edince adımlarını yavaşlattı. Tezgâha iyice yaklaşınca gülümsedi. Kocaman ama kırıkk. Karşısındaki kadının bu kırıklığa vurulduğunu içten içe hissederek, "Kaçta bitiyor burada işiniz hanımefendi? Akşam programınız var mı?" dedi.

Azucena'nın burnu küçüldü, kulakları titredi. Böyle bir sürü şey oldu ama kısa sürdü. Sessizleşen ahalinin arasından sıyrıldı, genç kadının kolunu avuçlayarak onu tezgâhtan hafifçe uzaklaştırdı.

"Anlamıyorum Luna. Ya aklına bir şey oldu ya da intihar etmek istiyorsun. Ben deşifre oldum. Her yere yayıldı fotoğraflarım."

Luna Luna Luna.

"Artık bir önemi yok. Faaliyeti kestim. Gidiyorum."

Önlerine çıkan ilk parka gidiler, boş bir bank bulamayınca, çimenlerin üzerine çöktüler. Azucena çökmedi, düştü.

"Benim suçum yok Luna. Böyle olsun istemezdim. Son

buluşmamızda dikkat çekti. Herifin biri takıldı peşime, yüz vermeyince intikam almak istedi. Köpeklerle ilgili her yerde ilanlar olduğu için fotoğraf çekti. Yani benim suçum yok.”

“Biliyorum Azucena. Seni tanıyorum. Kaygılanma. Zaten çok tehlikeli bir iş yaptık ve yakalanmadık. Hiçbir köpeğin kılına zarar gelmedi, en önemlisi de bu. Ben zaten gidecektim, son işleri bağlıyordum ki köpekler buradaki işi durdurdular. Bana nasıl ulaşacaklarını biliyorlar. Nice’ten ayrılacağım. Ortalıktan kaybolmam lazım. Ama acil bir şey olursa, haber alacağım.”

“Onlar duracak mı yani?”

“Şimdilik insanlarla bir şey yapmayacaklar. Bekleyecekler. Onların dilini çevirmek çok zor. Ama anladığım bu. Ben yarın gidiyorum.”

Nereye gidecekti bu ışık bulutu?

“Ev sahibem çok hasta, akrabaları gelip onu İtalya’ya götürdüler. ‘Sen evde kalabilirsin,’ dediler ama kiradan filan bahsettiler. Ben de eşyalarımı toplayıp çok geçmeden gideceğimi söyledim.”

“Ne zaman oldu bu?”

“Geçen hafta. Her şey üst üste olur ya hep. Umarım iyileşir ev sahibem, ben de onu ziyarete gelirim. Neyse... Yarın gidiyorum Azucena. Biletimi aldım. Laura beni bekliyor. Güç toplamam lazım.”

Masallardan bir masal bitti. Luna gözlerini sımsıkı kapayan Azucena’nın minik ellerini öptü, ayağa kalktı, sırt çantasını düzelterek yürümeye başladı. Azucena peşinden koşmak istedi, yalvarmak, onu bunu şunu yapmak. Kasıldı kaldı.

...

Dakikalar sonra, taşlaşmış gözyaşları arasından Gouel’i seçti. Dostu topladı tek tek taşları, toprağa bıraktı yavaşça.

“Suzanne. Kim bu kız? Seni o üzüyor değil mi? Ağlamalарın bu yüzden!”

“Bizi mi takip ettin?”

“Sizi değil, seni takip ettim. Bu sıralar başka türlü olmaz. Kim bu kız?”

“Âşık olduğum kadın. Beni terk etti. Olup bitene inanamıyorum ama galiba bu bir işaret. Bu yüzden hiç beklemeden gideceğim. Şimdi karar verdim Gouel. Bunca uykusuz gece, dalgın sabah sonunda yolumu çizdim.”

Gouel elinde oynadığı ince dalı kırdı:

“Hayır.”

“Maalesef evet. Nice macerası burada bitti. Bilmediğin şeyler var. Benim yüzümden bir mücadele alanı durdu. Şimdi tezgâh işi tehlikede. Katy her şeyi öğrenmeye çalışıyor. Manulere zarar vermek üzereyim, hissediyorum. Onlar görünmezlikle çoğalıyorlar, sadelikle güçleniyorlar. Eğer benim yüzümden en küçük bir zarar gelirse bu insanlara, ölürüm. Ölürüm. Ben ortadan kaybolursam onlar kurtulur. Katy’nin derdi benimle.”

“Katy tehlikeli değil. Sana âşık bence. Yaklaşmak, erimek istiyor içinde. Nasıl yapacağını bilmiyor, elinde ne varsa onu kullanıyor. Ama değişebilir.”

“Âşık mı?”

Azucena sustu bir süre, yüzünde aydınlanan minik kız gülüşünü perdeleyerek mekanik bir sesle devam etti:

“Risk alamam Gouel. Gidiyorum. Tezgâh bensiz de yaşar artık.”

“Paris’e gidiyorsun değil mi? Sendikacının yanına?”

“Hayır, nenemin evi boş, beni bekliyor. Gel sen de benimle. Üç odalı bir ev, rahat rahat kalırsınız. En azından bir süreliğine. Bedenim bayrak çekti... Teknelerde, sokaklarda ha bire kaybettiğim kolyelerimi, kâğıtlarımı aramaya devam edecek kadar genç değilim artık.”

“Ben de yaşılanıyorum Suzanne. Şehir gitgide zor geliyor ayaklarıma, kalbime, başıma.”

Azucena'nın gözleri arkadaşının başının üstünde gittikçe seyrelen saçlara takıldı. Gouel'in kafası hemen hemen çıplaktı. "Ona bir kasket almalısın," diye düşündü küçük kadın, "Domates gibi olmuş güneşten".

Gouel arkadaşının aklından geçenleri hissetmiş gibi okşadı kızarık kafasını:

"Teknem olmasaydı gelirdim belki seninle. Ama var."

"Tekne küçücük. Soğuk..."

"Gitmek istemiyorum, yeniden yeniden yabancı olmayı kaldıramam artık. Yönümü buluyorum burada. Yabancılığım rağmen..."

"Sen de yabancıysan artık! Nice'in en tanıdık martısısın. Polisler kimlik bile sormuyor sana."

"İşte burada kalmam için bir sebep daha. Gidemem Suzanne. Bendeki kimlik pek sağlam değil. Başkasına ait olduğu anlaşılabilir. Neyse ki yaşıyım, korkutucu değilim filan... Çok üstünde durmazlar. Asıl frenim başka. Büyüdüm şehri yıllar önce terk ettiğimde bir türlü yerleşemedim bir yere. Dolaştım, oradan oraya, duramadım. Ta ki buraya gelip başımı yukarı kaldırıra kadar. Gökyüzünün mavisi durdurdu beni. Buralı oldum ite kaka. Üstelik bir yelkenlim var artık. Gitarım kadar önemli benim için. Artık gidemem. Senin uğruna bile, mekânımdan soyunamam. Tenimi yüzemem."

Azucena yine ağlamaya başladı. Gouel yavaşça yanına yaklaşıp parmak uçlarıyla arkadaşının minik kulaklarına dokundu.

"Teknede yalnızdım dün gece, Foucault'nun *Deliliğin Tarihi* kitabına yeniden daldım. Baştan sona değil tabii ama cümlelerin arasında kaydım, gezindim, tartıştım... Sana okumak isterim bazı pasajları. Ortaçağ'da delileri, marjinalleri gemilere atıp uzaklara, boş sahillere taşıdıklarını biliyordum ama dün yeni bir şey öğrendim."

Azucena'nın aklı almıyordu. Ne on dakika önce terk edildiğine ne de bu konuşmayı sürdürebileceğine inanıyordu. Sırası mıydı Ortaçağ delilerini tartışmak? Deli işi...

“Ne öğrendin?”

“Delileri ille de özel bir yere götürmüyorlarmış her zaman. Onları sürekli bir yolculuk haline hapsediyorlarmış.”

“Sürekli sürgün, öyle mi?”

“Sürgün bile değil. Hayatları yollarda, limanlarda geçiyor-muş. Sürekli bir geçicilik haline hapsedilerek. Şimdi bazı delileri akıl hastanelerine kapatıyorlar ama hepsini değil. Seni de kapatmak istediler, kapatamadılar. İşlerine yaramayan o kadar çok insan var ki...”

Gouel, Azucena'nın kalkık kaşlarına, kocaman gözlerine, yaygın ağzına baktı, devam etti:

“Gemilerle oradan oraya sürüklenen, sürekli sınırlardan geçen yüz binlerce insana bak. Hiçbir yerde barınamayan göçmenler dünyasında yaşıyoruz artık. Yerleşmemizi istemiyorlar.”

“Ben belki yerleşmeye gidiyorum Gouel. Adresimi yarın Nadette'e bırakacağım. Manu'yü, Aleks'i ve herkesi kucaklar mısın?”

Uzun adam yavaşça kalktı, parkın kapısına yönelmeden bağırdı. Sesi ondan beklenmeyecek kadar yüksek çıkmıştı:

“Güle güle Suzanne.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEÇMİŞ VE YARIN

Hoşça kal Nice

“Herkes kaçtı. Bir tek yalnızlar kaldı.”

Yalnızlar kaldırımında tren bekleyenler, umut kesenler ama gitmeyi bilemeyenler, bekleyecek yer bulamayanlar, gidip gelerek yol gözleyenler...

“Kalbim küçülüyor. Bezelye kadar oluyor. Pıtı pıtı. Tuhaf. Göğüs kafesim dünyanın ağırlığıyla parçalanacak gibi.”

Girdaba rağmen, kendi kendine konuşan bu tuhaf kadına bakakalmamak imkânsızdı.

Oturmak istedi. Büyük Gar'ın çevresinde bank yoktu. Kafelerden birine girdi, çıktı, sonunda ana girişin sağ yanında ki eğri büğrü taşlardan birine çöktü. Eski garlar siyah beyaz fotoğraflarda kalmıştı. Tıpkı yıllarca nenesinin evindeki küçük yatak odasında asılı duran o tatlı kartpostal gibi. Nenesiyle konuşmayı azalttığı bankacılık yıllarında dalıp gittiğini hatırlıyordu bu kâğıttan pencere karşısında. Bir garın içinde, banklarda bekleyen insanlar... Yüz ifadeleri bekliyormuş gibi değildi ama. Oturdıkları yerden geleni geçeni izlemekten keyif alıyorlardı sanki. Azucena bu keyfi asmıştı duvarına.

Aldığı ilk kartpostalı bu. Ortaokulun son yılında. Her tatilde kaçtığı nene evinde, en sevdiği işlerden biri posta kutusunu boşaltmaktı da tüm mektuplar Marisa'ya geliyordu. Ama bir sefer, Azucena tiz bir sesle bağırıyordu: “*Mi nana! Benim adım yazıyor zarfın üzerinde.*” Korkmuştu sanki. “*Açsana.*” Bıçakla açtığı zarftan çıkan gar fotoğrafını şaşkınlıkla evirip çevirdiğini hatırlıyordu. Arkasındaki iki satırı kırk kez tekrarlamıştı: “*Seni özledim. Bir dahaki sefere, birlikte yolculuk edelim mi?*” Şaşkınlıktan büyümüş gözlerle kartpostalı duvarına asmıştı. Annesinin yakında öleceğini bilmeden. Sonra da hiç dokunamamıştı. Nenesi gidene kadar. Hatta sonra da. Siranouche “*Nasıl bıraktıysan öyle bekliyor seni evin,*” dediğine göre, kartpostal duruyordu.

Midesinin hemen üstünde alevlenen minik ateşe şaşırdı. Sabırsızlığına da öyle. Bir an önce dönmek istiyordu evine. Evine? Kapı girişine attıkları iki sandalyeye tünemiş lakırdışan Federica ve Marisa'yı hayal etti. Annesi ve nenesi. Onu bekliyorlardı sanki. Sanki. Sanki. “*Çok geç. Geciktim. Geciktik.*” Bekleyen boş bir evdi. Anılardı, eşyalardı, boşluktu. O halde içini kemiren sabırsızlık neyin nesiydi?

...

Gardan St. Roch Mezarlığı'na tramvayla gitti. Belki de Azucena mezarlıklarda sadece *Mi Nana*'yı aramamıştı yıllarca. Cenazesinden sonra bir kere bile uğramadığı annesinin Paris'teki mezarını düşünüyordu, kim bilir.

Sürgün, Federica'nın tenine yapışan, bedeninde sinek misali çoğalan kasvetti. Lyon'da hep yolcu gibi yaşamıştı. Otobüs bekler gibi. Sonra bir gün sıkılmış, yanan ilk otomobille atlamıştı. Nereye gidiyorsunuz diye sormadan. Sonra işte o sinekler Paris'te çoğalmıştı. Azucena Paris'ten, annesinden ve sineklerden kaçmıştı. Nenesine, ama onun bile alışamadığı, kök salamadığı şehre doğru. Suç Lyon'da değildi. Sinekten bulut sarmıştı genç bedenini. Görmüyordu, duymuyor-

du. Oysa köşe bucakta nenesinin şarkılarının izi vardı. Onu kollarını açmış bekleyen izler...

Minik kadın minik adımlarını iyice küçülttü. Hani geçen gün karar vermişti mezarlıkları terk etmeye? Nenesinin izi, kalan plaklar değil miydi? Annesininki de kartpostal? O halde ne işi vardı burada? Nice mezarlıklarında geçen anılarıyla vedalaşmak istiyordu.

...

“Ama sen burada... Mezarlığa geleceğimi nasıl tahmin ettin?”

Siyah tüyleri parıl parıldı. Zayıflamamış, güçten düşmemişti üstelik.

Gözü aniden yaşardı Azucena'nın. Yere çöktü. Köpek, burnuyla dostunun kahverengi ayakkabılarına vurdu.

“Evet, çıkardım kırmızıları. Kostümümü değiştirdim.”

Siyah köpek diliyle minik elleri yakaladı, Azucena titredi.

“Luna beni terk etti. Biliyor muydun? Gidiyorum kara tüylü dostum. Burada herkese zarar veriyorum.”

Köpek dilini içeri soktu. Bir süre öylece kaldıktan sonra arkasını dönüp yürümeye başladı.

“Dur gitme... Bekle.”

Sabahın bu saatinde bomboş olan mezarlıkta, yapıştılar birbirlerine. Minik kadın yere çöktü. Başını dostunun sırtına yasladı ve yavaşça daldılar sessizlik oyununa. Derken Azucena doğruldu:

“Gir şu taşın arkasına. Kıpırdamadan bekle.”

Azucena mezarlıktan ayrıldı, koştura koştura Garibaldi Meydanı'na çıkan o hareketli caddeye vardı.

“Nadette... Hemen benimle gel. Dükkânı kapat. Yarın saat için. Hadi çabuk.”

Tramvaya bindiler. St. Roch durağından mezarlığa yürüdüler. Siyah köpek taşın arkasında bekliyordu.

“Bu benim dostum. Onu sana emanet ediyorum.”

“Yolculuk mu var?”

“Evet.”

Köpeğin boynundaki kolyeyi çıkardı.

“Bunun yerine sen ismini yazacaksın. Telefonunu filan. Sokak köpeği olmadığını göstermek için. Bir şey olursa, seni ararlar. Arada bir de yanına alırsın. Sakın kayış takma. Çıldırır yoksa. Dışarda sana yapışacak, göreceksin. Zaten ben seni hep arayacağım. Bir şey olursa atlar gelirim.”

Nadette nasıl anlaşıcağına diye sormadı bile. Elini hafifçe ileri uzattı. Köpek gelip başını sürdü, mezarlığın girişine kadar koştu. Üçü birlikte çıkıp dükkâna yürüdüler. Köpek Azucena’nın değil, Nadette’in yanında yürüyordu.

“Sana şimdi dükkânda güzel bir kolye yaparım, adımı filan yazarım, sonra rahatsın. Ama o zamana dek, çıkma dükkândan olur mu?”

“Yiyecek bir şeyler de bulalım ona.”

Dükkâna girdiler. Köpek Azucena’nın ayak dibine uzandı. Sonra Nadette’in yere bıraktıklarını yemek üzere doğruldu.

“İki telefonun var. Michel emekli olmuş.”

“Ne çabuk? Daha altı ayı var sanıyordum.”

“İzinlerini mi kullanmış, rapor mu almış... Bir şeyler söyledi ama tam anlamadım. İki ay içinde Marsilya’ya taşınacakmış.”

“Deme... Emekliliğinin yakın olduğunu biliyordum ama Marsilya...”

“Nice’e geldi ya geçenlerde. Çok düşünmüş sonra. Anlamadım tam. Anlatır sonra sana.”

Tüm gidişler birbirini fiştekliyordu sanki. Yönetmen olsa, böyle kurmazdı filmi. Bu kadar tesadüf olur muydu gerçek hayatta?

“Bir de Siranouche aradı. Seni evde bekleyecekmiş. Siranouche’a mı gidiyorsun?”

Nadette hiçbir şey bilmese de olup bitenleri seziyor gibiydi. Öfkeyle karışık bir hüznü örtmüştü yüzünü:

“Bizi, Nice’i bırakıyor musun?”

“Öyle görünüyor. Lyon uzak değil. Arada atlar gelirim. Al şu kâğıdı; adresim, Siranouche’un telefonu filan yazıyor.”

Asırlar süren sessizlik. On saniye... Arkadaşı doğduğu şehre geri dönüyordu, hakkıydı:

“Gece trenlerine binmene gerek yok. Dört saatte buradasın.”

“Evet, gelirim ne zaman istesem. Yaşlandım Nadette. Aynı yatakta uyanmak istiyorum. Her sabah duş alayım. Sadece bu da değil... Çocukluğumun şehrinde o kadar çok anım kaldı ki. İçimde yarım kalmış hücreler gibi asılı kaldılar.”

“Ayakkabıların değişmiş. Kırmızılar nerede?”

“Malika’ya bıraktım. Nice’ten önce giymezdim kırmızı ayakkabı.”

“Elbiselerini kendin yıkayacaksın artık, bana ihtiyacın kalmayacak.”

Gülümsemiyordu Nadette:

“Hadi git. Ben buradayım. Nice burada.”

Çiğ taneli umutlar

Siranouche baklavayı fırından çıkarttı, üstünü ince bir bezle örtüp buzdolabının üstüne koydu. Sonra birden oturma odasına yöneldi ve önüne çıkan ilk koltuğa bıraktı kendini. Ruhunu bedenine taşımaya çalıştı. Şimdiki yaşına, mekânına dönmeye. Birazdan Azucena gelecekti. Onu iyi karşılamalı, Marisa'nın torunuyla ilgilenmeliydi. Gözlerini sımsıkı yumup açtı. Aklı kendi nenesindeydi, çocukluk günlerinde. Basma'yla kurdukları hayallerde.

Yıllar delice akıyordu. Birden değişmişti bedeni. Kalbinin çarpıntısı mesela. Başka birinin bedenindeymiş gibi. Ama içindeki hep aynı kızdı, kıkır kıkır, hafif hülyalı, hafif mace-raperest. İkisi de Siranouche. Aynı gözden bakıyorlar. Göz-bebeği heyecanlı, göz akı yorgun.

Siranouche çocukken sık sık Marsilya'ya giderdi nenesi Nayat'la birlikte. Akrabalarının yanına değil, Fatima Teyze'nin evine. Yoksulluğu, dışlanmışlığı paylaştığı çocukluk arkadaşına, kan kardeşine. Fatima Teyze, Cezayirliydi. Hikâyesini bilmiyordu Siranouche. Aklında kalan tek şey, Birinci Dünya Savaşı sonrası oradan buradan getirilen işçile-

rin arasında Fatima Teyze'nin babasının da olduğıuydu. İki kız çocuğı aynı mahalleye düşmüş böylece. Nayat ve Fatima aynı kapı önlerinde büyümüş, aynı sokaklarda, ağaç tepesinde. Sonra hayat, şu bu, uzaklaşmışlar. Ama işe güce, çocuklara rağmen kenetli kalmış elleri. Siranouche bu dostluğun sıcaklığında büyümüş. Ayda bir yaptıkları kısa yolculukları iple çeker, Marsilya trenine her bindiklerinde burnunu cama yapıştırır, nenesinin çantasından çıkardığı çörekleri yiyerek denize doğru akan yolları izlermiş. Fatima Teyze ve kocası Kader'in evlerinde, yerde açılan sofralar, limonatalar, şekerler, gülücükler, kucaklar. İşte Basma'yla bu neşeli buluşmalarda dost olmuşlar. Fatima'nın en küçük, en kocaman gözlü torunu. Yaşıt oldukları için olacak, hep ikisini bırakmışlar bahçeye. "Hadi oynayın," diyerek. Oynaya oynaya kardeş olmuş Siranouche ve Basma.

Derken mahallelerinin sınırlarına takılmış akılları. Denizin yolunu bulmaya karar vermişler. Kocaman macera. Hem de ne kocaman. İki kız çocuğı, iki sırdaş sık sık buluşup nefes kesici yolculuklarına çıkmaya başlamışlar. Kısacık süren uzun yolculuk. İki saat içinde mahalleye dönmek, evin kapısına varmak şartmış. El ele, koşa koşa indikleri yokuşlar, bulutlara basar gibi adımladıkları sokaklar... Ve deniz! Dikkat çekmemek, geç kalmamak, yani bu macerayı daha uzun süre devam ettirebilmek için denizle randevuları kısa sürüyormuş her seferinde. Bir bankın kenarına ilişip oturuyormuş iki sırdaş, kocaman açtıkları gözlerinden akan hayreti toparlayıp yola çıkıyorlarmış sonra. On dakika sürüyormuş bu duraklama. Sonra yine el ele, zaman zaman koşarak, yokuşlarda yavaşlayarak...

"Büyüyünce yüzmeyi öğrenelim."

"Yüzmek büyüyünce değil, küçükken öğrenilir salak..."

"Yok canım, kim demiş! Oğlanlar belki ama kızlar büyüyünce yüzerler."

“Haklısın. Zengin kızlar da küçükken yüzer ama biz yok-suluz.”

“Büyüyünce öğrenelim mi beraber? Uzaklara yüzmek için?”

“Tamam.”

Öğrenememişler. Siranouche önce Valence’tan, sonra Lyon’dan, Basma ise Marsilya’da temizlik şirketlerinin teke-rinden çıkamamış.

...

Kapı çaldı. Siranouche koltuktan kalktı, misafirini kucak-ladı. Yüregini dolabın içine koydu, başka bir dolaptan sar-malar, humus, patlıcan ezmesi, daha bir sürü zeytinyağlı Anadolu mezesi çıkarttı. Yüzüne de en güzel gülümsemesi-ni taktı. O kadar ki Azucena içeri girdiğinde karşısında bil-dik Atom Karınca’yı buldu. Toplantıdan eyleme koşan, ye-mekler yapıp eşini dostunu çağıran, Marisa’nın evine gözü gibi bakan karıncayı.

“Odanı hazırladım. Burada kalacaksın. Kollarız birbirimi-zi. Nenenin evini kiraya verirsin, gelirin olur,” diye cınladı Siranouche’un sesi.

Azucena, Siranouche’un tahmin ettiğinden daha uysaldı. Nene evinden iki fotoğraf albümü, üç plak ve bir kartpos-tal taşıdı yeni mekânına. Siranouche, onun soluk kartpostalı yeni yatak odasının duvarına yapıştırmasını, plakları ve fo-tograf albümlerini salondaki büfenin üzerine bırakışını me-rakla izledi. Sofrada havadan sudan konuştular, baklavadan, humustan, dolmalardan. Yemekten sonra, boş eve yine git-tiler birlikte. Siranouche hiçbir şeye dokunmadı, Azucena’yı takip etti, dolabın üstündeki çantayı indirmesine, içine Ma-risa’nın giysilerini, pijamalarını koymasına ve kendi evine getirmesine yardım etti. Pek konuşmadılar sonra. Azucena ev sahibinin sıkıntısını avuçladı. Önce nenesinin pijamaları-nı giydi, sonra sarıldı ona, gözyaşlarını kuruladı.

On dakika sonra ikisi de mışıl mışıl uyudu.

...

Ertesi sabah, Siranouche'un içinde yeşil yapraklı, çiğ taneli taze bir umut belirmişti. Peynirli, zeytinli, maydanozlu, ballı Anadolu kahvaltısından sonra özenle giyindi, boynuna inci kolyesini taktı. Onu çocuk gözleriyle seyreden Azucena'yı giydirdi, süsledi. Bu deli kızı böyle uysal bulacağını tahmin etmiyordu, aralarındaki sessiz işbirliğinin bu kadar güçlü olacağını da. Oyunun nasıl ilerleyeceğini hissedererek çıktılar evden. Metroya binmediler, yürüdüler. Kol kola, birbirlerine yaslına yaslına.

Marisa'nın mezarında on dakika bile kalmadılar. Bembeyaz taş, siyah yazılar ve topraktan başka bir şey bulamadılar bakacak. Azucena kolundaki Atom Karınca'ya bırakmıştı bedenini, bir de burnunu gıdıklayan rüzgâra. Aklına Gouel düştü nedense. Onun yelkenlisinde hissetti kendini, dalgaların arasından kaydı.

Metroya bindiler, oturdular sessizce. Ta ki ön koltuklardan yükselen tiz köpek çığlığı Azucena'yı yerinden sıçratana kadar. Minik kadın, genç bir çiftin ortasına sıkışmış alçalı köpeği görünceye kadar yürüdü koridorda. Başını kocası olduğu her halinden belli adamın omzuna yaslamış güzelce bir kadın tutuyordu tasmayı. Azucena'yı gören köpek sesini yükseltti. Metroyu, akışı, sesleri durduran bakışma. Metro nun, akışın, seslerin dışındaki buluşma.

"Bir şey mi oldu hanımefendi?"

Koca rolünü sevinçle taşıyan genç adam aynı soruyu git tikçe yükselen bir sesle tekrarlayıp durdu. Sonunda öyle bir bağırdı ki yanındaki kadının eli gevşedi ve köpek koridora fırladı.

"Bu köpek bizim."

"Sizin mi? Siz onun sahibi misiniz?"

"Evet..."

“Ve onu seviyorsunuz, öyle mi?”

“Evet, tabii. Hem de çok.”

“Boynu zincirli, köle kılıklı bir kimseyi sevmeniz mümkün değil.”

“Kimse mi? Bir köpekten bahsediyoruz.”

“Kimse olarak görmediğiniz varlığı sevemezsiniz. Onu kullanmayı seviyorsunuz siz.”

Köpek Azucena'ya öyle bir sevgi gösterisinde bulunuyordu ki iki “sahip” fazla ileri gidemiyordu. Ama güzel kadın ağlamaya başlayınca kocası ayağa kalktı, tasmanın ucunu yakaladı. Zaten ayaklanmış olan Atom Karınca, Azucena'nın koluna giriverdi:

“Hadi Azu. Bu durakta iniyoruz.”

İki kadın inerken, köpek öyle bir havladı ki sanki metro kasıldı kaldı. Bir süre hareket etmedi. Sonra motor çalıştı, resim değişti. Siranouche, akıp giden metronun arkasından ağlayan Azucena'ya hayretle baktı, tüm bu olanların Nice'teki köpek olayıyla bağını kurmaya çalıştı. Ayakta öylece kaldılar bir süre.

Sessizce çıktılar istasyondan. Yavaş yavaş yürüdüler. Eve geldiklerinde, Siranouche kendini koltuğa bıraktı. Sanki aralarındaki tuhaf oyunun yaydığı neşe kaçmıştı. Mezarlıkta bir şey yoktu. Tutulmamış sözler dışında. Atom Karınca kendini kaplumbağa gibi hissediyordu, ayaksız ve yaşlı bir kaplumbağa. Gitti odasına, bol bir pijama giydi, tekrar koltuğa oturup çıplak ayaklarını eline aldı. Topuğu sertleşmişti ama vardı ayakları, ayaksız bir kaplumbağa değildi, Atom Karınca'ydı.

“Mutfakta ıhlamur buldum, demledim.”

Siranouche, Marisa'nın pijamaları içindeki Azucena'ya hayretle baktı. Ayaklarını bıraktı, başını yana eğerek anlatmaya başladı. Çocukluğunu, gençliğini, nenesinin dehşet gemisiyle geldiği Marsilya'yı. Basma'yı. Misafiri koltuğa kuş

gibi tünemiş, ağzı açık dinledi onu. Anlatıcı susup uyumaya gittiğinde, kalkmadı yerinden, hiç içilmemiş ıhlamur çayına boş gözlerle baktı. Mezarlar, cesetler arasında kesişen bu hikâyeler üzerine yeni yeni düşünüyordu.

...

Birkaç gün, fazla çıkmadılar dışarı. Azucena yeni evindeki büyük kütüphanesinin etrafından ayrılmadı, kitaptan kitaba atladı. Atom Karınca da fırsattan istifade telefona sarıldı. Oğullarını, arkadaşlarını, Michel'i aradı. Bu gar şefini pek seviyordu Siranouche. Aralarındaki neşeli işbirliğini.

İkisinin birbirine alışması için zaman gerekmemişti. Azucena'nın delilik, akıllılık raporu, sigorta kâğıdı derken, su akmıştı yokuştan aşağı. Üstelik Siranouche sık sık trene biniyordu; ne zaman grev var, hangi bilet ucuz... Michel'i arıyordu. Böylece istasyon şefi, Siranouche'un devam eden hikâyesini öğrendi. Diğer de CGT ne zaman, niye kuruldu, ne yapıyor... Çok geçmeden Atom Karınca Paris'e gelmiş, yeni arkadaşını kendi cemaatinin etkinliklerine götürmüş, oğulları Aris ve Loris'le tanıştırmıştı. Sonunda Siranouche ve Michel haftanın üç dört günü birbirlerini aramayı alışkanlık edinmişlerdi.

Hep ben geliyorum Paris'e. CGT toplantılarını Lyon'da yapmıyor... Yapıyor Siranouche ama ben yokum içinde. Hadi oradan Michel, insan yolunu düşürür, değil mi? Sen niye Nice'e gittin Michel, benden sakladığın bir şey var, kesin. Köpekler mi? Gitarist mi? Ne tezgâhı, hiçbir şey anlamıyorum. Meyve mi satıyor? Üstü başı düzgün müydü?

Yine elinde telefon, fısıldayarak konuştu Siranouche:

“İyi görünüyor vallahi. Kalacak gibi. Yok daha konuşmadık. Dur bakalım... Sen gel de gör. Eğer şimdi gelmezsen, pes derim pes... Karnıyarık yaptım, bir de baklava.”

Duran hayat

23 Eylül 20...

İyi ki gitti Mavi. O yakınlardayken kafam o kadar bulanıyor ki nefes bile alamıyorum. Çırpınıyorum. Beceriksiz biri gibi, kalakalıyorum.

Durdu sanki hayat. Gazetecilik bitince hayat da mı duruyor? Haberlerin arasında boğulurken zamanın nasıl aktığını fark etmiyordum. Toplantılarda ya da şefin karşısında elindekini satmayı becermek. Yetiştirme çiftliklerindeki tavuklar gibi tatsız yumurtalar yumurtlamak. Kimseyi uzun süre dinleyememek. İnsanların yarın ne konuşacağını belirlemek için birbiriyle yarışan canavarların arasında pişmek. Günü yakalamak için kendinden kaçmak.

Mavi gittiğinden beri dergiye tek bir cümle bile yollamadım. Onlar da aynı yalanda uyuyorlar: Babam öldüğünden beri kendimi toparlayamadım sanıyorlar. İpler tam kopmadı yani. Beni arıyorlar bazen. Halimi hatırlı soruyorlar.

Bir tek Gouel'le rahatım. Onunla saatlerce yürürken. Anlatırken. Ne güzel dinliyor. Arada kısacık ama esaslı bir yorum yapıp yeni bir soruyla açıyor yolumu. Anlatıyorum. Hayatımda

ilk defa böyle oluyor. Psikanaliste gitmeme gerek kalmadı. Tuhaf ve tatlı bir adam. Hep gitarıyla dolaşıyor. Evini çok merak ediyorum. Hiç davet etmedi beni. Belki deniz kıyısında müzik aletleriyle dolu minik bir stüdyo. Anladığım kadarıyla çok parası yok. Garibaldi Meydanı'nda bir iki saat gitar çalarak para kazanıyor. Ayrıca hiç lokantada yemek yemiyor, sanki hiç yemek yemiyor, bilmiyorum. Davet ediyorum bir bistroya, "Yok, yürüyelim," diyor, yürüyoruz, sonra ya bir kayanın üstüne ya bir banka oturuyoruz. Mavi'yi çok seviyor, anladım. Benim de onu sevdiğimi anladı.

Geçenlerde Nadette'e gittik birlikte. Bazen Mavi onun dükkânına telefon ediyormuş, bırakmak istediğim bir mesaj varsa, ona bırakabilirmişim. Nadette beni neşeyle karşılamadı ama. Kibar ve soğuktu. Sanki Mavi'nin gidişinden beni sorumlu tutuyordu. Kim ne söylediyse artık! Pek gitmedim bir daha. Üç kez başımı uzattım kısacık. "Geçerken uğradım, hem selam vermek hem de Azucena'dan haber var mı diye sormak için." Artık Mavi'den bahsederken Azucena demeyi öğrendim tabii. Mavi ikimizin arasında sır. Her neyse, hep çenesini havaya kaldırdı Nadette: "Aramadı ne zamandır, ben de merak ettim. Bir mesajınız varsa iletelim." Son gittiğimde, simsiyah güzel bir köpek girdi içeri. Nadette'in bacaklarını yaladı. Mavi'nin arkadaşlarının yanında köpek görünce insan iškilleniyor. Yaşlı kadının hemen açıklama yapmaya çalışması da tuhaftı: "Her zaman getirmiyorum. Bazen sıkılıyor evde. Çok alıştı bana. Elimde büyüdü."

Çıktım dükkândan. "Biraz zaman geçsin, yine geleceğim," diyerek.

...

17 Aralık 20...

Sonunda kocaman evin devir işlerini hallettim. Öncesinde her tarafı aradım. Hiçbir şey bulamadım. Babamın bürosunda dış kovuğuna sığacak bir belge yoktu. Belki hastalandığını hissedince her şeyi yok etti. Bir tek çekmecenin dibinde annemin

iki resmini buldum. Biri benimle, biri bensiz. Deniz kenarında, dondurma yerken. Anneciğim...

Neyse, babamın eski kıyafetlerini, tabloları, möblelerin yarısını, bir sürü şeyi Secours populaire'e¹ bıraktım, işime yarayacak şeyleri aldım. Yatak, iki masa, üç koltuk, iki komodin, kütüphane, birkaç çarşaf... Garibaldi Meydanı'ndaki beş dakika uzaklıktaki iki odalı daireye taşındım. Burayı sezonluk kiraya veriyordu babam, araçlardan devraldım. Dördüncü kat, asansör yok, balkon ve pencereler küçük ama tavan yüksek. Işıklı, sevimli. İçeri girer girmez, evimde hissettim kendimi. Oradan oraya taşınan, sürekli altüst edilen, beni kaplumbağaya döndüren valizlerimi boşalttım. Giysilerimi astım, kitaplarımı dizdim, sabunlarımı, şampuanlarımı yerleştirdim. Sonra kendime bir şarap açtım, salata yaptım. Saat sekiz buçuk. Kendime hoş geldin diyeyim!

18 Aralık 20...

Babam bu dairede hiç yaşamamış, son zamanlarında yatırım olsun diye almış. İyi de yapmış. Of of... Biliyorum parayı nasıl kazandığını. Çoğunu iade edeceğim ya işte...

20 Aralık 20...

Dünya çok acımasız. Yok canım. Uzayın soğuk boşluğunda dönüp duran minicik yer küre o. Isınmak için yıldızlardan birinin yörüngesine sığınmış yuvarlak bilye. Damarları çatlayan, kanına zehir karışan kimsesiz gezegen. Biziz kötü. İnsan kötü.

Yok herkes kötü değil. Gouel, Azucena. Ben de kötü değilim.

29 Aralık 20..

Bütün gün denize döndüm yüzümü. Banklarda, kayalarda oturdum. Plajlar çıplaktı, üşüyorlardı sanki. Acaba Mavi'nin yokluğundan mı?

1 Halk ilkyardım derneği.

14 Ocak 20..

Feminist derneklerdeki ilk randevum amma eğlenceliydi. Telefonda büyük bir bağış yapacağım diyerek randevu aldım. Gar Mahallesi'ndeki küçük lokallerinde buluştuk. Üç kişiydiler. Sevimli üç kadın. İnternette çok okumuştum ama bana verdikleri broşürleri, dosyaları itiraz etmeden aldım. Masanın çevresine oturduk, kahveler kondu, ben hemen konuya girdim, babamın adını söyledim. Sessizliğin büyümesine izin vermeden, olduğu gibi her şeyi anlattım. Bu kadarını beklemiyordum. Ben konuşurken küçük kız oldum; onlar köklerimi nezaketle tutup, yumuşattıkları toprağa soktular. Sordum onlara. Kime vereyim diğer kalanını... Araplar, anarşistler, eşcinseller... Birlikte bir plan çıkarttık, kısa saçlı, tatlı bakışlı Claire işi ele aldı. Onunla sık sık görüşüyoruz. Lokantadan, bistrodan rahatsız olmuyor. Gouel gibi değil. Ben ikisini de seviyorum ama.

Bütün mallar dağıtıldıktan sonra ne olacak? Elimde bir tek dükkân kirası kalırsa, ben de öyle istediğim zaman gidemem barlara. Nice büyük şehir. Her şey satılık, her şey beton. Oysa çiçeklerin yetişmesi için geniş topraklar, bol güneş, bol su lazım.

Hatırlıyor musun, ilk karşılaştığımızda "Gökyüzünün mavisini görmeye geliyorum," demiştin. Sen de adını Mavi koydun o zaman. Sana doğru gelmek istedim Mavi. Güzel bir film olsun hayatım diye. Yönetmen sendin ve kendimi sana bırakmak istedim. Küçümseme. Bilinmezin peşinden koşmaktan daha sahici bu. Peki sen yokken nasıl olacak?

24 Ocak 20...

Aleks'le tanıştım. Papirüs gibi kâğıtlara güzel şiirler yazıyor, "Gel, beraber dağıtalım," dedi. Hayatımda ilk defa... Sonra mozaik atölyesine gittik. Nice sokaklarında elimde çimento kova-sı... Babam görse, ne eğlenirim...

2 Şubat 20...

Yollarda sürüyorum. Ya da en hareketli meydana gidip bir köşeye oturuyorum. Kalabalığı seviyorum. Böyle olanını. Beni içine alan ama dokunmayan, ellemeyen hareketli çokluğu. Duran, dalgalanan, ateşlenen, buzlanan her şeyi hafiflikle seyretmeme izin verecek karmaşayı.

15 Şubat 20...

Mavi, ilk tanıştığımız zaman, yani ikinci karşılaşmamızda, hani filme ara veren dönüş yolunda, bana ne demiştin?

“Denizi temizliyorum, gökyüzündeki bulutları kovuyorum, güneşin doğuşunu izliyorum. Dostlarımla kayalıkların üstüne tünüyorum, bekliyorum sessizce.”

Not almamıştım, ama bu ses kazınmış kulaklarıma. Bu sabah gökyüzündeki bulutları kovalarken aklıma geldi.

Mavi, gel beraber tüneyelim kayaların üstüne. Gel...

Yeni şarkılar

Siranouche, Azucena'nın peşinde altı ay koşturduktan sonra, demir almayı başardı. Halatını çözdü, yelkenini açtı. Neydi bunca yıl onu çocukluk sözünü tutmaktan eden ve altı ay içinde eriyip yok olan? Buldu.

Atom Karınca'nın hayatını ikiye bölen macera, Azucena geldikten iki ya da üç hafta sonra başladı. Minik kadın gerindi. Kafasının rahat olmadığı anlaşılıyordu. Sık sık posta kutusuna gidiyor, kös kös geri geliyordu, veyahut bazen elektrik faturasıyla dönüyordu.

“O kadar çok bakmana gerek yok, belli saatleri var postacının. Öğlene doğru bak, bir de akşama doğru, yeter.”

Misafiri fırsat buldukça çıkıp yürüyor, yürüyordu... Atom Karınca da peşinden. Yorulunca “Sakin geç kalma, ben sekizden sonra yemek yiyemiyorum,” diyerek ilk otobüs durağına koşuyordu. Azucena ise gün batmadan kapıyı çalıyordu: “Gece korkuyorum.” Nasıl yapmıştı bunca zaman? Anlatıyordu bazen. Sokakta tanıdığı dostlarını, yalnız kalınca trene koştuğunu... Michel’le bu şekilde karşılaştığını... Derken Michel geldi. “Evimi boşalttım. Bir dahaki ran-

devumuz Marsilya'da. Senin orada mutlaka binlerce tanıdığın vardır Siranouche... Lyon'dan bile çok Ermeni var orada," diyerek.

Azucena, Michel'i Lyon'da, yani çocukluğunun mekânında görünce çok heyecanlandı. İki ayrı hayatı birleşmişti sanki bu ziyaretle. Yumuşak bir yer kayması gibi. Arkadaşının elini tutarak ağzına kadar hatıralarla dolu evi gösterdi; dedesinin plaklarını, annesinden kalan kartpostali. Üçü birlikte dolandılar evde, sokakta, mırıl mırıl konuştular.

"Aleks'le buluştum birkaç kez Marsilya'da. Yeni bir sendika çalışması başlatıyoruz. Kâğıtsız, sendikalaşamayan işçilerle. Aslında iş piyasasının çoğu onlardan oluşuyor. Sendikalaşabilenler azınlık. Biz şimdilik şehirdeki değil, tarım alanındaki sömürüye yöneleceğiz. CGT de destekleyecek. Ayrıca onun bir süredir oralarda olan arkadaşları da varmış. Bil bakalım kimler? Sen sorup duruyordun ya bana CNT'yi. İşte Aleks'in arkadaşları o sendikadan. Yani sendikalar arası bir çalışma olacak. Sizin Nice civarından birkaç kişi de katıldı ekibe. Sendikacı değillermiş, kooperatifleri varmış. Ama hoş tipler. Bu iş için taşınmışlar Marsilya'ya. Yani ciddiler. Birdenbire örgüt olduk vallahi. Son randevumuz iki hafta öncedydi. Bir tek Aleks kararsız, hem bizimle çalışmak istiyor hem Nice'te..."

Azucena önce gülümsedi, derken Nice'e ait bir şeyler duyunca dengesini kaybetti sanki. İçindeki merakı bıçak gibi karnına gömdü. Canı acıdı.

Michel arkadaşının yüzüne yapışan kederi okudu. Büyüdüğü evdeki sürgün kokusunu. Giderken Siranouche'a fısıldadı: "Onu ne zamandır bu kadar soluk görmemiştim. İlk karşılaştığımızda aynı ifade vardı gözlerinde. Soğuk keder. Dikkat et. Sar, sarmala canımızı."

Atom Karınca, Michel gittikten sonra, kara düşüncele-re daldı. "Ya birlikte çıkacağız kederden ya da ikimiz de Ma-

risa gibi...” Marisa’yı öyle özlemişti ki onun serçe gibi titreyen, hüzünlü torununun her türlü derdiyle ilgilenmeyi yaşma vesilesi yaptı. Böyle diyordu ama adını koyamadığı başka bir dürtünün onu bu maceraya doğru kuvvetle ittiğini hissediyordu.

...

Asıl macera, iki kadın, dostlarını uğurlayıp evde yalnız kaldıktan üç dört gün sonra başladı. Güzel, ışıklı bir sabah. Kahvaltı masası. Anadolu işi. Zeytin, peynir, reçel, yumurta, salatalık. Azucena yeşil zeytini ağzına attı:

“Marisa’nın evini devredeceğim.”

“Ne devri? Satacağım demek istiyorsun yani. Babanın içine doğmuş, son aradığında, ‘Aman satmaya kalkarsa, habirim olsun,’ dedi.”

“İstemez tabii. Bana bir şey olursa, ev kendine kalsın istiyor.”

Siranouche başını salladı, sonra içini çekti. Jean-Baptiste’i Marisa ölene dek hiç görmemişti. Aklında bir tek rahmetli arkadaşının damadından bahsederken büktüğü ağzı kalmıştı. Cenazeden bir ay sonra, daha doğrusu Azucena Lyon’u terk ettikten bir hafta sonra, Siranouche’un kapısını çalmıştı Jean-Baptiste. Anadolu misafirperverliğini fırsat bilip yaşlı kadını kibarca sorgulamıştı. Sonunda onun bir şey bilmediği kanısına varınca “Tilkinin dönüp dolaşacağı yer kürkçü dükkânıdır. Gelirse, mutlaka bana haber verin, çünkü Suzanne hasta. İrsi bir şey sanıyorum. Annesinde de dengesizlik vardı, nenesinde de. Onun yapacağı herhangi bir delilik kariyerime zarar verebilir. Tabii öncelikle kendine zarar vermemesi için denetime almalıyız,” deyip para dolu bir zarfı masanın üzerine bırakmıştı. Siranouche ne parayı geri çevirmiş ne onunla tartışmaya girmişti. Bir küçük laf bile sıkıştırma kalkmamıştı. Değmezdi! Parayı kendi hesabına yatırdıktan üç hafta sonra Azucena onu arayınca olup biteni an-

latmıştı: “Kart sende. Büyük para değil ama acil ihtiyaçlarını fazlasıyla görür.” Tabii bu arada, oğullarının yardımıyla internette araştırma yapmış ve bu en şahane mimarın politikaya atıldığını, belediye başkanlığına oynadığını öğrenmişti. Bu yüzden kendisini hal hatır sorma bahanesiyle sık sık aramasına şaşırıyordu ama bu konuşmaların sağlığına zarar verdiğini hissediyordu. Bu yüzden bir keresinde “İyi haberlerim var beyefendi. Suzanne aradı beni. Paris’te yaşıyormuş. Evlenmemiş ama birisiyle birlikteymiş. Būnyesi zayıflamış, bu yüzden evden çıkamıyormuş ve heykel yapıyormuş sürekli. Biraz paraya ihtiyacı var anladığım kadarıyla ama çok gururlu,” dedi. Kızının dört duvar arasında taş oyduğunu duyup rahatlayan Jean Baptiste birkaç gün sonra damlamış ve yine bir zarf uzatmış Siranouche’a, “Fazla para yok içinde. Babasına kafa tuttu ya biraz sıkıntı çeksin. Anlasın, hayat zor.” Siranouche derin derin nefes almaya çalışırken devam etmiş Büyük Mimar: “Çok iyi. Evlenmemiş olması daha da iyi. Miras konusunda karışıklıklar çıkabilirdi yoksa. Kartvizitimi iyi saklayın, bir ihtiyaç olursa hizmetinizdeyim,” deyip ilerlemiş, kapının ağzındayken ciddi bir üslupla döndürmüş başını: “Sanata eğilimini babadan aldı sanıyorum.” Son sözü bu olmuş ve aramayı kesmiş.

“Ne karıştırıyorsun şimdi babamı? Evin üzerinde hiçbir hakkı yok.”

“Biliyorum da aklıma geldi, söyledim. Gülelim diye. Neyse, sen ne diye devredeceksin evi? Eskiden yoksul mahallesiydi, şimdi çok pahalı buralar. Rahat rahat yaşarsın kirasıyla. Kiraya ver ya da hiç olmadı sat. Ne devriymiş bu? Bağış demek istiyorsun herhalde. Sen kendini ne sanıyorsun? Etin ne, budun ne? Ekmeği yok yemeye, atla gider sıçmaya... Tövbe tövbe!”

“Nenem ve dedemden ne kaldıysa geriye, oraya devredeceğim.”

“Yani?”

“İspanya İç Savaşı’ndan önceki şarkıları kim söylemeye devam ediyorsa, onlara.”

Plaklardan birini pikaba yerleştirdi. Boğuk bir şarkı başladı: “*A las barricadas...*”

“Kim söylüyor bu şarkıları?”

“İyi dinle bak... Konfederasyon diyor... O konfederasyon, CNT diye bir işçi sendikası aslında.”

“Michel’in sendikası mı? CGT değil miydi adı?”

Güldü Azucena:

“Yok değil. Anarşist bir sendika.”

“Deli olma Azucena! Nereden çıkardın anarşistleri sabah sabah?”

“Nenem onları seviyordu.”

“Marisa’dan mı bahsediyorsun? Yok daha neler. Bu yaşımdan sonra...”

“Hiç anlatmadı mı sana?”

“Neyi? Anarşistleri mi? Sen aklını mı yedin Azucena?”

“İyi düşün... Köyünde, İspanya’da...”

“Aklımda kalan, köyde birden her şey değişmiş, herkes konuşmaya başlamış. Kadınlar bile... Sonra işte savaş. Ama anarşist sözünü hiç duymadım. Yemin ederim, duymadım! Aman Allah’ım! Ölmüş kadının ardından... Ayıp ayıp...”

“Dedem anarşistti. Nenem sempatizan.”

“Deden direnişçiydi. İkinci Dünya Savaşı’nda Fransa’yı korumak için direniş hareketine katıldı ve orada gitti.”

Sustular bir süre.

“Şimdi anarşistleri mi arayıp bulacağız? Bu da mı gelecekti başıma şu yaşımda!”

“Bulacaksın,” değil, “Bulacağız,” demişti Siranouche, çünkü Azucena’yı bir dakika bile yalnız bırakmamaya kararlıydı. Hele anarşistlerin ortasında.

Üç sokak aşağıdaki CNT'ye birlikte gittiler. Sakallı, genç adamı gözü tuttu Siranouche'un. Azucena ev ve devir işinden bahsetmedi ama nenesini ve dedesini anlattı. Sonra çantasından nenesinin ünlü plağını çıkardı...

"Nenem gidene kadar bu şarkıyı dinledi... Konfederasyon diyor ya... İşte bu yüzden geldik."

Sonra bir ikram bir ikram. Önce kahve, sonra biraz şarap, bir sürü kuruyemiş. Fotoğraflar, kitaplar. Anılar. Başka İspanyol göçmenlere dair hikâyeler. Azucena üyelik formu istedi. İşsiz olduğu için para vermesi zorunlu değilmiş ama Siranouche beş euro bıraktı. Ertesi gün yine gittiler, sonra yine...

"Ev işinden hemen bahsetmemekle iyi ettin. Bağış yapmaya kalkarsan zarar edersin. Yarısına devlet el koyuyor. En iyisi satmak. Sonra parayı istediğin gibi kullanırsın. Tabii iyice düşündükten sonra. Acelemiz yok. Bu arada orayı kiraya verelim, bu mahalle çok değerlendi, parası seni idare eder. Bende kalıyorsun zaten. Kira, elektrik, su derdin yok... Marisa seni çok seviyordu. Bu yüzden kimseye muhtaç olmanı istemez. Bence bizi seyrediyor. Onu mutlu edelim."

Yoksulluk parası bile almıyordu Azucena. Sadece yoksulluk kartıyla, sağlık ihtiyaçlarını bedava karşılıyordu.

"Nice'te meyve satıyormuşsun, duyduğuma göre."

"Yok, tam olarak değil, bir tarım kooperatifinde çalışıyordum. Abonelere sebze-meyve sepetlerini dağıtmaktı işim. Güzel bir tezgâhım vardı."

"Eski bankacı, yeni meyveci."

"Hayır, şöyle söylemen lazım: Eski bankacı çıldırdı, meyveci oldu."

Neşe sardı birden ikisini de. Siranouche bu gevşek havadan yararlandı:

"Bu çocuklar pek sempatik ama diğerlerini bilmiyoruz. Kafamda kuşkular var."

Azucena gülümsedi, içinden “Ah benim canım Parano-yak’ım,” diyerek. Paranoyak Atom Karınca kaşlarını çatmış, devam ediyordu:

“Nenenin zamanından kalan örgüte parayı bırakman risk-li. Tabela kalmış ama örgüt aynı örgüt mü belli değil! Kırk yıl önce çok etkin olan bir örgüt aynı adı taşısa da, enerjisi, hatta amacı aynı kalmayabiliyor. İsimlere, markalara sa-kın takılma.”

“Haklısın. Gözlemleyelim birlikte. İyice emin olana kadar. Acelem yok.”

“Acelem yok,” diyordu ama yarın ölecekmiş gibi telaş-la hareket ediyordu Azucena. CNT’den anarşist kitabevle-rini öğrendi, broşürler aldı. Alternatif denilen yayınevleri-ne ulaştı. Marisa ile Nico’nun üç kuruşu kime kalmalıydı? Her akşam eve dönünce, okuduklarını, duyduklarını birlik-te tekrar gözden geçirdiler. Siranouche pek anlamış değildi bu yeni dünyanın dilini ama Azucena’yla birlikte yolculuk etmek, aynı şehre yayılmış dünyaları keşfetmek hoşuna gidi-yordu. En çok da akşam eve gelip melisa çayını içerken tar-tışmak. Hem de ciddi ciddi.

...

Siranouche, gözlüklerini takmıştı yine her akşamki gibi:

“İki aydır yirmiden fazla grupla tanıştık. Bak, hepsini lis-teledim. Aralarındaki bağı anlamadım tabii. İki tanesi koro, dördü sebze sepet işiyle uğraşıyor, ikisi bisiklet tamir edi-yor, biri evsizlerle, en çok da göçmenlerle ilgileniyor, öbürü ha bire bir binadan kovulup yeni bir yer işgal ediyor, diğeri bilmem hangi şehirdeki havaalanı projesine karşı mücade-le ediyor. Bir de inekleri, koyunları kesilmekten kurtarmaya çalışanlar... Bunların hepsi anarşist mi şimdi? Aynı örgütün yan kolları mı? Biraz garip. Benim bildiğim örgütlerde kol-lar gençlik, kadın, öğrenci, avukat diye ayrılırken bunlar do-mates, bisiklet... Anlamıyorum.”

“Hayır, Siranouche. Bence anarşistler, karınca gibi çalışıp kanallar açıyorlar, bu kanallar doğal olarak birleşiyor.”

“Hadi oradan... Karıncaların disiplini yok bunlarda. Öyle koloni halinde yaşayıp hiç durmadan çalışan tipler değiller. Cümbüşçü hepsi. Ağustosböceği desen, anlarım. Ya da bülbül.”

Azucena dalmıştı uzaklara. Karınca hikâyesi ona Luna, Gouel, Manu ve Aleks’le yaptıkları konuşmaları hatırlatmıştı. Karıncalar ve ağustosböcekleri üzerine. Şimdi bir de bülbül gelip konmuştu araya. En güzel bülbül Gouel’di. Yalnız bülbül. Sakin güç. Gizli ateş. Gitarist martı.

“Emlakçı tanıdığın var mı Siranouche?”

“Olmaz mı, hem de bir sürü... Lyon’un her mahallesinde en az bir Ermeni emlakçı var.”

“Yarın gidelim mi?”

...

Ev üç hafta geçmeden satıldı. Sıra bölüştürmeye geldi. Bir kısmını Nice’e göndermeye karar vermişti. Söylendiğine göre; Paranoyaklar, Gouel ve Aleks de aynı dalganın içindeydi. Eli gitarlı karınca, ağaç diken ağustosböceği, bir kuştan diğerine mektup taşıyan bülbül. Ya da başka bir şey. Yosundan çıkmış eşek bakışlı denizkızı.

“Sana da borcum var! Evin vergisini, şuyunu buyunu ödeyip durdun şuncacık gelirinle. Babamdan aldığın paralardan bile kesinti yapmadın.”

“Benim ihtiyacım yok. İdare ediyorum. Oğullarım da çalışıyor. O parayı karşılık beklemeden verdim, evi satacağını düşünmeden. Yani borç değildi... Hem sen karışma. Bu iş Marisa’yla benim aramda.”

Azucena Atom Karınca’nın inadını biliyordu, üstelemedi:

“İçimin biraz daha rahat etmesini istiyorsan, paranın bir kısmını sana bırakayım... Yok, çatma kaşlarını. Kendin kul lan diye değil. Kime bağış yapacağımıza sen karar ver diye.”

“Verdim bile. Michel’in Marsilya’da kuracağı sendika işine. Ama bir şartla, paranın önemli bir kısmını sen alacaksın. Nenenin mezarda kemiklerinin sızlamasını istemiyorsan...”

“Tamam, bir kısmını alacağım. Bir de Paranoyaklar ve Aleks var. Kimseye pek bir şey kalmayacak ya sonuçta!”

“Bir dakika! Dur biraz... Çok hızlı gidiyorsun.”

Siranouche önündeki kâğıda bir şeyler çizdi. Gözlüklerini kaldırdı:

“Michel ve Aleks birlikte çalışmayacak mı?”

“Eveet. ‘CNT ve CGT ortak,’ dedi üstelik.”

“Haklısın... Bu işimizi kolaylaştırıyor.”

“Köle gibi çalıştırılan göçmenler için kurdukları sendika benzeri örgüt. İşin içinde CNT, CGT, Michel ve Aleks varsa, ayrı ayrı dağıtacağımıza, bu çalışmaya bağış yapalım... Bu bir... Geriye Paranoyaklar kalıyor.”

“Hay aklınla bin yaşa. O halde altı yerine üçe bölüyoruz... Birincisi Sendikalar, Aleks, Michel filan... İkincisi senin Paranoyaklar. Hay Allahım! Ben de kafayı üşütüyorum galiba... Saçma saçma işler! Marisa’nın parası Paranoyaklara. Her neyse... Üçüncüsü de sen.”

Siranouche yine gözlüklerini takmıştı. Elinden bırakmadığı not defterinde toplama çıkarma yapmaya başladı. Birden durdu:

“Ama bir şeyi unuttuk.”

“Neyi?”

“Şarkıyı.”

“Unutmadım. Niye unutacakmışım ki?”

“Başta bana ne demiştin? ‘Parayı İspanya İç Savaşı’ndan önceki şarkıları kim söylemeye devam ediyorsa, onlara vereceğim,’ demiştin. Sormadık. Karar vermeden önce hepsini imtihtandan geçirelim. Michel’i, Aleks’i, o senin delileri...”

Siranouche’un ciddi ciddi bakan zeytin gözleri, bağlarını çözdü Azucena’nın. Tutamadı kahkahasını:

“İmtihan mı? İmtihan mı yapacağız?”

“Tabii, yoksa nereden bileceğiz bu şarkıyı bilip bilmediklerini? Hiç vakit geçirmeden başlayalım işe. Nice’tekileri sana bırakıyorum, Michel bende...”

Azucena’nın yanakları pespembeydi. Ne zamandır bu kadar güçlü hissetmemişti kendini.

“Böyle dedim ama pek akıllıca değil. Aslında hep aynı şarkılarda kaldıysan bir sorun var. Eskileri bilmek iyi ama su akıyor, toprak dönüşüyor, tohumlar patlıyor.”

Siranouche gözlüklerini çıkarttı:

“Evet ama insan hep aynı şarkıda kalıyorsa, bir sebebi vardır. Adaletsizliği unutmak iyi değil.”

“Haklısın. Ölülerle gerçekten helalleşmeden geçilemiyor galiba yeni şarkılara.”

“Mirası bu yüzden paylaşıyorsun, değil mi?”

“Evet. Nenemi önce faşizm, sonra aile yıktı. Aşk deryasında aile kapanına düştü. Hamile kaldı ve bizi büyütme için hizaya girdi. Takır tukur. Çalış, eve bak, çalış, çocuk büyüt, çalış, özel mülkiyeti koru, çocuklara devret. Ben bu mirası yok etmek istiyorum. Marisa’nın ve Nico’nun mirasını açığa çıkartmak için.”

Siranouche gözlerini kıstı, fısıltıyla tekrarladı: “Marisa’nın mirası... Marisa’nın mirası...”

“Evet, Siranouche. Nenemin mirası... Ondan kalan birkaç şeyin yolunu sürmesini sağladım ya... Şimdi benim yolumu sürmem lazım.”

“Dur! Bir konu daha var halletmemiz gereken.”

Azucena sırtını sandalyeye yasladı. Hâlâ toplantı pozisyonundaydılar.

“Söyle Atom Karıncam.”

“Ben ölmeden senin mezar işini halletmemiz lazım. Nenenin mezarına yazdıralım mı adını? Kimsesizler mezarlığına gömülme. Baban kariyerini düşünerek ilgilenir belki ama

ona bırakma işi, şimdiden yerini ayarla. Nenenle ol. Ben hal-
lederim sen tamam dersen. Sanki bir bu iş kaldı geriye... Ma-
risa da sevinir.”

“Marisa bizim yaptıklarımıza sevinir asıl. Siranouche,
en iyi sen biliyorsun... Birkaç eşyam kalacak orada burada.
Michel evindeki çantayı getirdi. Burada, Nadette’te ve Mo-
nique’te, yani Nice’teki arkadaşlarımda birer ikişer çantam
var ama ben öldükten sonra anılardan başka her şey anla-
mını yitirecek. Onlara da söyledim, sen de bil. Bana bir şey
olursa çıkınımın içinden istediklerini kendilerine alıp geri-
sini dağıtacaklar. Bir bluz, bir küçük eşarp, bir bilezik... Ya
da hepsi. Her taktığınızda, her giydiğinizde beni hissettiği-
niz. Diğerlerinin önemi yok. Eşyaların kendi yolculuğu var,
sürekli değişen. Şimdi düşün, ikimize birden bir şey olsa, şu
plaklar ve duvarımda sakladığım kartpostalım ne olur? An-
lamları benimle, hadi diyelim ikimizle birlikte uçar gider.
Sonra, ilk onlar çöpe atılır belki. Ölümlülüğü kabul etmeye
çalışıyorum Atom Karıncam. Geçiciliği...”

“Yani mezar filan istemiyorsun.”

“İstemiyorum.”

Siranouche’un kaşları dakikalarca çatılı kaldı.

Yelkenli ve Asyalı garson

“Sabah Nadette aradı çiftliği. Hemen çıktım, geldim. İyi misin Gouel?”

“Sebastian ölmüş... Sabah karısı geldi limana. Bir içim su. Seksen yaşını çoktan geçmiştir ama nasıl güzel. Anladım neden Sebastian'ın sürekli ondan bahsettiğini. Aşkla. Hayranlıkla, heyecanla. Hem de bu yaşta. Ölmüş arkadaşım.”

Sessizce kucaklaştılar. Aleks, Gouel'in çıplak başını okşadı çekingen elleriyle.

“Kadının gözlerinden, birkaç gecedir uyumadığını hissettim. Çok erken saatte geldi limana zaten. Sebastian'ın beni çok sevdiğini, bu teknede kalabilmem için elinden geleni yaptığını, öleceğini hissettiği için devir işlemleri konusunda acele ettiğini söyledi. Gözü açık gitmiş, çünkü ben istediği belgeleri vermemişim.”

“Şimdi ne istiyor? Tekneyi senden almak mı?”

“Tam tersi. Kendi zamanının da az kaldığını, Sebastian'ın son isteğini ölmeden yerine getirmek istediğini söyledi. Yoksa uyku girmiyormuş gözüne. İçime suçluluk duygusunu öyle bir tatlılıkla soktu ki bir dakikada ne derse yapacak ha-

le geldim. Hemen notere gidelim diye tutturdu. Arkadaşımın sevdiği kadın... Gitmiş Sebastian. Ölmüş. O da güvertenin kenarında beni notere çağırıyor. Tekneye davet ettim onu.. Adı Ariane'miş. Açıldık biraz, ona meyve suyu ikram ettim. Her şeyi anlattım."

"Her şeyi mi? Neyi?"

"Sahte kimliğimin olduğunu."

"Eeee? Bayılmadı mı kadın?"

"Yok. Sebastian'ın bunu tahmin ettiğini, hatta ölmeden kısa süre önce yanıma gelip bir çözüm önereceğini söylemiş."

"Vay be! Neymiş o çözüm?"

"Dostlarımdan biri üstüne alabilirmiş. Çocuklu ve evli olmamasına dikkat etmem lazımmış."

"Aklına ben geldim."

"Yarın cenaze var. Sebastian cenazesinde '*Sound of Silence*' çalmamı istemiş. Sonraki gün notere gider misin Ariane'le?"

"Yarın cenazede seninleyim, ertesi gün de Ariane'le."

...

Aleks Parano-şizofrenlerin çiftliğinden geldiği için çantası doluydu. Güverteye temiz bir bez serdi. Bezin üzerine de el yapımı ekmekleri, keçi peynirlerini ve minik domatesleri koydu.

Gouel yelkenlinin ipini çözdü. Beş dakika sonra limanın dışındaydılar:

"Galiba bana her şeyi anlatmak zorundasın. İrlanda'da aranıyor musun?"

Gouel rüzgârla şişen yelken bezine baktı bir süre:

"Hayır. Belki eski soruşturmalardan birinde adım geçiyor ya da istihbarat kayıtlarında. Ama resmi bir arama yok."

"Niye kaçtın öyleyse? Ne bu illegal havaları dostum? Çevremi Paranoyaklar sarmış benim. Nice'e geldiğimden beri ebesiz saklambaç oynayan delilerle birlikteyim."

“Anlatırım bir gün... O kavgaya ait değilim ben. Bunu önce bilmiyordum, sonra fark ettim. Silah ırmağının ortasında öyle bir noktaya geliyorsun ki ya devam edeceksin ya karşı tarafa geçeceksin. Ben ortadan silinmeyi tercih ettim. Kimseyi öldürmemek, anlamını hissetmediğim bu kavganın dışına çıkmak için. Fakat mahalleme geri dönemezdim. Herkes biliyordu harekete katıldığımı. Ne diyecektim? Her şeyi bırakışımı nasıl anlatacaktım? Nerede konumlanacaktım? Kendim gibi insanları da bulamadım. Yeni yollar açmayı becerenler vardı ama ben beceremedim. Gittim, silinmek için.”

“Aradan yıllar geçti, artık silahlar da konuşmuyor İrlanda’da. Geri dönebilirsin. En azından kâğıtlarını çıkartmak için. Ya da ne bileyim daha rahat olmak için...”

“Kapattım o defteri ben Aleks. Burada o dediğin hiçlikte buldum kendimi. Geri dönmek istemiyorum. Ben Gouel’im artık.”

“İsmi ni değiştirebilirsin.”

“Değiştirdim zaten. Devletin bunu resmileştirmesine ihtiyacım yok.”

“Hadi oradan... Ben de senin gibi yapabiliirdim. Esraren-giz havalarda dolanabiliirdim ortalıkta. Ama bu dünyayla bir derdim var, değiştirmek istiyorum, bu yüzden hiçbir şeyin bana engel olmaması lazım. Paranoyaklar sağ olsun ilk başlarda kimliğimi, oturma iznimi filan almama yardım ettiler. Şimdi Bulgaristan, Avrupa Birliği üyesi. Saklambaç oynamama gerek kalmadı. Sen de oynama Gouel. Bana yardım et. Yoldaşlığına çok ihtiyacım var. Kâğıt sepet derdin olmadan.”

Uzun adam arkadaşının gözlerine aktı sanki. Aleks tekrarladi:

“Yoldaşlığına ihtiyacım var dostum. Birlikte olursak kimse tutamaz bizi...”

Gouel hiç beklemedi:

“Tamam.”

“Yani?”

“Yarın cenazeden sonra konsolosluğa gideceğim. Kâğıtlarım için... Olmazsa, öbür gün.”

Aleks gülümsedi. Sonra anlattı. Marsilya’yı, kafasındakileri...

“Karinca gibi ilerlemeye çalışıyorum. Bakıyorum, nerede yol var... İmkânsız ulaşmak için imkânlı olanlardan başlıyorum, sonra yavaş yavaş. Ama karar vermeliyim...”

“Yelkenli gibi gidebilmek için fırtınada.”

“Evet. Fırtınada yelkenli gibi gidebilmek için. Gouel... Biliyor musun, yelkenli teknelere hep şevdalıydım. Ama hiç fırsat bulup öğrenemedim. Liman çocuğuyum üstelik.”

“Tuhaf. Rüzgârdan, yönden, seyirden o kadar çok bahsediyorsun ki aşınadır diyordum bu liman çocuğu yelkenlilere.”

“Bana öğretsene. Çok zamanımızı alır mı?”

Beş dakika sonra iyice açılmışlardı. Denizin göbeğine, güneşin doğduğu yere. Gouel şarkı söyler gibi konuşuyordu:

“Diyelim ki siyasal rüzgârlar ütopyamızdan bambaşka bir yöne doğru gidiyor. Ne yapacağız? Toplusal dinamiklerinin parçası olup hedefimize nasıl ilerleyeceğiz? Yelkenli kullanır gibi. Karinca yürüyüşünden biraz daha farklı. Bak şimdi. Batıdaki şu kayaya doğru gitmek istiyoruz. Motorla gitsek kolay. Teknenin burnunu o tarafa doğru döndürürüz, dümenle yönlendiririz, motor bizi götürür. Ama diyelim ki gazımız yok, motoru çalıştıramıyoruz. Kürekler var, kollarımızla asılırız, yüzerken yaptığımız gibi yönümüzü belirleriz. Biri kolay, diğeri zor ama ikisinde de tekne tek başına ilerliyor.”

Aleks mırıldandı:

“Ben tek başıma ilerlemek istemiyorum.”

“O halde, seyrini yelkenle sürdürmek için gücünü rüzgârdan alarak, yani rüzgârın bir parçası olarak ilerlemen lazım.”

“Nasıl olacak peki?”

“Yine batıdaki aynı kayalıklar diyelim bizim hedefimiz. Rüzgâr oraya doğru esseydi, onu arkamıza alıp pupa yelken ilerlerdik. Ama rüzgâr ters esiyor, doğruya doğru. Rüzgâra bıraksak kendimizi...”

“Hedefimize ilerleyemeyiz. Ben kendimi rüzgâra bırakmak istemiyorum.”

“Tek başına mı hareket etmek istiyorsun?”

“Hayır ama... Kendimi bırakmak istemiyorum.”

“Çok güzel. Kendini bırakmayacaksın zaten. Sadece rüzgârdan gücünü alacaksın. Kendini yıpratmadan, genel akışın bir parçası olarak ama onun dinamiğiyle kendi hedefine doğru ilerleyerek...”

“Yani?”

“Yelkenle ilerlemenin püf noktası burada. Matematik hesabı yapacaksın. Önce yelkenin büyüklüğünü, kendi kapasiteni hesaplayacaksın. Sonra rüzgârın yönünü iyi belirleyeceksin. Kulaklarınla, parmağınla... Bu ikisini doğru yaptıktan sonra rotanı belirleyeceksin.”

“Rotam belli değil mi zaten?”

“Hedefin belli ama rotan değil. Rotanı belirlemek için şu soruyu soruyorsun: Doğruya doğru esen rüzgârla hangi açıdan buluşursam batıya ilerlerim? Yelkenliler rüzgâra karşı nasıl gider? Yani nasıl güç üretir? Bak... Gördün mü, iskota mı çektim, yelkenlimin seyrini belirledim. Küçük bir açıyla yelkenimizi doldurabiliriz. Yelkene dolan rüzgâr tekne üzerinde dolaylı bir etki kuruyor, bu etki yelkenin iki yanından geçerek rüzgârın itme gücünü oluşturuyor. Yani temel fizik yasası işlemeye başlıyor.”

“Görüyorum, hissediyorum ama anlamıyorum.”

“Kaygan bir cismi iki yandan sıkarsan ileriye doğru akar. Bizim gibi. Bak, rüzgâra karşı gidiyoruz. Ama doğrudan değil. Hiçbir yelkenli, tam rüzgâr üzerine gidemez. Şimdi yapraklama yapıyoruz... Yani bir sancak, bir iskele tarafa, dalga-

lana dalgalana... Bak, dönüyoruz. Eğ kafanı... Hedefe ulaşmak için devamlı dönüşler yaparak. Böylece yelkene çarpan rüzgâr etkisini kaybediyor.”

...

Aleks çiftliğe gidecekti bu gece. Limana döndüler. Lüks teknelerin arasında demir aldıktan sonra, sustular bir süre. Gouel mırıldandı:

“Nice’te kalırsan, daha hızlı ilerlersin bence.”

“Sen ölçtün yani benim çevremdeki rüzgârları?”

“Kalmalısın Aleks. En azından şimdilik. Bir sancak bir iskele yaparak ilerlersin sonra.”

“Devamlı dönüşler yaparak.”

Gouel demir attı: “Herkes senin gibi bir öğrenci dilerim...”

Ellerinde olmadan yandaki lüks teknenin güvertesinde kurulmuş şıkıdım masada yemek yiyen sarışın kadın ve uzun çeneli adama takıldı gözleri. İkisi de cep telefonlarıyla oynuyorlardı. O sırada güverteye Doğu Asyalı genç bir adam çıktı, elinde kocaman bir tepsiyle. Patronlar cep telefonlarını bıraktılar.

“Bu Asyalıya gel desek... Beraber gitsek buralardan?”

“Nereye gideceğiz Aleks? Her yerde aynı şey var. Bizim gücümüz yeterli değil henüz. O yüzden hesap yapıp rotamızı yeniden belirlemek zorundayız.”

“Rüzgâr değişiyor çünkü.”

“Evet, onun içinde kayarken, göreceksin neler olacak. Nice’te kal Aleks. Hepimiz için daha iyi. Benim için, senin için, Asyalı garson için.”

Paranoyak sen de!

“Cenaze nasıl geçti?”

“Çok kimse yoktu. Kırk kişi kadar. Çoğu ihtiyar. Gouel çalmaya başlayınca sanki tek kişi olduk. Kimse konuşmadı. Mezarın başında öylece bekledik hep birlikte. Gidemedik. Derken Gouel durdu ve ağlamaya başladı.”

“Deme...”

“Gouel’i ağlarken ilk defa gördüm.”

Sustular biraz. Petank oynayan ihtiyarları seyrettiler.

“Korkuyorum Manu. Çok korkuyorum. Düşündükçe daha da korkuyorum”.

Niye diye sormadı Manu. Paranoyak çiftliğinden geliyordu, alışıktı.

“Kaç gecedir aynı kâbusu görüyorum. Magmatik bir imparator... Kırk erkek ayakkabısının üstünde yükselen. Kırından, ağzından sıvılaşmış boklar dökülen. Parlak ayakkabıların altında tekerlekler var. Kayıyorlar. Ayakta duramıyorlar sanki, hareket edemezlerse, düşecekler. Boklaya boklaya.”

Manu gözlerini yumdu:

“Ben de görüyorum.. Ahtapota benziyor sanki.”

“Ayakkabılı ahtapot.”

“Paten yapan ahtapot.”

“Boklu ahtapot.”

Arson Parkı’nın ortasındaki büyük çınar ağacının gölgesi-
ni kapmışlardı. Fısır fısır söyleşen romantik âşıklar gibi. Pa-
ranoyak oldukları anlaşılmıyordu.

“Bir kısmı onunla kayıyor. Diğerleri bokları temizliyor.
İşe yaramayanlar böcekler gibi karışıyorlar boklara. Temiz-
leyiciler, onları da döküyor. Bu saçmalık korkutuyor beni.”

Aleks çınar ağacının dallarına baktı gözlerini kısarak:

“Ağaçlar kameralar için iyi kamuflaj.”

“Biz Paranoyak’ken sen Şizofren’din, şimdi tersi oluyor.”

“Paranoyaklıktan emekli olunmaz güzelim. Şizofren oldu-
nuz diye öbürü uçup gitti sanma.”

“Bizi boş ver. İmparator, tektipleşen yerler arasında akıp
duran insanlar istiyor.”

“Duranı gözlemek daha kolay değil mi?”

“Hem evet hem hayır. Bu yüzden biz, hem duruyoruz hem
akıyoruz; sessiz sessiz. Tüketime, yıkıma karşı, kök salmak
ve sulamak için.”

Aleks yarım saattir oturdukları parkta koşturan çocukla-
ra baktı:

“Marsilya’da yapamaz mıyım bu söylediklerini?”

“Nerede karnın en az çalışmayla doyuyorsa, nerede yaşa-
maya en çok zaman bulabiliyorsan orada kal. Nerede daha
az zaman kaybedeceksen.”

“Kalsam seninle zaman kaybetmek için kalırım ben...”

“Benimle zaman kaybetmezsin Aleks. Aşk zamanı durdu-
ruyor.”

“Zaman durdu ama gitmem lazım. Birazdan Marsilya tre-
ni kalkıyor. Yarın döneceğim... Sebastian’ın karısıyla bulu-
şup notere gideceğim.”

Manu “Ne için?” diye sormadı. Gözlerini, altında oturdukları büyük çınar ağacının dallarında gezdirdi. Daldan kalkan minik bir serçenin uçuşunu izlerken birden Aleks’e sarıldı:

“Aleks... Fark ettirmeden bak. Başını çevirmeden. Parkın girişindeki ilk banka ilişmiş şu herif var ya; sarı bıyıklı, mavi yelekli. Bir haftadır tezgâhın çevresinde. Dün kamyonete binerken gördüm onu. Arabasını benimkinin yanına park etmişti. Ben de korkuyorum.”

“Güzel sincabım. Unutma, artık Paranoyak değilsin... Şizofrenler korkmaz.”

Manu içindeki titremeyi bastırdı.

“Tamam... Hadi geç kalmayalım. Sen trene, ben kamyonete.”

Mektup

Sevgili Mavi,

İçimdeki Mavi. Benim Mavim. Karda açan mavi çiçek. Güzel çiçek.

Kalemi beş dakika önce elime aldım. Can simidine sarılır gibi. Düşünmeden. Bu yüzden, cümlelerimi kuramadım daha. Evirip çevirmedim, süslemedim.

Sana, gittiğinden beri... Belki de şöyle demem lazım... Ben geldiğimden beri olup bitenleri anlatmayacağım. Eğer bir gün karşılaşsak, Mavi Tren'de mesela, hiçbir ayrıntıyı atlamayacağım, söz. Her neyse! Gouel bu mektubu sana bir şekilde ulaştırabileceğini söyledi ama nasıl yapacağından bahsetmedi. Zarfı alacak benden, gerisini halledecek. Hangi şehirde olduğunu bilmiyorum. Yerini öğrensem, atlar gelirim. Belki birkaç ay önce yapmazdım ama şimdi yaparım.

"Niye şimdi?" diyeceksin. Hiç özlemedim mi seni ilk aylar? Özledim, hem de deli gibi. Ama aklımı öyle çeliyorsun ki bu boşluğa ihtiyacım vardı. Boşluğu tanıdım Mavicim. Hiçliği hatta. Anladım ki insanın karşılık beklemeden, yaptığıının getirisini düşünmeden öylece yaşaması lazım bir süre. Düşmeyi öğrenmesi lazım. Düşmeyi, düşmeyi... Yukarıya doğru, sonsuzluğa doğ-

ru düşmeyi. Delirdim mi acaba, bilmiyorum. Çıplak ve özgür olmak yerine, mevkinin gereklerine tutsak olup saçma sapan hesaplarla gününü geçirenler mi akıllı, onu da bilmiyorum. Mevkiye niye ihtiyaç duyuyor insanlar? Ben niye ihtiyaç duyuyordum? Eski zamanların soyluları nasıl kostüme ihtiyaç duyuyorsa, öyle. Çıplak olmaktan korkunca, ona yapışıyoruz. Sen bu soruları belki hiç sormadın kendine, hep biliyordun, kim bilir. Ama benim bu boşluğa, bu araya, bu kaçışa ya da dönüşe ihtiyacım vardı.

Hikâyemi bilmiyorsun Mavi. Devlet gibi koca bir babanın ağırlığından kurtulma mücadelesi ve koparıldığım annemin yası benim hikâyem. Çocukluğumdan beri tüm hapishanelerden kaçmayı hayal ettim. Ama birinden kurtulup öbürüne kapandım. Yaşamın değişen akışında kökleşmenin mümkün olduğunu bilmiyordum çünkü. Şimdi ailesizlik, işsizlik içinde hayata kök salıyorum. Evrenin ağırlığında hafifliyorum. Senin sayende.

Hayat tesadüflerin ürünü mü Mavi? Seninle trende karşılaşmasaydım, büyüne kapılıp Nice'e göçmeseydim, Gouel'i, tezgâh ahalisini ve Aleks'i tanımasaydım, boşluktan korkmayı sürdürcektim büyük ihtimalle.

Mavim, Umarım bu mektup eline geçer. Olup bitenleri bilmelisin. Hakkın var.

Öncelikle, bu röportaj, bu portre işi çok geride kaldı. Sen gittiğinden beri, ne o dergide ne de başka dergide yazıyorum. Yazmayı seviyorum ama şimdi hayatın soğuk-sıcak dalgalarını hissettirecek başka bir dilin peşindeyim. Şiir yazıyorum. Birkaç defteri doldurdum. Galiba sen en çok bir şiire yakışırsın. Gelirsen, sana bir şiir hediye edeceğim. Gouel söz verdi, besteleyecek ve söyleyecek Garibaldi Meydanı'nda. Aleks de papi-rüslere yazıp her yere yayacak.

Bir yandan da şiir yetmiyor Mavi. Gerçekleri ortaya çıkarmak tek başına şiirle olmaz. Medya pis bir çarkın üstünde dönüyor ama gazeteciliği küçümseme. Bağımsız medya yeni kuşakla birlikte bağımsız bir güç haline geliyor. Ayrıca her za-

man savaş suçlarını, şiddeti, ağır haksızlıkları hayatları pahasına ortaya çıkaran cesur ve dürüst gazeteciler var. Tamam, benim gazeteciliğim böyle değildi, bu yüzden bıraktım. Ama son olup bitenler galiba içimdeki sahici gazeteciye gıdıklıyor.

Sadece yerel gazeteler yazdı, belki okumamışsındır. İki ay önce senin tezgâhtaki sepetleri hazırlayan kooperatifin çiftliğini silahlı adamlar bastı. Arazi mafyası dendi önce. Sonra da milliyetçi bir ekip üstlendi. Nice'te adı bilinen faşist gruplardan değil. Komşular hemen polise haber verdikleri için fazla kalamamışlar ama tarlaları, stokları, depoları, evleri, her şeyi yakmaya vakit bulmuşlar. Bir sürü insan yaralandı. Manu var ya... Ben onu bu olaydan sonra tanıdım. Tezgâha pek uğramıyordum çünkü. Ama şimdi hep görüyorum. Bir haftadan fazla hastanede yattı, ağır bir şeyi yok ama iki kaburgası kırılmış, iç kanama geçirmiş... Aleks çılgına döndü. Aleks ve Gouel sürekli hastanedeydiler. Şimdi de hep birlikteler. Ateşten üçlü.

Manu hemen iyileşti. Nasıl iyileşmesin? Bu korkunç olaydan sonra olup bitenler mucize gibiydi. Onların çiftliklerine Riquier'den yüzlerce insan gitti. Yeni tohumlar ekmeye, kırıkları tamir etmeye. Ben gitmedim, çekindim. Birisi seninle ilgili bir şey söyler diye... Ama Gar Meydanı'nda yapılan cümbüşe katıldım. Masallardaki gibiydi. Manu ve arkadaşları oradaydı, pek kalabalıklarmış, mahalledekiler de öyle! Ne yemekler geldi garın önüne, aklın almaz. Sonra şarkılar, danslar. Çiftlikte bir sürü müzisyen varmış meğer. Müzisyen çiftçiler. Gouel ilk defa başkalarıyla birlikte çaldı, çok sevdi onları, beraber çalmayı. Başka çiftliklerden insanlar da geldi. Eskiler, yeniler. Tezgâh durmadı öbür çiftlikler sayesinde. Bir sürü bildiri dağıttık. Büyük marketlerden sebze meyve almak mafyaları desteklemektir diye. İşe yaradı galiba. Yakın, uzak ne kadar çiftlik varsa seferber oldu şimdi.

Öyle ama çiftliği yakanlar, Manu ve diğer arkadaşlara saldıranlar bulunamadı. Polis herkesi sorguluyor, kendince araştırıyor ama bu konuda bir kamuoyu baskısı oluşmadı. Ve ben bu

meseleyi aklımdan çıkaramıyorum. Sadece gazetecilik damarım değil kabaran, çocukluğumun kâbusları. Sanki annemi benden koparan herifler bunlar. Değil, biliyorum ama aynı bokun soyu. Üstüne gitmeliyim. Şiirler yazarak değil sadece. Vahşetin şiirini yazmak imkânsız Mavicim. Onu anlatmak, açıklamak, ispat etmek lazım. Sen şiire yakışsın da bu herifler...

Her neyse, dediğim gibi, Manu tüm zamanını tezgâhlarda geçiriyor.

Evet, tezgâh değil tezgâhlar dedim. Çünkü toplam üç tezgâh oldu. Biri aynı yerde, ikincisi Arson Meydanı'nda. Parkın hemen yanında. Pek araba da geçmiyor, yani bir sürü insan toplaşabiliyor kolayca. Üçüncü tezgâh nerede, bil bakalım? Garibaldi Meydanı'nda, büyük çınarın altında! Gouel'in şarkı söylediği köşenin hemen yanında! Anlattığına göre eskiden kısa kalırmış, şimdi orada hep şarkı söylüyor Gouel. Pek hüzünlü şarkıları ama. Kimsesiz. Tıpkı yanındaki siyah köpek gibi. Nadette'in köpeğini bilmen lazım. Birkaç aydır hep Gouel'in yanında. O kadar ki ikisini ayrı ayrı ne görebilirsin ne düşünebilirsin. Ama bu birlikte bile kimsesizlik var. Keder paylaşılır mı? Paylaşılmıca azalır mı? Sanmıyorum. Çünkü bu kimsesizliği ben de hissediyorum.

Sen gelirsen, hep birlikte hafifleriz Mavi. Mavim... Sana söylemem lazım. Mavi Tren'imizi yok etmeye karar vermişler. Yemin ederim. Evvelki gün gazetede okudum. Hızlı tren imparatorluğu kuracaklar ya... Uff! Baktım, garın önünde eylem varmış, koş a koş gittim. Kırk kişi kadaydık. İmza kampanyası başlatmışlar ama kimsenin dikkate alacağını sanmıyorum. Çok sinirliyim. Büyük bir eylem yapsak. Binlerce kişi. Trenleri işgal etsek. Konserler, afişler. Sesimizi duyursak. Mavi gel. Üç dört hafta sonra bir daha imkân olmayacak. Gel, son bir kez yolculuk edelim Paris'e. Sonra geri dönelim. Şarap içelim. Akan yolları izleyelim. Filmimiz öyle bitsin. Biz Nice'e dönerken.

Seni seviyorum,

Katy

Akdeniz'e yolculuk

Posta kutusunda kendi adına gönderilmiş o mektubu bulmasaydı eğer, yolculuk için biraz daha bekleyecekti Azuce-na. Çünkü gözlerindeki ışığı hissedene kadar durmak istiyordu Lyon'da. Sonra o ışığın izini sürmek. Düşünmek. Kaymak. Denize bırakacaktı bedenini. Işıslak olacaktı. Yosunlar, balıklar degecekti parmaklarına. Yüzecek, yüzecekti. Saatlerce sürecekti bu akış. Luna'yla sevişmeleri gibi.

Bekleyemedi, kayamadı, yüzemedi. Merdivenleri çıkarken yırttı zarfı. Mektubu okudu, okudu. Odasına varınca birkaç dakika dolandı, dolabın üstünden çantasını indirdi, içini hızla doldurdu, güzelce ağzını kapatıp eski yerine koydu. Salona geçti, nenesinin plaklarını aldı dolaptan. Duvardaki küçük kartpostalı... Valizi indirip onları da koydu. Aynı şeyi nenesinin pijaması ve şalı için yaptı. Salona son geçişinde kendini yorgunlukla koltuğa fırlattı. Dört dakika sonra, ayağa kalktı, bu sefer mutfığa daldı. İyi bir aşçı değildi ama elinden geleni yaptı, Siranouche'un şaşkın bakışları altında güzel bir sofraya hazırladı. Salaş, minik meyhanenin zengin sofrasını. Anadolu usulü.

Azucena şarabı bardaklara koyarken Atom Karınca lafa nereden gireceğini bilemeden konuştu:

“Ben de sevmiyorum şu tasma işini. Ama başka çare yok. En azından köpekleri korumak için şart...”

Ne zaman köpeklerden bahsetseler sapsarı oluyordu Azucena'nın yanakları.

“Köpeğin var mıydı Nice'te? Seni bekleyen...”

“Köpeğim? Bana ait? Köpekler kimseye ait değiller.”

“Amma yaptın be Azucena. Gıcık öğretmenlere döndün. Her şeyi hemen düzeltmen gerekmez. Ne demek istediğimi anladın.”

“Evet, beni bekleyen bir köpek var. Dostum.”

Gece yarısına kadar kaldılar meyhane sofrasının etrafında. Yemekler bitti, söz bitmedi. Konuşulmamış onca şey serildi önlerine. Bırakamadılar. Ayrılık zamanı mı gelmişti? Mükün müydü ayrılık?

“Bir gün gideceğini biliyordum. Bu yüzden hazırlığımı yaptım.”

“Ne demek istiyorsun Siranouche?”

“Bu evi de sattım.”

“Ne zaman?”

“Seninkini satmaya gittiğimizde. Emlakçıyla burası için de konuştum. Artin'i eskiden beri tanıyorum, bu eve gidip gelmişliği çoktur, çoluk çocuğuyla. Burayı kendisi için almak istiyordu. Yatırım için ya da çocukları için, bilmiyorum. Kontratı hazırladı, imzayı attık, tarihi koymadık. Sürecin sen gidince başlaması için. Gidiyorsun, tuşa basıyorum yarın sabah. Sonra ben de yolcuyum.”

Bunu gerçekten beklemiyordu Azucena:

“Nereye Siranouche?”

“Marsilya'ya gidiyorum.”

“Michel'i mi takip edeceksin?”

“Ben de Marsilya’ya gelmiş mülteci torunuyum. Neden şimdikilere el vermeyeyim? Ama gidişim ondan değil.”

“Marsilya’da çok Ermeni var.”

“O ayrı. Benim kız kardeşim Arap. Adı Basma. Kocas ı öle-
li hayli zaman oldu. Eş i dostu çok ama yalnız yaşıyor. Onun
evi benim evim. Bu evi satınca rahat ederim. Paras ı bana
uzun zaman yeter. Ufak bir emekli aylığı m da var. Kardeş i-
min de aklını ç eldim. Gidiş im sana bağı lı olduğı için tarih
vermedim ama hazır bekliyor. Ben taş ınır taş ınmaz yüz me
kursuna yazılacağı z. Sonra kimse tutamaz bizi.”

Azucena kalbinin üzerinde tatlı bir el hissetti. Minik ok-
ş ayış lar.

...

Ertesi sabah Lyon Garı’na gittiler.

“İyi bir ekip olduk değil mi Atom Karıncam? Marsilya’ya
taş ınır taş ınmaz haber ver. Atlar trene gelirim. Michel de
orada. Artık Nice-Paris hattını almama gerek yok. Nice-Mar-
silya yolculuğı yapmamış tım hiç... Heyecanlandım birden!
Ne güzel, sen de, ben de denize gidiyoruz. Baş ka nedenlerle
ama aynı denize. Akdeniz’e...”

Nice treni geldi, kapılarını aç tı, iki minik kadından biri-
ni içine aldı. Siranouche peronda kaldı. Azucena geride bı-
raktığı nı ş imdiden özlediğini hissetti. Onun ellerine büyük
gelen siyah el çantas ını tutuş unu, bir ayağı nın üzerine ver-
diği ağırlığı diğ erine geç iriş ini, sonra trenin peş inden minik
adımlarla koş uş unu hüz ünle izledi. Tren ilerledi, ilerledi.

Azucena uzun süre arkaya baktı.

...

Bu trenle baş lamış tı her şey. Eğer Lyon-Nice trenini alma-
saydı zamanında, nerede nasıl olacaktı ş imdi, bilinmez. Her
yere tohum serpen, birbirlerine okudukları şiirlerle sarhoş
olan delileri bulur muydu baş ka şehirlerde? Hayatta baş ımı-
za gelenlerin yarısı ş ansa bağı lıydı belki. Tabii Nice’te Gou-

el'le değil, başkasıyla karşılaşsaydı bambaşka bir Nice hikâyesi başlayabilirdi. Ama bu tren onu güzel bir hikâyeye götürmüştü dört yıl önce. Nefesini tuttu, kalp atışlarını düzenlemeye çalıştı. Yarım yüzyılı tamamlarken kök salabilmişti. Bir ağaç gibi de değil, neşeli bir hikâye gibi. Kayalardan, Riquier Garı'na, oradan tepelere, derken limana doğru... Boşluğun, yaşamın içine.

Ölümün aynasına tutulunca kaçmıştı her şeyden. En yakını yok olunca. Vücudunun bir parçasını alarak. Ruhunun bir kısmını yırtarak. Dengesi bozulmuştu. Ya şimdi? Şimdi tatlı bir sükûnet sarmıştı omuzlarını, büyülü bir şal gibi. Hafif. Ölüm her şeyi alıp götürmeyecekti. Evet, küçük parçaları orada burada... Nice mi örtmüştü bu şalı omuzlarına, yoksa Lyon mu?

“Hafif yaşayan hafif ölür,” diye bir söz var mıydı acaba? Azucena üç yıldır hafiflemiş, gençleşmiş, yaşamıştı. Daha yaşamak istiyordu, hatta korkuyordu ölümden. Gelse, kapısına dayansa, direnirdi birazcık. Yapmak istediği, yarım bıraktığı, cesaret edemediği şeyler vardı çünkü. Sanki günü gelince olgunlaşan bir meyve misali, düşecekti.

Buluşma

Düdük çaldı, kapı açıldı. Trenden hızla indi ve gişeye yöneldi:

“Bugün günlerden... Pazar! Kusura bakmayın, yol yorgunluğu... Salı akşamı için iki bilet istiyorum. Mavi Tren’de. Çarşamba akşamı da Paris’ten Nice’e dönüş...”

Elinde biletler, şehir garı içinde sürekli kostüm değiştiren kafelerin, dükkânların arasında mide ağrısıyla dolaştı, dolaştı. Sonunda, soluksuz kalıp dışarı attı bedenini. Nice! Mavi köşe. Tanıdık koku, tanıdık ses. Tramvayın geçtiği caddeye doğru yürüdü. Nereye gidecekti? Düşünemiyordu. Şehre bakıyor, tuhaf tuhaf gülümsüyordu. Küçük adımlarla doğruya doğru kaymaya hazırlanırken, duvarlardan birine kazınmış ilk mozaiği gördü. Sonra ikincisini. Üç, dört...

Küçük yelkenliler yapışmıştı her yerine şehrin. Mozaiklerde üzüm taşıyan, renk renk insan taşıyan, şarkı taşıyan yelkenliler. Denize kök salan, bu kökten karaya varan ağaçlar fışkırtan tekneler. Onları iskelede çiçeklerle karşılayan kalabalıklar yapışmıştı her yerine şehrin. Mozaikten masalar yapışmıştı, boy boy. Masaların çevresinde genç, yaşlı şairler. Evinden getirdikleri çayları, şarapları, poğaçaları yiyip söy-

leşen komşular. Geniş kaldırımlar yapışmıştı her yerine şehrin. Kenarlarında söyleşilen, oturulan, resim yapılan, gitar çalınan kaldırımlar. Kocaman kahkahalar yapışmıştı her yerine şehrin. Gözler. İçi gülen, hoş geldin diyen, buyur eden bakışlar. Yanan paralardan fışkıran domatesler, biberler, salatalıklar, havuçlar.

Garibaldi'ye kadar mozaikleri izledi. Yolunu onlara göre kurdu. Yürüdü. Durdu. Yürüdü. Durdu.

...

Arkasından yanaştı, şarkının bitmesini fırsat bilerek "Bir şarkı isteyebilir miyim? Leonard Cohen'in Suzanne'ı," diye bağırdı.

Sessizlik. Bir damla. İki, üç. Yağmur başladı.

Gouel gitarını kılıfa soktu. Üstüne muşamba gibi bir şey örttü. Sonra Azucena'ya döndü. Kollarını açmadı, elini uzatmadı.

Kara tüylü arkadaşı ortada görünmüyordu. Derken bacağında dilini hissetti. Yere çöktü Azucena. Kasıldı kaldı. Herkesi, her şeyi unuttu. Boşluk. Bu boşlukta gençleşmişti Azucena. Arkadaşının tüylerini yalamak istedi, dilini ısırды, ağlamaya başladı.

"Sen misin gerçekten? Geldin demek."

"Önce uzakta durup izledim seni. Üç beş kişinin şapkanın içine para bıraktığını bile gördüm. Tamam, artık yavaş yavaş toparlanır deyince çıktım karşına. Zaten bu yağmurda seni dinleyecek kimse bulamazsın."

"Birkaç gün kalacak mısın? Yoksa selam vermeye mi geldin?"

"Döndüm Gouel... Mozaikler karşıladı beni. Bu kadarını beklemiyordum".

Gouel fısıltıyla karşılık verdi:

"O kadar güzeller ki herkes gökyüzünden geldi sanıyor, ne polis ne belediye göze alıyor dokunmayı."

“Aleks gitmedi yani Marsilya’ya?”

“Gitmedi.”

“Manu’yü bırakmaz tabii. Nadette’in ve Katy’nin söylediğine göre, iyiymiş Manu. Nerede şimdi? Nasıl bulurum onu?”

“Katy yazdı değil mi? Tahmin etmiştim. Haberi alınca duramayacağını biliyordu tabii. Ben de düşündüm, Nadette sana telefonda söyleyiverse dedim. Ama cesaret edemedim. İyileşmeseydi, haber verirdim tabii.”

“En yakın zamanda çiftliğe gitmek istiyorum. Sadece Manu’yü değil, diğerlerini de görmek için. Nadette’le konuştum mektubu alır almaz. Bugün geleceğimi biliyor. Çiftlikten yeni dönmüştü. O bile gidiyorsa artık...”

“Riquierliler her fırsatta soluğu orada alıyor. Hele hafta sonları...”

Kara köpek ani bir hareketle, minik kadının göğsüne başını koydu, ön bacaklarını iki yana salladı. Gouel hafif bir gülümsemeyle onlara yanaştı, yere çöktü, ikisine de sarıldı. Garibaldi ahalisinin ağzı açık kaldı. Konuşanlar sustu, yürüyenler durdu.

Üçü birden ayağa kalktılar, büyük çınarın altına doğru yürüdüler. Yağmur hafifti ama çınar da şemsiye değildi.

“Ne yaptın Lyon’da?”

“Bir emanet vardı. Onu devrettim.”

“Köpek hikâyesi değil tabii. Ama ne devrettin bu kadar uzun zamanda?”

“Nenemin evini. Anlatırım sonra. Pek bir şeyim kalmadı. Aslında hiçbir şeyimiz olmadığını anladım bu hayatta. Küçük bir tesadüfün elimizdeki her şeyi alabileceğini. Param var ama pek sınırlı, bir de iki plak getirdim sana. Dedemden kalan. Aaa... Unutmadan... Siranouche var ya, sana bahsetmiştim, dostum, can yoldaşım, koruyucu meleğim... O sana yaprak sarması yolladı. Michel bahsetmiş sende biraz, çok merak ediyor gitarlı uzun adamı.”

Gouel onu kollarının arasına aldı.

“Hoş geldin Suzanne! Hoş geldin. Sakın bir daha gitme.”

Köpek neşeliydi, burnunu ikisinin de bacaklarına sürüyor, sürüyor, sürüyordu.

“Hep sen kayboluyordun. Gördün mü şimdi nasılmış... Öğrendim derseni, gitmem bir daha.”

Azucena ağacın dibindeki banka oturdu, köpek de bacaklarının arasına. Yağmur yağıyordu hafif hafif.

“Tıpkı ilk karşılaşmamız gibi büyük tesadüf bugün beni burada bulman. Pazar günü tezgâh yok, o yüzden Garibaldi'ye gelmeyecektim. Köpeklerle Boron Tepesi'ne çıktık. Sonra ne olduysa aşağı inmek istedi seninki. Duramadı oralarda. Ben de takip ettim onu. Derken kendimi burada buldum ve çalmaya başladım. Belki hissettim geleceğini.”

“Burada bulamasaydım seni, tekneye gelirdim. Katy nerede?”

“Seni bekliyor olmalı.”

“Nerede?”

“Bilmiyorum. Bana o söyledi geleceğini. Sana gönderdiği mektubu ben postaladım. İçinde ne varsa artık pek emindi kendinden. Tabii, Manu'nün yaralandığını yazınca... Kurnaz şey... Gazeteci işte!”

“Onu nasıl buluruz? Hemen görmek istiyorum!”

“İstiyormuş! Baş üstüne prenses! Biz sabrettik, bekledik seni o kadar. Sen de yarına kadar bekle. Yarın gelir tezgâha.”

“Hangisine?”

“Riquier. Manu her yere sepetleri dağıttıktan sonra kamyonetini Riquier Garı'na bırakacak.”

“Manu'nün kamyoneti.... Aleks'inki yerinde duruyor mu?”

“Her şeyi sorma. Bırak kendini. Dönüşünün keyfini çıkar. Keşfet ağırdan ağırdan... Ama bil ki herkes iyi.”

Azucena dostunun elini okşadı. İpislak olan ellerini.

“Farkında mısın, burada kaç zamandır dikiliyoruz ama yağmur yağıyor.”

“Tekneye gidelim mi?”

“Karnım aç.”

“Dün Manu bana kocaman bir sepet getirdi. Keçi peyniri bile var içinde. Dokunmadım daha. Giderken bir şişe şarap isterim Guiseppe’nin barmeninden. Dönüşünün şerefine hediye eder en iyisini, kesin.”

“Çantamda bir şişe *Saint Joseph* var. Ama onu Katy’e saklayacağım.”

Gouel hiçbir şey demeden bara girdi, çıktı. Elindeki iki şişe şarabı sırt çantasına yerleştirirken tekrar “Hoş geldin Suzanne,” dedi. “Altı ay hem çok kısa hem çok uzun. Yeni şeyler bulacaksın. Karıncalar... Cümbüşçü olanları çoğaldı dostum. Ben bile aynı adam değilim.”

“Altı ayda, üç yıllık ömrüm olan Nice’i özledim. Seni özledim uzun martım.”

“Ya ben... Kartpostalların olmasa nasıl dayanırdım bilmiyorum.”

“Cevap vermedin hiç. Her gün posta kutusuna baktım. Yoktu senden bir şey. Aleks bile bana iki kart attı. Bir sürü resim ve tek cümlelik kartlar. Başka bir şey yok. Ne sen ne başkası. Katy’nin mektubunu postaladın ama sen bir kelime bile yollamadın.”

“Yazamadım. Denedim, olmadı. Bir de... Döneceğini biliyordum. Bekledim.”

“Çünkü biliyorsun Nice’te gençleştiğimi.”

“Sen Riquier’nin kaldırım gelinciğisin. Filiz veren gelincik... Nice gelincik tarlası haline geliyor. Rüzgârla oynaya oynaya. Bu yaşımdan sonra mucizelere inanmaya başladım senin yüzünden.”

“Ben seni gördüğümünden beri inanıyorum. Sensin mucize.”

“Kendi kendime söz vermişim; şefkate, aşka hapsolma.

Bağımsızlığını koru diye. Ama şefkat her zaman hapsetmiyor, açıyor, uçuruyor. Aşk da öyle. Sözümü tuttum. Kuş gibi hafifim hâlâ. Goelan gibi.”

Azucena gittikçe ağırlaşan şapkasını çıkarıp sıktı. Akan sulara birlikte baktılar.

“Çok ıslandık Gouel.”

Minik kadının kelimeleri yağmur sesinde boğuldu. Duyamadı onu Gouel, gitarını çıkarttı, hiç beklemeden başladı:

“A la barricadas... A las barricadas...”

Yağmur durdu birden. Azucena siyah köpeği kollarına alıp ağacın altındaki küçük tümseğe çöktü. Gouel devam etti:

“Suzanne take you down to her place near the river...”

Dünyanın iyice karardığı yıllardı. Ama şiir kendine yol buluyordu ve cümbüşçü karıncalar çoğalıyordu. Ballarını her yere bırakan arılar, gitarist martılar, şair denizkızları, isyankâr köpekler, akıllı ağustosböcekleri, ressam balıklar ve güzel insanlar. Kostümleri yakanlar. Anlamadığımız şeyler vardı, bilginin söz geçiremediği. Bu kısacık hayatta, çoğalmak ve büyümek yerine yüzünü var olana dönmeyi, özgür bir kuşla arkadaş olmayı öğrenebilirdi insan. Hüküm kurmadan sevmeyi. Hafiflemeyi.

Sessizlik içinde büyüyen cümbüş belki bir gün herkesi alacaktı içine.

Kim bilir.

“Tezgâh, sadece yolcuları değil, geleni geçeni karşılıyordu. Gezineni, komşu esnafı, işçiyi, işsizi, güçsüzü; herkesi. Azucena, iç sesini hızla yitiren mahallenin gurur kaynağı olmuştu. Bu yüzden kimse dokunmuyordu soluk kaldırımın üstüne konan bu tuhaf ama güzel çiçeğe. Üstelik bu dağıtım noktasında para alışverişi olmadığı için mali kontrol tehlikesi de yoktu. Paranoyak grubunun korktuğu şey başkaydı. Tezgâhın işlevi sadece meyve sebze sepetlerini sahiplerine dağıtmak değildi çünkü.”

Yolların, dehlizlerin, masalların, mavilerin garip ve divane hikâyeleri... Ağaçların dili, kaçak aşklar ve tatlı gülüşler. Pınar Selek, dünyayla savaşı, yediveren bencillikle uğraşı anlatıyor. Toprakla, tohumla, şiiirle, vicdanla, paylaşarak, tekere çomak, ana yollarda, ara yollarda... Mafyaya, ırkçılara, çokuluslu şirketlere karşı; karıncalar misali usul usul, ince ince çalışarak. Direnen ve meydan okuyan...

***Cümbüşçü Karıncalar* göçlerle, sürgünlerle başkalaşan bir Avrupa kentindeki yeryüzü karıncalarının romanı; umudu ve mutluluğu pay etme kavgası.**

